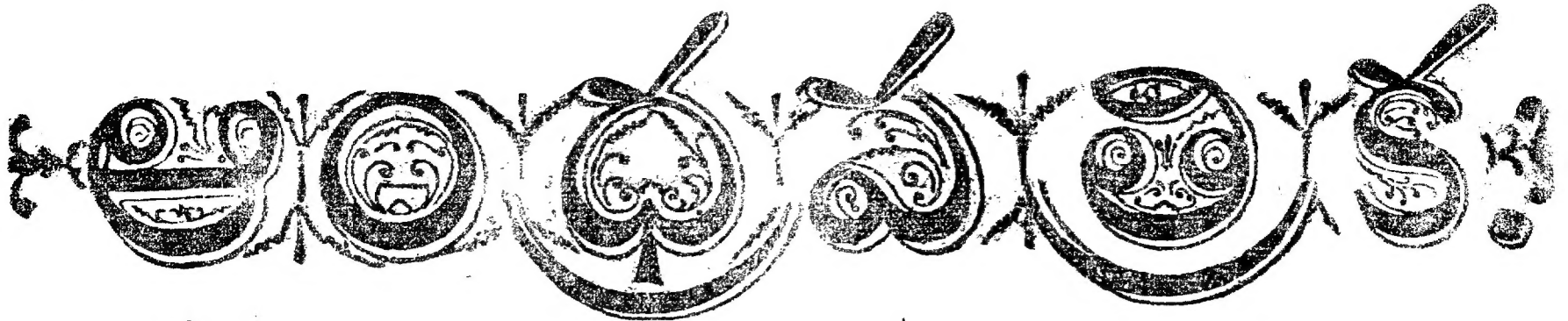

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-3 0-1-8
Telephone No. 544.

310999 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 18-వ తేది మంగళవారము } No. 193
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శార్దూలమాస బహుళ సప్తమి ౭. } నంచిక ౧౯౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పవారితో జేరితే నేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాగ చిటి మూచి కొనిక బాసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, పాముపుబోట్ల కాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, బోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును కాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

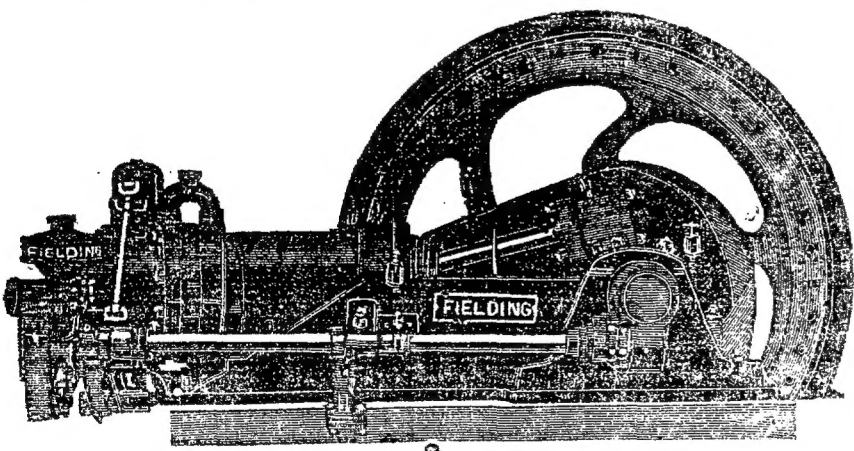
నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన కఠిన
మందలి మచ్చబాళ్లములను తొలగించి చీనామున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేశములలో కూడ వాడుచున్నార.

పక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటెంటు శమిడిశత్
క్యీక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతుష్టికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
అయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ మేజంట్స్...
కెలెథోన్ డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో., పోస్టు బాక్సు
నెం 690 రు. 12, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు. నెం 203 రు.

కపహారి

సీసా 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. పహా రూ 1-6-0
దగ్గు క్యాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును.
ఇది అనేకవిధములు శైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున
ప్రబలింప దగ్గు. క్యాసకోశముల నూత్న శాశములందు
ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, తుయదగ్గు దగ్గుట నేనిచలవహి
మందు దగ్గు విధమున బట్టి యుండును.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0
ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి,
బందితల నొప్పి తెంటునే బోవును.
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

వెల్లింగుటన్ సినిమా,

మూంట్ రోడ్డు, మద్రాసు.
15-11-24 శనివారమునుండి 21-11-24 తేది శుక్రవారమువరకు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ షో థైవి 6 వ సీకీవ్.
ది లెడర్ ఫుష్షర్స్ రెండవవారము
2 భాగములు
ఆరోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ
నేపా గర్బర్ కృత్యములు చూడదగినవి. 2 వ వారము.

శ్రీశీతారామాంజనేయనాటక సమాజము-ఏలూరు
తెనాలిలో శ్రీకృష్ణవిలాససభ
బుధవారం నాటకశాలలో 19-11-24 న
మృచ్ఛకటికము
The Earthenrcaat
అను నాటకమును ప్రదర్శింతురు.
M. N. Rao Zamindar,
Proprietor.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మద్రాసు
మోటారు నెంబరు 148
ఇన్స్ట్రు మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు నుండిని
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, ముంగిలనునవి శిగ్గుబడును.
మరియు మోటారునందు సురములు, రంగులు వేయుట
విగ్రహ అన్నిపనులను చేయుదును.
యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.
అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా ర్శీకిందివిలాసమునకు వ్రా.లంబుము.
మేనేజరు,
సిటీ ట్రాక్టికంపెని, 1736
2/3 అంబర్నావీధి, జి.టి. మద్రాసు.
(బాడ్యేకు పడమటివీధి)

టోపుచండు, నవంబరు 15: బీహార్ గవర్నరు గారగు సర్
హెన్రీ పిలగరుగారికి యాజలయంత్రములను నేడు దెచ్చి
రి. ఈయంత్రములకు నుమారు దెబ్బకి లక్షల రూప్యములు చె
చ్చించబడెననియు దినమునకు రికార్డుగలము నీరు 1 లక్షయే
బడివేల జనులను సరఫరాచేయుననియు గవర్నరుగారు దెల్పిరి.
రాష్ట్రీయజీవనమునం దిట్టిముఖ్యముగు కార్యమెన్నడును పూర్తి
గావింపబడలేదని గవర్నరుగారు నుడివీరి. నుదింపుకంటె వ్యయ
మెక్కువ ఖర్చుగుటయు పనిముగియునని దెబ్బబడిన నాటికి బ
నిష్పూర్తి కాకబోవుటయు ప్రభుత్వమువారి చరిత్రలో క్రొత్తవి
షయములుగావనియు, రెండును తొందరయునునగుత్సాహమును
గలుగజేసెననిరి. కష్టములన్నియు దీరెననియు వేలకొలది జనుల
ఆరోగ్యప్రసరధనమున కీయంత్రములు తోడ్పడుననియు దెల్పిరి.
నుదింపుచేవలదనె సామ్యక్రంపె అధికవ్యయముగుటచే నెక్కు
వపన్ను వసూలుచేయవలయునని కాననము సవరణము చేయవ
డును ఈనమస్యపౌరల సేదకొననున్న ముఖ్య అంశము
స్వల్పలోట్లు గలవు. అవి పరిపూర్తి చేయబడును బిల్లుయేమార్గ
ములమీద తయారుకాబడవలయునో అలాచిందుగున్నారు.
వ్యతిరేకాభిప్రాయ లిదివరకే దెబ్బబడినను సమాధానము కదుర
వచ్చుననియు సీతాకాలమునాటికి బిల్లునిర్ధమగుననియు గవర్నరు
గారు దెల్పిరి. (అ. పై)

చెన్నై పరి బజారుధరలు

నవంబరు 18-వ తేది మంగళవారము

1) ఖాన్దములు

దనియలు బా 1.5 రు 80.0.0 మొదలు 42.0.0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
మనుమ తెనాలి ,, ప 48 గలది	రు 14.0.0	14.8.0
నెలూరివి ,, డిటా ,,	15.8.0	16.0.0
డిల్లీవి ,, డిటా ,,	16.8.0	17.0.0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1.5 ,,	8.12.0	9.0.0
నవ్వులు ,, ,,	20.0.0	24.0.0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1.5 రు 205 రు	11.0.0	రు 12.0.0
పెసగలు ,, డిటా ,,	11.8.0	12.4.0
పెసలు ,, డిటా ,,	11.8.0	12.4.0
బియ్యములు ,, డిటా ,,	18.0.0	16.0.0
తెలుగులు ర 164 ,,	9.4.0	11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1.5	రు 170.0.0	175.0.0
నెయ్యి మ 1.5	రు 14.0.0	26.0.0
కొండాపురం వేరుపెసగవప్పుబా 1.5	రు 60.0.0	65.0.0
ఇతరప్రదేశము ,,	రు 55.0.0	58.0.0
వేరుపెసగనూనె గానగ బా 1.5 రు 150 మి.కె. ను 3145		
లమునము బా 1.5	రు 175.0.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1.5	రు 190.0.0	195.0.0
మారపసుపు ,,	రు 125.0.0	180.0.0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1.5 రు	120.0.0	128.0.0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1.5 రు	50.55	
కాళహ పిపాయకట్టు ,,	రు 70.75	
చెల్లము బా 1.5	రు 85.0.0	60.0.0
చింతపండు బా 1.5	రు 80.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1.5	రు 81.0.0	82.0.0
చదరం ,,	81.0.0	82.0.0
రవుండు ,,	81.0.0	84.0.0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంబు	రు 76.0.0	79.0.0
బంగారము, కులము 1.5	రు 22.8.0	28.0.0
పవరను 1.5		15.0.6
ఇత్తడి బా 1.5	రు 249.0.0	255.0.0
రాగి డిటా	రు 280.0.0	285.0.0
అస్కాచక్కెర బా 1.5	రు 86.12.0	87.0.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు	74.0.0	
గొట్టికప్పుడు డిటా		
గొట్టికప్పుడు డిటా		
గుర్రం డిటా		

(8) దూది

బొంబా వెన్నబారవ 1.5	రు 820.0.0	
---------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	రు 9.0.0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	రు 8.6.0	
పుట్టూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1.5	రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.0.0	
నూళియేనుగ నెం 20	రు 11.4.0	
జవాన్ నెం 20	రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలిగు అయినను	రు 14.4.0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9.8.0	
వద్యాక్ నెం 24 1/2	రు 11.14.0	
14 1/2 క్విలక్ పక్షి	రు 9.8.0	

డబ్బీ 1-కి కుప్పకు తైలము రు. 0.8-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు

కుప్పకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

నెల సీసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నంతును. చక్క

ముక్కు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును

అధ్యుతాంజనం డిటా, మదరాసు - బొంబాయి.

12 వ ఆర్య వై శ్శ మ హా న భ

గుంటూరులో డిశంబరు 6, 7, 8 తేదీలను జరుగును

ఈ సమయమున హిందూదేశములో చేతితో చేయబడిన వస్తు, వస్తు (ఖద్దరు) ప్రదర్శనము జరుగును. స్థలము ఉచితముగానియ్యబడును. హైదరాబాద్, మైసూరు, నాగపూర్ముల నుండియు చెన్నరాజధాని పట్టణగ్రామముల నుండియు సుమారు 5, 6 వేల ఆర్యవైశ్యశ్రేణులు సమావేశమయ్యెదరు.

వస్తు, వస్తువులను ప్రదర్శనమునకు పంపుడు

గౌతమీ గ్రంథాలయము

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

రాజమండ్రి, నవంబరు 14:—గౌతమీ గ్రంథాలయము యొక్క 1924-1925 సంవత్సరము కార్యనిర్వాహక సభయొక్క రెండవసభ కనివారము 1.11.24 తేది సాయంత్రం 5.30 గంటలకు జరిగినది. శ్రీ కందుకూరి సీతారామచంద్రరావు గారి సనాధితత్వమువహించిరి. ప్రభుత్వమున గరిమెళ్లవారి భవనము మీద నింకను తీర్చవలసిన రు. 750 ఋణము తీర్చుటకుగరించి చర్చింపబడినది. గరిమెళ్లవారి భవనముమీద సీతారామచంద్రరావుగారిచే ఆరు వేలు కాక డిప్యూటీ కలెక్టరుగారిచే మూడువేలును గోదావరిగట్ట స్థలము అమ్మగా వచ్చిన రెండువేల యేడువందలను కో.ఆపరేటివు బాంకిలో నిలువయున్న వెయ్యి రూపాయలను ఒసంగబడినవి. గరిమెళ్లవారి భవనమునకు మార్చి నరకువాత పుంసునందొక విరాళ మైనను వసూలు కాకపోవుటచే రు. 750 లబ్ధియును తీర్చుటకు సాధ్యముకాదు. సీతారామచంద్రరావుగారి మృతులపరకారము 1923 డిశంబరు 31 తేది లోగా గ్రంథాలయమువారు గరిమెళ్లవారి భవనము మీద తీర్చవలసిన అప్పు తీర్చియిడల వారి ఆజ్ఞచేత వారు తీసికొని మిగతా భవనముమీద పెట్టబడిన సామ్య గ్రంథాలయముకారి కిచ్చివేసి భవనము స్వాధీనముచేసికొనుటకు వారికి హక్కున్నది. అందుచే గ్రంథాలయమువారి కిభవనముమీద సంపూర్ణముగస్వాధీనతత్వములుకేవు. ఇట్లు స్వాధీనతత్వములను గ్రంథాలయము వారు పొగొట్టుకొని రు. 750 స్వల్పముమింకను తీర్చలేకుండుట కారకరము. కొంతవచ్చు జరిగినమీదట రు. 750 ను గరిమెళ్లవారికి వెంటనేయిచ్చుటకు ఏర్పాటుచేయుటకు నిర్ణయింపబడినది. ఇకనాటి కార్యనిర్వాహకసభవారు నిర్ణయింపవలసిన రెండవవిషయము వక్రలంక వారిస్థల మమ్ముటకుగరించి యొప్పు న్నది. దీనివిషయము సీతారామచంద్రరావుగారు ప్రసంగించుచు వక్రలంక వారిస్థలముమీద 15 ఆగష్టు 1923 సం॥ తేదీనండి వక్రలంక వారికి రమారమి యేడువేలరూపాయలమీద నూటికి రూ. 1.4.0 చొప్పున తగులబాటు యగనున్న విషయమును, 3 ఆక్టోబరు 1923 సం॥ తేదీనండి శ్రీ సుబ్బారావుపంతులు గారి విరాళము వరకులంకవట్టి నెలకు నూటికి ఆరువేలరూపాయలమీద రు. 0.12.0 చొప్పున తగులబాటు గురువున్న విషయమును మరియు తరతరవత్తము మొత్తము మూడువేల రూపాయల వస్తువుతో నమ్ములసి వచ్చుచున్నదనియు అందుచే సుబ్బారావుపంతులుగారి నొప్పించి వారి ఆరువేలరూపాయల విరాళము వరకులను నెరవేర్చియెడల మిగతా పోను చేయవలసినది యెని మిడినేలే యనియు, అందుచే మూడువేలు వస్తువు ప్రాసించిని యిచ్చుటకుబదులు మరయొకవేలు కూడబెట్టినయెడల రెండుస్థలములు గ్రంథాలయమున కుండుననియు, కాబట్టి అట్లుచేయుట మంచిదనియు, ఈ యుద్దేశ్యముతోనే తాము రెండుస్థలములను కొంటి వనియు నూచించిరి. దీనిమీద అదవి కంకరరావు గారు తేది 1923 సంవత్సరము 3 ఆక్టోబరు తేది స్థలనిర్ధారణ చేయుటకు జరుపబడిన సాధారణసంఘసభలో శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారు ప్రసంగించుచు గరిమెళ్లవారిస్థలము కొన్న తరువాత వక్రలంక వారి స్థలము కొనుటలో కార్యనిర్వాహక సభవారు చాల స్వల్పముయితో వ్యవహరించినది మాన్పించిరి యు, వారే యీసభలో తాము రెండుస్థలములను నిలువబెట్టు కొనుటకే కొనియున్నామని చెప్పట చాల ఆశ్చర్యకరముగ నున్నదనియు చెప్పిరి. దీనికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శ్రీ సీతారామచంద్రరావుగారు దా మట్లు ఎన్నడు మాన్పించియుండకదని చెప్పిరి.

కొంతవచ్చుసాగినమీదట, వక్రలంక వారి స్థలమును గరిమెళ్లవారి స్థలమునుకూడ నిలువబెట్టుకొనుట వట్టిభ్రమయనియు, ఈభ్రమలననే రెండుస్థలములను కొనుటలన అప్పుడే యిచ్చ

టికి మూడువేలు వస్తువు వచ్చినదనియు ఈవస్తు మింక నెంత వరకు పెరుగునో తెలియుటలేదనియు, ఇప్పుడు వక్రలంక వారి స్థలమునకై యెండు కది వినియోగింపబోవున్నామని నిర్ధారణ చేసికొనకయే చందాల నడిగిన గ్రామములో ఒకవిరాళ మైనను రాదనియు, కాబట్టి రెండుస్థలములను నిలువబెట్టుకొను ప్రయత్నము మానివేయుట గ్రంథాలయము మనియు శంకరరావుగారు చెప్పిరి. అప్పున సుబ్బారావుగారు కూడ ఈ అభిప్రాయమునే వెల్లించిరి. వక్రలంక వారిస్థలము నిలువబెట్టుకొనినయెడల ఇప్పుడు రాజమండ్రి ప్రదర్శనమునకు వచ్చుచున్న ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు వందులో నెలూలవచ్చుననియు, తేనియెడల నందులో గ్రంథాలయమున కొకకొను నెలకొల్పవచ్చుననియు, దీనికి సుబ్బారావు పంతులుగారు రొప్పికొననిచో గ్రంథాలయము నంతను వక్రలంక వారి భవనములోనే నెలకొల్పవచ్చుననియు రెండుస్థలములను నిలువబెట్టుకొన వీలు లేనిచో గరిమెళ్లవారి భవనమునే అమ్మివేయవచ్చుననియు, కాని సుబ్బారావు పంతులుగారిచే ఈ విషయము ప్రసంగించి నిర్ణయించుకొనుట కొక నెలకొనకుల వరకు వక్రలంక వారిస్థలము నమ్ముట అపుట మంచిదనియు సీతారామచంద్రరావుగారు నెలవచ్చిరి. వాళ్ళము కృష్ణారావుగారు వక్రలంక వారి స్థలములో గ్రంథాలయమునంతను నెలకొల్పట రిషముకు సమ్యక్మేయనియు కాని అందులో భవనము కట్టుటకు ధన ముండవనియు అభిప్రాయపడిరి. దీనిమీద కొంతవచ్చు జరిగినమీదట వక్రలంక వారిస్థల మమ్ముకము సాగించుటకే నిర్ణయింపబడినది. ఈస్థల మమ్ముటకు సీతారామచంద్రరావుగారిని, అదవి కంకరరావుగారిని, వాళ్ళము కృష్ణారావుగారిని, దండేటి నారాయణస్వామిగారిని సర్వాధికారములతో నొక యుప సంఘముగా నేర్పరుపవలసినని బోధపాటి సభ్య నారాయణ గారుపపాడించిరి. దీనికి నారాయణస్వామిగారు రొప్పికొనక తాము ఉపసంఘములో నండకయే చేయవలసిన లోడ్వాటును చేపడ మనియు, తమపేరు వానిలోనండి తీసివేయవలయుననియు కోరిరి. అదవి కంకరరావుగారుకూడ తా మియుప సంఘములో యుండుట కిష్టములేదని చెప్పుచు వక్రలంక వారి స్థలము విషయకొనుటకు మునుపు గరిమెళ్లవారిభవనముమీద దాతలను సీతారామచంద్రరావుగారి కున్నవని బయలుదేరుచున్న హక్కులను గురించి స్పష్టముగ గ్రంథాలయమువారు నిర్ణయించుకొనుట మంచిదని చెప్పి, స్థలము కొంటమిది సీతారామచంద్రరావుగారికి గ్రంథాలయ కార్యదర్శి ప్రవాసియిచ్చిన అగ్రిమెంటును చదివి తానికి చెప్పబడుచున్న రెండ్రస్థలముల వివరించి యిది సాధారణ సంఘసభ్యులకు తెలియకయే ఆమోదంపబడిన దనియు, అనాటి కార్యనిర్వాహకసభలోనే వాతలు సీతారామచంద్రరావు గారుకూడ నున్నందున కార్యనిర్వాహకసభ్యులు వారితో ముఖాముఖిని అడిగి స్పష్టపరుచు కొనవచ్చు ననియు చెప్పిరి. శ్రీదామెర్ల వెంకట్రావుగారుకూడ యీ హక్కుల విషయమై అంతయు అస్పష్టముగ నున్నదని చెప్పిరి. దీనిమీద సీతారామచంద్రరావుగారు తా మాకార్యనిర్వాహకసభలో దాతలుగా నుండుటకు రాలేదనియు, తాముకూడ నొక కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగమాత్రమేయుంటిమనియు చెప్పిరి. చివరకియుపసంఘ తీర్మానము మానివేసి కార్యదర్శియే వక్రలంక వారిస్థల మమ్ముట విషయమై ప్రయత్నింపవలసినదని నిర్ణయింపబడినది. దీనితో నాటికార్యనిర్వాహకసభ ముగిసెను.

రాష్ట్రీయ ఆరికసభ్యుల సమావేశము

శ్రీ, నవంబరు 17:—నల్ తేలి బాక్సుగారి ఆధ్వర్యమున భారతసామ్రాజ్య కావ్యసభ తెలంగాణలో నానారాష్ట్రీయ ఆధికసభ్యుల సమావేశము నేడు జరుపబడినది. కార్యక్రమము చాలబెద్దపనులచేతను చర్చించవలసిన విషయములు చాల ముఖ్యమైన నగుటవలన సమావేశము ఈ వారములేదని జరుగునని తెలియుచున్నది. (అ. ప్ర.)

ఇరిగేషను బిల్లు - దాని ఫలితములు

జమీందారులకు గలుగులాభనష్టములు

(ఆంధ్ర పత్రిక కు ప్రత్యేకము)

ప్రస్తుతము శాసనసభయందు చర్చింపబడుచున్న ఇరిగేషను బిల్లుయొక్క ఫలితములగురించియు ఇంతవరకే సభవారిచే నామోదించబడిన సవరణల ఫలితములగురించియు ఈ క్రింది వ్యాసములయందు చర్చింపబడెను. అనేక తర్కములుగా శాసనసభయందు ప్రాముఖ్యముగ సానమును వహించుచున్నట్టియు, ఇరిగేషను వ్యవహారములం దెక్కువ అనుభవముగలిగినట్టియు సుప్రసిద్ధ అనుభవజ్ఞునిచే నీ వ్యాసములు వ్రాయబడెనని చెలుపుటకు చాల సంతోషించుచున్నాము.

శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లు - ప్రస్తుత బిల్లు

ఇరిగేషను బిల్లు ప్యాసగుటకు సిద్ధముగ నున్నది. ఈసరికి ప్యాసకానబడిన సెక్షనులలో జమీందారులలో సంబంధించిన భాగము పూర్తియైనది చెప్పవచ్చును. కనక శ్రీయ్యత సర్కే, శ్రీనివాస అయ్యంగారి బిల్లుతో ఇప్పుడు ప్యాసజేయబడిన సెక్షనుల పోల్చిచూచినయెడల ఎంతవరకు జమీందారులు లాభమునకుండినది, నష్టమునకుండినది విమర్శనజేయుటకు సావకాశముగలదని భావించుచున్నాము. అట్టి ప్రయత్నమును జేయుటకు ఈ బిల్లులో, ముఖ్యమైన సెక్షనులు, నాల్గవ సెక్షను, ఆయివన భాగమున్నూ 18 సెక్షనున్నూ 20 సెక్షనున్నూ 45 సెక్షనున్నూ ఆయియున్నవి.

నాల్గవ సెక్షనులో రెండు సబ్ సెక్షను ఇరిగేషనుచున్నయొక్క నిర్వహణమును గురించి యొప్పుని ఈ నిర్వహణములో ప్రభుత్వమువారిచేతను, పూర్తిగా నిర్విరుద్ధపడినట్టియు, పూర్తిగా అధికారము చెలాయించునట్టియు లేదా పూర్తిగా నిర్వహణకు జేయదగినట్టియు కాలవలు, చెరువులు, జలాశయములు చేరియున్నవి శ్రీయ్యత శ్రీనివాస అయ్యంగారి బిల్లునుబట్టి జూడగా, కొంతభాగమైనను ప్రభుత్వమువారిచే నిర్విరుద్ధపడిన గాని కొంతభాగమైనను అధికారము చెలాయించునట్టిగాని, కొంతభాగమైనను మరమ్మత్తుజేయబడుచున్నట్టిగాని కాలవలు వగైరా ఈ ఇరిగేషను బిల్లుయొక్క నిర్వహణములో చేరియుండెను. కాగా, ఇట్టి ఇరిగేషను బిల్లులు జమీందారులపక్షము ప్రభుత్వమువారు వదులకొనినట్లు స్పష్టపడుచున్నది.

స్వభావ సిద్ధమైన నది ప్రవాహములు, స్వభావ సిద్ధమైన జలాశయములు, ఇవి ఇప్పుడు ప్యాసైన నిర్వహణమునుబట్టి జూడగా వాని తాలూకు విభాగములు జమీందారి ప్రదేశములో చేరియున్నవో అవి జమీందారిలోని భాగములని ప్రభుత్వము వారంగీకరించినట్లును, తాము ఏదీయెను ఇరిగేషను స్క్రీమునకు, జరుగుచున్నయెడల ప్రకటనను గావించి, అధికారము నలాయించుటకు సావకాశము, ఈ బిల్లులన గలగజేసికొనియున్నార. సుప్రసిద్ధమైన సిద్ధురేణులో, ప్రభుత్వమువారి జమీందారి భాగములలో ప్రసహించుచున్న నదీ ప్రవాహముల యందు అధికారము చెలాయించుటకు, ప్రభుత్వధర్మమును బట్టి అధికారము కలదని, వక్కాణించియున్న మూత్రములో కొంతభాగమును దొరతనము వారు, కొలుపొయి నట్లు గన్పించుచున్నది. దొరతనము వారు, ఇట్టి సమయములో ప్రకటనజేయుటకు, ఎనిమిదవ సెక్షను ప్రకారము ఎట్లు సావకాశముగలగజేసికొనియున్నారో స్పష్టపడ గలను. శ్రీయ్యత శ్రీనివాస అయ్యంగారి బిల్లునుబట్టి, ఈ బిల్లుని ర్యాణభాగో ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును బట్టి స్పష్టముగా, ఏదైనను ఇరిగేషను స్క్రీము నిమిత్తముగాని, నీటిపారుదల నభివృద్ధి జేయుటకుగాని, లేదా, అదివరకున్న నీటిపారుదల నిమిత్తముగాని, ప్రకటనజేయుటకు అధికారమున పొందియుండుటకు బదులుగా, ఇదివరకున్నట్టి పాదుల నిమిత్తము ప్రకటనజేయు అధికారమును నమోదొని: ట్లు ప్యాసజేయబడిన క్లాజులనుబట్టి కన్నడుచున్నది.

శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లులో ఈవట్టును ఆమోదించబడిన తరువాతను, ప్రకటనజేయబడిన జలాధారములయందు ఎట్టి ప్రాధుత్వమును జేయుటకును జమీందారులకు అధికారము

లేదు. జలాధారములయందు ఇదివరకు యున్నకట్టి షములు మరమ్మత్తుజేయుటకు కల్పయొక్క సెలవులేనిది సావకాశము నిచ్చియుండలేదు. ప్యాసైన బిల్లులో, ఇందును కరించి జమీందారులకు జేయమైన మార్పులు కొన్ని గావించబడెను. కల్పయొక్క సెలవుపొందకనే, నీటితో సంబంధించిన కట్టి షములువగైరా లక, మరమ్మత్తులు సావకాశమున్న, ప్రభుత్వమువారివల్లగాని సివిలు కోర్టు ద్వారాగాని మంజూరు చేయబడిన ఆనకట్టలువగైరా లు పూర్తిగా ప్రవాహములన సరింపు అయిపోయినను కల్పయొక్క ఆమోదమును పొంద గుండనే తిరిగి నిర్మాణము జేయుటకు అధికారము జమీందారుల కనుకూలముగ నొసగబడియున్నది.

శ్రీయ్యత శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లులో దొరతనము వారిచే ప్రకటనజేయబడిన జమీందారుల జలాధారములనుండి ప్రకటనపడుచున్నవాటికి జమీందారులు సంక్రమించుచున్న జలమును తీసికొనుటకు జమీందారులకు అధికారము కలదని భావించబడినదిగా నేర్పరుపబడెనుగాని తీసికొనుట కధికారము గలదని ఒప్పుకొనక, పన్నెడయు అధికారమును ప్రభుత్వమువారిలోనే యంచుకొన్నారు. వారిబిల్లునుబట్టి జూడగా దొరతనవారికి చెందియున్న జలాధారములనుండి మాకింత బలము తీసికొనుటకు అధికారముగలదని జమీందారులు చెప్పి దొరతనమువారి జలాధారములనుండి నీరు గ్రహించుటకు అధికారము నిచ్చియుండలేదు. దొరతనమువారి జలాధారముల నుండి జలమును దొరతనమువారు ఇవ్వజలసినదేగాని తీసికొనుటకు మా కధికారముగలదని జమీందారులకు స్వతంత్రము ఇచ్చుట చింతనీయును. ఈ రెండు అంశములకును గల భేదమును వక్కాణించబడిన అగత్యముగలదు. దొరతనమువారి నిర్విరుద్ధముగా, గోదావరి కట్ట ఆనకట్టలనుండి జమీందారులకు నీటిపైయొ ఉద్యోగములు జేయుటయేగాని నీరును తీసికొనుటకు మా కధికారము కలదనిగాని స్వాతంత్ర్యము కలదనిగాని జమీందారులు చెప్పటకు ఇదివరలో సావకాశములేదు. క్రొత్త బిల్లునుబట్టి జూడగా నట్టిపైయొజేయు అధికారమును జమీందారులు స్వతంత్రముగ దీసికొను అధికారముక్రిందను బుద్ధిపూర్వకముగ మార్చిట్లు గన్నడుచున్నది. దీనిఫలితము ఏమియగునో భావికాలమునందు చెలిసికొనవలసియున్నది.

ప్యాసజేయబడిన 20 వ సెక్షనును బట్టి జూడగా, జమీందారులు చాల హంశములలో తమతమ, కాలవలు చెరువులు వగైరాల పరిమితులనుబట్టి నీటిని గ్రహించుటకును అట్టి నీటిని ఏవిధమైన నీటి తీరు వాయి చెల్లించకనే ఉపయోగపరచుకొనుటకును అధికారమును పూర్తిగా ఇచ్చియున్నారు. శ్రీయ్యత శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లును బట్టి జూడగా బిల్లు సమయము నాటికి జమీందారులు సంక్రమించుచున్న జలమును ఆటుతరువాత ఆపరిమితిగల నీటిని సరఫరాచేయుటకుగూడ సావకాశమిచ్చియున్నను, అట్టి జలమును, ఉపయోగపరచుటలో, భూపరిమితిని, నిర్ధారణజేయుటకు దొరతనమువారికి సావకాశమును, ఇచ్చుటకు ప్రయత్నముచేయుటకు. ప్రకటనజేయబడిన జలాధారములలో ఆభూపరిమితి, ప్రకటనవాటికి సదరు జలాధారముక్రింద పల్లపుసాగుకాబడిన భూమియున్న తక్కిన అన్ని హంశములలోను బిల్లు ప్యాసకాబడు లేదీనాటికి అయిన పల్లపుసాగుభూమిన్నీ అయియున్నది. ప్యాసకాబడిన బిల్లునుబట్టి జూడగా, జమీందారులపక్షము చాలభాగము ఆనకూలముగ నున్నది. పర్యవేంటు సెటిల్మెంటు యంత్రము సెటిల్మెంటుకు పూర్వమేయున్నట్టి కాలవలు ప్రభుత్వమువారి ఆనకట్టతో సంబంధము గలిగియున్నప్పుడును లేదా, గవర్నమెంటు గ్రామముల ద్వారా సదరు కాలవలు ప్రసహించినప్పుడున్నూ, ఈ రెండు హంశములలోను జమీందారులు బిల్లుప్యాసైన లేదీనాటికి పల్లపుసాగుకాబడిన భూమియే నీటితీరువాయి చెల్లించకుండ పల్లపు సాగుచేసికొనుట కధికారమును, పొంది యున్నారు. ఈ రెండు హంశములు, శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లులో సరిపోల్చి చూచినయెడల కొంతభేదము కన్నడుచున్నది. శ్రీనివాసయ్యంగారి

తీర్పుజేయబడిన ఉల్లాము తీర్పునుబట్టి జూడగా దొరతనము వారిచే నిర్విరుద్ధపడినట్టి ఆనకట్టనుండిగాని లేక దొరతనము వారిగ్రామముల ద్వారా ప్రసహించుకాలవలనుండి గాని జమీందారి కాలవలపల్ల వాటి పరిమితియే, ఆనకట్టము గాని ఆకాలవల పరిమితియే సెటిల్మెంటు నాటికి యున్న పల్లపుసాగుభూమియే నీటితీరువాయిలేకుండ సాగునకరమునని జేప్పుటకు నీటితీరునిర్ధారించబడెను. కాగా జమీందారులు కాలవపరిమితిపూజ్యముగలపొయి భూపరిమితిపూజ్యముగా ఈవిషయములో వచ్చియుండిరి. ఈ ఫలితమునకు కారణము దొరతనమువారి ప్రయత్నముగారు. ఇది 20 వ క్లాజు, (సి) సబ్ క్లాజునకు జమీందారులకు లాభకరముకొని (బి) మును స్వామినాయుడుగారు దెచ్చిన సవరణయొక్క ఫలితమే యున్నది. సెట్టకమిటీవారుజేసిన మార్పునుబట్టి పర్యవేంటు సెటిల్మెంటునాటికియున్న కాలవలయొక్క పరిమితులనుబట్టి నీటిని తీసికొనుటకు జమీందారులకు సావకాశముగలగజేయబడెను. సెట్టకమిటీజేసిన యేర్పాటులనుబట్టి ఈ క్లాజు, పర్యవేంటు: టిల్మెంటునకు పూర్వము: యుండియుండి, అన్నిరకముల జలాధారములలోను సంబంధించియున్న కాలవలకు వర్తించుచుండెను శ్రీయ్యత బి. మునిస్వామినాయుడుగారు సదరు కాలవలయొక్క పరిమితులు, పర్యవేంటు సెటిల్మెంటు నాటికియున్న పరిమితులతోగాక ప్రకటనవాటికియున్న పరిమితులని మార్పుటచే, ప్రకటనతో అవసరములేని పర్యవేంటు సెటిల్మెంటునకు పూర్వపుకాలములు ఈ క్లాజు నుండి తీసివేయబడి, రిసిడ్యుయ రిక్లాజ్ "ఎఫ్" క్లాజులో జేరి పల్లపు సాగు భూపరిమితి అవసరము జేందలసినట్లుచెప్పిన పర్యవేంటు సెటిల్మెంటు దమిలూన చెప్పిన కాలవలవలన తడుపబడుచున్న జమీందారి భూములు ఈ బిల్లు ప్యాసగు సరికెంత వాకు తిడుపబడుచున్నవో అంతయే తడుపబడలసినదని నిర్ధారణజేయబడెను. శ్రీయ్యత శ్రీనివాస అయ్యంగారి బిల్లునుబట్టి జూడగా ప్రకటన జేదీవరకు సదరు కాలవలవలన పల్లపుసాగున భూములు నీటి తీరువాయి చెల్లించవలసిన అవసరములేదు. కాగా, ఈ హంశములో జమీందారులకు కొంతవత్తుముగన్నడుచున్నది. పర్యవేంటు సెటిల్మెంటు దమిలూ కాలవలు వలన ఈ శాసన మునులలోనికి వచ్చిన లేదీకిన్నీ మధ్యకాలముందు పల్లపుసాగులోనికి వచ్చిన ఆయా ప్రకటనజేయబడు, జమీందారి పొస్తు సెటిల్మెంటు కాలవలక్రింది భూములు, నీటితీరువాయి ఇచ్చుకొనవలసివచ్చును. కాని ఇంగ్లీషు విషయమై మునుస్వామినాయుడుగారు తెచ్చిన సవరణపై ప్రతికూల అనుకూలపక్షములకు వోట్లు సమముగా రాగా తిరిగి ఈసంగతి చర్చించుటకు అధికారమిచ్చుచు అభ్యుత్థుడు రెండవ రీడింగులో జమీందారులకు ప్రతికూలముగ నొసర్చెను. మూడవ రీడింగులో సవరణజేయబడనో లేదో మనకు చెలియదు. కాని సవరణ యామోదింపబడినయెడల మరియొక విపరీతము గన్నడుచున్నది. అది యేమనగా వైన వక్కాణించబడినట్టియు, ఇదివరకున్న గవర్నమెంటు ఇరిగేషను వర్క్స్లో సంబంధించినట్టియు ప్రకటన అవసరము లేనట్టియు ప్రిజెంటిల్మెంటు కాలవలు, "ఎఫ్" క్లాజునుండి తీసివేయబడును. కాబట్టి అందుకు అనుకూలమైన సవరణనుగూడ జేయునగత్యము గాన్పించుచున్నది. అయినను 20 వ సెక్షను "ఎఫ్" క్లాజుకు, 45 సెక్షను "డి" క్లాజునుబట్టి జూడగా, జమీందారులకు కొంత జేమకరముగ గన్పించుచున్నది. అది యేమనగా "ఎఫ్" క్లాజునుబట్టి జమీందారులు నిర్ధారణకాబడిన విస్తీర్ణము పల్లపుసాగునకు అగత్యమైన నీటిని తీసికొనుటకు, అధికారము ఇవ్వబడియున్నారు పల్లపుసాగునకు అవసరమైన నీటిపరిమితిని నిర్ధారణ జేయవలసియున్నది. ఈ నీటిపరిమితి నెవరు నిర్ధారణ చేయవలసియున్నది? అట్టి నిర్ధారణ జేయుటకు గవర్నమెంటు వారి కధికారము నీటిలో నెక్కుడుగ నొసగబడియుండలేదు. కాగా జమీందారునకును ప్రభుత్వమువారికిని అవసరమైన నీటి పరిమితినిగురించి అభిప్రాయభేదము గలిగినప్పుటిలో సివిలుకోర్టువారు నిర్ధారణ చేయవలసియున్నదిగా మాకు దొరుకుచున్నది. ఒక తూమునండివచ్చు నీరు 90 ఎకరములకు కాలవని ప్రభుత్వమువారనవచ్చును. 60 ఎకరములేగాని అంతకంటె ఎక్కువ భూమి తూముక్రింద సాగుకాదని జమీందారు అనవచ్చును. అట్టి భేదములో జమీందారు నీటిపరిమితిని నిర్ధారణ జేయవలసినదని సివిలుకోర్టులో వ్యాజ్యముజేయవచ్చును. అందుపైని జమీందారు తరపున ప్రభుత్వమువారి తరపున డి. పి. డబ్ల్యు. ఎక్కువవట్టు వ్యవసాయకాశి ఎక్కువవట్టు సాక్షులుగ విచారణ చేయబడుదురు. సివిలుకోర్టువారు అందుపైని ఆ తూముక్రిందను 60 ఎకరము

లనిగాని, 90 ఏకరములనిగాని లేదా రెంటికి మధ్యమైన మరీ యొక భూభాగమునిగాని నిర్ధారణచేయవచ్చును. కాగా దీనిపరి తము జలాధారములన్నియు ప్రభుత్వమువారి సొత్తు అను సిద్ధాంత ము ను న ద లు కొ ని వ్యా య స్థా న ము లు వ్యా యా ధి కారు లు ల స ం ఖ్య హెచ్చు జేయుటగా పరిగణించ వచ్చును. అట్లు నిర్ధారణ జేయబడిన నీటిపరిమితిని, జమిందారులు, ఏభూమి నిమిత్త మానీటిపరిమితి ఏర్పాటు గాబడెనో ఆగూమియేగాక సదరునీటిని క్లుప్తముగా వాడుక జేసి, జమిందారి ఇతరభూమికిగూడ, వాడుక జేసికొని నీటి రుచాయి ఇచ్చుటకు తీరస్కరింప వచ్చునని కోరుతున్నది. 40 వ సెక్షను (డి) క్లాజును బట్టికూడగా ఇట్టిభారము గన్పట్టుచున్నది. ఈక్లాజునుబట్టి జమిందారు జేయవలసిన పనియే మనగా ఎప్పుడైనను, ఏ భూమియైనను నీటితీరువాయి చెల్లించుటకు బాధ్యతగలదా అను ప్రశ్నను చివ్చినపుడు, (డి) క్లాజునుబట్టి జమిందారు, ప్రశ్నలోయొన్న భూమి జమిందారి భూమియని యున్నా సదరు భూమి పల్లపుసాగుజేయుటకు ఉపయోగించి ననీరు 20 వ సెక్షను (ఎఫ్) క్లాజుకిందను, తీసికొనబడిన నీటి పరిమితిలోకేరననీరు అనిన్నీ రుజువు జేసికొన వలసియున్నది. ఈరెండు పాఠశములు, రుజువుఅయినయెడల నీటి తీరువాయి, వసూలుజేయుటకు నా రెతనమువారి కధికార ముండదని నిరాఘాటుగా జెప్పవచ్చును.

కాని టిల్లులోని 60 వ సెక్షను ప్రకారము నిర్ధారణ జేయ వచ్చునని వాదించవచ్చును. 60 వ సెక్షనున్నా సంకుచ్చీకర ముగా లేదని చెప్పవచ్చును. అందునుగరించి తగిన సవరణలు జేయుటకు దొరతనమువారి తగవున ఏసవరణనున్నా జోటిను లేనందున, ఆ సెక్షను దొరతనమువారి కావిధముగానే యుండుట ఆమోదమునీ మనమూహింపవచ్చును. కాగా మేము, అందును గురించి చర్చించుటకు ప్రయత్నించెదము. ఈసెక్షనునుబట్టి నీటిపన్ను చెల్లింప నక్కరలేని పల్లపుభూములయొక్క విస్తీర్ణము, నిర్ధారణ జేయుటకు కల్పెరున కధికార మొసగబడెను. కల్పెరుజేయు నిర్ధారణ జమిందారునకు ఇప్పుడులేనియెడల కల్పెరు వివాదాశయము, సివిలకోర్టువారికి పంపవలసియు న్నది. అందుపైని సివిలకోర్టువారు నీటితీరువాయి, చెల్లింప నక్కరలేనందా పల్లపు సాగుజేయగల జమిందారి భూమిని, నిర్ధారణ జేయవలసి యున్నది. ఇట్టి నిర్ధారణలో గూడ పైన మేము వక్కాణించియున్న ప్రకారమే, క్లుప్తముగా నీటిని యుపయోగించుట, ఎట్టిపరిమితిగల నీటిని ఎంతపరిమితిగల భూమికి పుపయోగించవలసియున్నది. సివిలకోర్టువారు తీర్మానింపవలసి యుండును.

పైనివాసిన అన్ని పాఠశములనుబట్టి జూడగా, జలాధారముల నన్నిటిని ప్రభుత్వసొత్తుగ పరిగణించు నూత్రము నద లుకొనబడినట్లున్నా, జమిందారులకు ఇప్పుడున్న అధికారము లుంటే ఎక్కువ యొసగబడినట్లున్నా, పూర్వముకంటే క్రొత్త క్రొత్త ప్రశ్నలు, సివిలకోర్టులలో జమిందారులకును దొరతన మువారికిని మధ్యను వాదప్రతివాదములకు మూలకారణమైనట్లు ను గన్పట్టుచున్నది. టిల్లుపైన కొద్దికాలములోనే క్రియత లామెంబరుగారు మాకు, ఇద్దరు హైకోర్టుజడ్జిలు గావలెను, కొంతమంది సబుజడ్జిలు ముసలములు గావలెనని క్రొత్తడిమాండు ను కాపసనధలో ప్రవేశ పెట్టినయెడల ఆశ్చర్యము గాజాలదు.

కృష్ణా సంవాసబ్బు

దీనినివాడుటచే యోటివాద మంటలేకనే జేహమునం దేభాగమునం దైన యుండుచెట్టుకలను తక్షణమేతీసివేయును. 3 బిల్లులకు పెట్టు 1 కి ధర రు 1.4.0. 8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పాంపెన్ పేనా యినానుగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.,

5 భద్రవ్యగార్లనగిడి, పార్కు రోడ్డు, మద్రాసు.

కర్తవ్యాలహరి

వెల సీ. 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0 ఈ వ్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము, కాయలు, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5 రోజులు చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు బొంబాయి

ప్రస్తుత పరిస్థితి

సర్ లేజరుమాదూ సప్తాగారు, చెంగలి ప్రతికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ప్రస్తుత పరిస్థితులగుర్చి నాయభిప్రాయముల బెంపు మని వివరించుద్రపాటు గారు గోరనపుడు ఇందుక సంకోచింప వలసినచ్యుత. ఏమన ప్రస్తుతపరిస్థితులు అధికార పూర్వక ముగ నిదమితమని తెలుప జేరికినీ పిలుగానంత విషమ స్థితికి వచ్చిననని వారలంపు.

అర్జినన్న విధానము మంగరాష్ట్రమునకు యొక్కవ సంబంధించియున్నది. అర్జినన్నగుర్చి సంయుక్తరాష్ట్రముల విలీనాదనంపు కార్యనిర్వాహక వర్గమునందలి తీర్మానము నాయభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుచున్నది. ఈవిధానము గూర్చియు, అర్జినన్నుల వలన ఏ విషయముగూర్చియు ప్రత్యేకముగా నేను నాయభిప్రాయము నొసంగజాలను. వాటిగూర్చి పూర్తిగా నాకు తెలియకుండుటే ఇందులకు కారణము. ప్రస్తుతపరిస్థితులందలి ఫలితములగుర్చి నే నాతీర్మానముతో నేర్పరించెదను. అర్జినన్నుల ఫలితముగూ పరిస్థితులు కేవలము తాత్కాలికములని నేను దలంచెదను. రాజకీయ నిర్వాహవిధానమేదయు లేనిది యెట్టి యభ్యుద్ధిని ఆశించ జాలము. వివిధపక్షములవారు వేర్వేరు అభిప్రాయముల నిచ్చిరి. రాజకీయభిన్నాధి కనుకూలమయ మాననము లేదనియు 1929 సం. 1 లోపున ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణాభివృద్ధిప్రయత్నములే జేయవలసినయేదనియు భావించువారు గలరు. మరి కొందరు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును పాటించక మొరడుగానుండుటయే ఇండియాబాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును బొందుట కడ్డువచ్చుచున్నదని దలంచెదరు. సర్ భావము కేటో గారు ఇంగ్లాండు నూతనప్రభుత్వమునం వధికారమునకు రాగా నీ, ఇండియారాజ్యాంగవిధానమును 1929 సం. 1 నకు పూర్వమే మార్పుచేయవలసియుండుననిపలికెలయందు నూచించెను. నేను సంస్కరణల విచారణ సంఘసభ్యునిగా నున్నాను. ఈసెలాలకు లోపున మేము ఢిల్లీలో మానివేడికను విచారించెదము. అనివేడిక యేదేముండునో నేను ముందుగా చెలుపజాలను. కాని వారి కిఫార్సులగుర్చి తలబెట్టకపోయినను, ఈజేకమునంకరాజ్యాంగ విధానసమస్యలు చాల విషమస్థితియందు అప్పవముగ నున్నవి. కావున ప్రస్తుత అసందిగ్ధతపోయి విశ్వాసయ్యుతముగను ఆ కాళూరితముగనండు ఫలితములు చేకూర్చుటకు నూతనవిధానము తీర్పాటు జేయక తీరదని తలంచెదను.

ఇట్టి సమయమున ఆంతరూక యుండుకొనుట సాహస మనవచ్చును. కన్నర్యేటిపు ప్రభుత్వమునందు, ప్రధానామాత్యుడు, సర్ విలియము జాన్సన్ మున్నగు నాయకులు ప్రకటనల ను వినుమగూడ త్వరలో మనకు అభివృద్ధి నూనక మగు మార్పు చేకూరునని తలంపుట అసంభవమని కొందరు సంకేతాత్మకల వారు భావించురు. జేకొక విషయము గలదు. క్రిందటి కొలది మాసములలో మనజేకమునందు బయలుపడినన్ని అంతకలహములు ఇవిర కన్నడుకు బయలుపడలేక. కడచిన వంద్రెండు మాసములలో వచ్చిన హిందూమహమ్మదీయ కలహములు మన జేకవరిత్రకు కళంకము జెచ్చినది. అధికసంస్కరణల గోరుటకు ప్రతికూలవాదము ఇందుచే లంపత్తెనమైనది. మనము నిమ్మ జాతుల సభ్యులు పరిష్కరింపలేదట. ఇవిగాక బ్రిటీషువారి స్వార్థవిషయములు గలవు. అన్నిటికన్న నెక్కువగా మనప్రతి కూలవాదులు చెలుపన జేమన, సంస్కరణలను యథాతీగా కొనసాగింపజాలకవారు నూతనసంస్కరణలవలన యొక్కవ అధికారము నొసగిన నెట్లు నిర్వర్తింపగలరు? ఈ వాదములన్నిటికి ప్రత్యుత్తరమొసగుట నాయుద్దేశము గాదు. పిట్టెటికి గమధానము చెలుపవలసియున్నదని పేర్కొనుచున్నాను. అంతకలహముల దొలగిండుకొను విషయమున మనము మన బాధ్యతను తప్పించుకొనజాలము. మన వాంఛిత మేదియో తెలిసికొన నది, పట్టుదలతో పూనుకొని పనిజేయనిది యీ వివాద లంతరింపవు.

జాత్యైక్యసూత్రము

జాత్యైక్యత సూత్రము మన భావికర్త వ్యయమై నాధారపడవలెనుగాని వివిధపర్యేత్యక విషయముల ననుసరించి యుండదు. నేను ఒక రాజకీయ పక్షాభిమానిగా మాత్రమే నుడువుటలేదు. పృథివీపక్షమువారును తమ యభిప్రాయములు మారుటకు పిలు లేదనియు, వానికి పృథివీపక్షముగా అనుసరింప దగు నభిప్రాయములే లేవనియు దలచినవో నిజమగు ఐకమత్యము కుదురనేరదు. పృథివీపక్షమువారును స్వరాజ్యమునే యపేక్షించుచుండుటచే నిజమగు విభేదమేమియు లేదని సంతసింపజాలము. ఈ పదముయొక్క యధార్థముగుర్చి మన యభిప్రాయము లేవో విపులముగా వ్యక్తీకరిండుకొన కుండుటచే గొప్పవిస్మయము గలవు. "రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము" అను పదముగూడ నిట్టిదే. ఇకముందు కేంద్రీ పృథుత్య ము ఏరూపము దాల్చును? కేంద్రీపృథుత్యమునకు భావి స్వరం

త్రరాష్ట్రముల కట్టిసంబంధముండును? అల్పసంఖ్యాకుల కట్టి సంక్షుణ యుండవలెను? మన ఆత్మసంరక్షణ కట్టియేర్పాటులు జేసికొనవలసియున్నవి? స్వరాజ్యమునందు జోక్యముగలవారందరును నీప్రశ్నలగుర్చి శ్రేష్ఠ నాలుగిండువలసియుండును.

రాజ్యాంగవిధాన మేర్పరుచుట సుగుర్చిగానే యగవడు ను. కాని ఆలోచనలను పిడి కార్యరంగమునరి నిజపరిస్థితులందు సంపర్కము కలుగజేసికొని శిరాభివృద్ధియేర్పాటులు చేయ నమకట్టినపుడు అందరికీవ్యములు బయలుపడును. నేను పైన చెలిపినప్రశ్నలు అతిసుగుర్చుగా నగవడును. కాని వాటినిగుర్చి ఏకాభిప్రాయము కుదురుటదుర్లభము. మామూలుగా నొకసారి నాయకు లందరు ఎంతమంచి యుద్దేశములతో ఒక్కచో గూడినను సంతృప్తికరముగు ఫలితము కుదురవని నే నలంపను. అట్టి సమయముల భించు వికమత్యము స్థిరముగా ననుసరింపబడును. ఇట్టిప్రశ్నలన్నియు చాల దీర్ఘముగా చర్చింపబడవలసి యున్నవి. సభలలో నుండునాతా వారణము పనికిరాదు

వికమత్యసూచనలు

అన్ని పక్షములప్రతినిధులు గల చిన్న చిన్న ఉపసంఘముల నేర్పరచి కిఫార్సుల జేయుమని కోరవచ్చో మనముదలపో యుచున్న వికమత్యము కుదురగలదని నూచించెదను. అట్టి ఉపసంఘములందు మనయాశయములకు ప్రతికూలుదగా భావించ బడు విరోధియను ఉద్యోగితర ప్రతినిధులగుడ నుండవలె ను. ఈప్రశ్నల బాగుగ పరిక్షించినవో నొకసమాధానము ముఖ్యవిషయములగుర్చి నుదురవచ్చును. దానిబట్టి మనమెల్లకము వాంచించు పునఃకై క్యము కుదుర్చుకొన వచ్చును. ఏక పక్షము వారు రెండవ పక్షము వారినిచ్చాంతములకు, మనఃపూర్వకముగ సహాయముజేయు నుద్దేశములేక, లొంగిపోవునంతమాత్రమున వికమత్యము కుదురదు.

విఫలమగుటకు కారణములు

ఇది జరిగినచో ప్రభుత్వమువారితో మనము దీసికొనవలసిన చ్యుత అతిసుగువకును. అప్పుడు మనముందము కలిసియుట్టి ప్రభుత్వముగూడ అణచివేయజాలనంతటి ఆందోళన జరుపవచ్చును. మనలోని విభేదములవల్లను, మన అన్నవృత్తు అభిప్రాయములవల్లను, మనలో నల్పసంఖ్యాకుల కుండుసంకోచములవల్లను, ఆచరింపజాలని దెవరింపుల మూలమునను, యిన్ని చిక్కులూ వాటిల్లుచున్నవి. నేన్ని అభిప్రాయములు తెలిపినపుడు మనము కోరినదానిని ఒసంగుటకు ప్రభుత్వమువారివ్యతిరేకములేకున్నను ఇచ్చునట్లు నిర్వర్ధించుకై తీరదని ఆశేసింపవచ్చును. కాని ప్రజలు వికమత్యముతో నుండినపుడు ముందు ధర్మబుమే మన చేతులలో నున్న గొప్పసాధనము. మన కందులకు గానలసిన ధర్మబలము లేక పోవుటచేతనే అపజయముగాంచితిమి. ఇతరలము తెన్నియో మాచింపజిత్తి ప్రయత్నించబడెను గారి దురభిమానము ప్రతిష్ఠ యనునవి మనకు లేకపోయెను. మన కిట్టిబలమే మియు లేదని అంగీకరించి ఆమార్గము లన్నిటిని సంస్కరింపు నుద్దేశముతో నుండినయెడల మనస్థితి బలహీన మగుటకు మారు బలపడునని చెప్పవచ్చును.

బర్లెనుహెతు ప్రభువు భారతదేశమునకు వచ్చునో రాదో తెలియదు. ఒకవేళ వచ్చుటయే తలపించునెడల మన మిట్లు విభేదములతో నుండుటను ఆయన మూనినెడల దురదృష్టమేయగును. నేను జెప్పదానికి అపార్థములు కల్పించుకుంటురు గాక. జాయింటు కాన్ఫరెన్సులు నాకీవ్యము లేకపోలేదు. కాని నేను నొక్కొక్కొక్కటింప జరిపినది, యాజాయింటు కాన్ఫరెన్సులమాత్రమున నెక్కువ లాభము చేకూరదని నూత్రమే చాలవరకు ప్రథమప్రయత్నములు చేయవలసియున్నది. అది యిట్టి వానివలన నెరనేరదు.

ఆరోగ్యవన్యాసములు

విషయము	తేది	సమయము	స్థలము
మకూచి	28	6.30	కార్యోత్సవకా
			స్కూలు సంజీవ
			రాయన్ షేఖ
చలివ్వరం	18	6.0	వనపమోను
కలరా మకూచి	21	5.30	ఎగ్మూరు
చలివ్వరం పైఫాయిడ్			
యొక్కపూయంబ	28	డిబ్బో	బిల్లయ
			పావయం
ఈగలు	10	డిబ్బో	చింతాక్రమేలు
మకూచి	27	డిబ్బో	డిబ్బో
చలివ్వరం ఈగలు	24	6.0	నుంగంబాకం
మకూచి	25	డిబ్బో	పునుపూకం

కార్యోత్సవకా ఉద్యోగులు బువన్యసింతురు.

మదరాసు కాసనభ

ప్రతికారము

పాలకూట కలహములచర్చ

ప్రశ్న: తరములు ముగియగనే, ఆర్. పీరయ్యగారు. లేచి, అత్యవసరమును, క్రజలకు ముఖ్యమంత్రిగనదియ ననునంతలు నొకదానిని చర్చించుటగాను కాసనభాకార్యక్రమము నాపవలె నని ప్రతిపాదించిరి. పాలకూటనందు ఇటీవల 18 వ తేదీన, ఆదిద్రావిడులకు శిక్షాపైదపులకును తీవ్రమగు కొట్లాటలు గలిగెను. ఆవిషయమును చర్చించుటగాను కార్యక్రమము నాపవలెను. అని పీరయ్యగారు పాపపాదించిరి.

లామెంబరు:—ప్రతిపాదన నెదుర్చును నిట్లునడిచిరి. ఈకొట్లాటలను గురించి ప్రభుత్వమువారి కెట్టివివరములును జేరలేదు. ఇట్టి కలహముల జరిగినని వాదాప్రతికలబట్టియే తెలియవచ్చెను. కఠోత్సవసమయమున ఆదిద్రావిడులు ఇతర వర్ణములవారి తో బాటు, రథము తాడు లాగుటకు ప్రయత్నించుచున్నందున వారు కొట్టుకొనిరనియు కొందరు తీవ్రమగు గాయములు తగిలెననియు అంతట బి. పి. సి. 144 సెక్షను 2 వ సబ్ సెక్షను క్రింద మాజిస్ట్రేటు నిషేధపుత్రులను నొకదానిని పోలీసుజే సెనవియు తెలియచున్నది. జిల్లామేజిస్ట్రేటు చర్యదీసికొనుచు, విచారణయందును విషయము గాన దీనినిస్వీకృత చర్యపరాదనియు అట్లు చర్చించుట ఆశాస్త్రియమనియు సూచించుచున్నాను. ఈవిషయమును న్యాయాధికారి పరిష్కరించి తుదియు తరువు నొనర్చియున్న యెడల నివేదయమును చర్చించుట కాత్యంత పనికి లేదు. ఈవిషయమున గౌరవనీయసభ్యుడు ముందుగా ప్రభుత్వమువారికి దిద్దిపెయ్యవలెను.

సభ్యురాలు:—నేనిదివర కొకమాట, ఇట్టిప్రతిపాదనను గురించి ముందుగా చెబుటచే, ఆయాకాలమున ప్రభుత్వ సభ్యుడు పరిమోగించుకొని ఆప్రతిపాదనను గవర్నరు నిషేధించుటచేసెను.

లామెంబరు:—నాకామయ మేమాత్రము ముందు చెబువలెను. అంతియగాక ఆవిషయమునాకభ్యుత్తుడుచెలిపెను.

సభ్యురాలు:—144 సెక్షను క్రింద మేజిస్ట్రేటు చేయును తరువుచే, అట్టివిషయము కొద్దవారియెదుట నున్నట్లు పరిగణింపబడరాదని కాసనభాభ్యుత్తు డొకతూరియు, ప్రస్తుతాభ్యుత్తులొకమారును నిర్ణయించుచున్నారు. ఇదివరకు 144 సెక్షను క్రింద కలెక్టరు ఒకసారి యుత్తరపునల యాడుబు పొన్నుగాను మలబారును ప్రవేశింపబడుటజేయుచున్నది. అప్పుడావిషయమును జర్చించుట సభాకార్యక్రమము నాపవలె నని యొక ప్రతిపాదనరాగా ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతపుత్రులతోపాడే చిచ్చిరి. కానిఅట్టియు తరువు కొద్దవారియు తరువు పరిగణింపబడరాదని తేలిక ఆయాతేపగను వెనుకటి అభ్యుత్తుడుత్రోసిచేసెను. తంజావూరు మిరాసీదారయ్యద్యమును సందర్భమున కలెక్టరు 144 సెక్షను క్రింద కొందరుకాసనసభ్యులపై నిషేధపుత్రులను తరువును జారీచేసెను. ఆవిషయమును చర్చించుటకు కార్యక్రమము నాపవలెనని ఈ సభ యందు మి రి యొక ప్రతిపాదనచేసెను. అప్పుడు గూడ ప్రభుత్వమువారి దేతలే పగను చెచ్చిరిగాని ప్రస్తుత అభ్యుత్తులే ఆయాతేపగను వెనుకటికారణముచేతనే త్రోసిరి.

ఈకలహములు 14 తేదీన జరిగెను. ఈకలహములు జరిగి రి దినము లయినను ప్రభుత్వము వారికి విషయమున కెట్టివివరములును తెలియవని నడుపుట విశ్వాసార్హముగాదు. ప్రభుత్వమువారు దలచుచు ఇప్పుడు 4 రైసుక్లియరు తంజివార్తనంపి మధ్యాహ్నమునకు విరమింపబడినవివరములు.

అభ్యుత్తుడు:—12.5 కాసనసభా నిబంధన ప్రకారము ఇట్టి ప్రతిపాదనలు ఒక తీర్మానము నుపపాదింప వీలైనవిగ నుండులెను. ప్రస్తుత ప్రతిపాదనమా నిబంధన నెట్లు సంతృప్తి పడుచున్నదో యెవరలెను.

సభ్యురాలు:—చర్చజరిగిన తరువాత సభ్యులగు నూచనలు నొనర్చుటకు గాను తీర్మానము నుపపాదించవలసినది యుండ నని మాత్రమే మైసిబంధనయందు దుద్దేశింపబడెను. విషయము చర్చకు వచ్చినతరువాత ఎప్పుడు తగువిధమున తీర్మానమును రచింపవలెనని ముతేను.

అభ్యుత్తుడు:—పీరయ్యగారి ప్రతిపాద 12.5 వ కాసనసభా కార్యక్రమనిబంధనకు అనుకూలముగ లేదను కారణ చేత ననుమతిని నిరాకరించెను.

సప్టి మెంటరీ గ్రాంటు

సానుగలరాజుగారు:—కోడలరమ్మకుకొరకుగాను వేర్వేరు స్థానిక సంఘములకు ఋణముసమర్పించుటగాను రు 50 వేలు సప్టి మెంటరీగ్రాంటును గోరి. ఎట్టి చర్చయు లేకయే గ్రాంటు ఆమోదించబడెను.

ఇరిగేషనుబిల్లు

అంతట ఇరిగేషను బిల్లు పై చర్చ తిరిగి సాగింపబడెను. కొద్దిమేలు జేసెదలు 78 వక్లాజునందును 80 వక్లాజునందును పదములను మార్పుచు రెండుసవరణల నుపపాదింపగా సభవారామోదించిరి. 78, వక్లాజు మొదలు 82 వక్లాజు వరకు చర్చ లేకయే సభవాంచే సంగతిరంపబడెను.

హక్కులకుదులు వస్తు విధించుట

ఆర్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు:—80 వక్లాజు నందులు రెండవ సబ్ క్లాజునకు బదులు క్రొత్త సబ్ క్లాజు నేర్పరచలేనని యుపపాదించెను. ఈ సెక్షనునందు, ఆధిక సంఖ్యాకులొక ప్రదేశమున కుడిమామ్యుతు పద్ధతికి బదులు పన్నువిధింపవలెనని గోరెనయెడల ఎట్లు పన్నువిధింపవచ్చుననిగలదు. ఇందు రెండవ సబ్ క్లాజునందిటుగలదు.

లోకలు గవర్న మెంటువారు ఎప్పుడైనను పన్ను విధింపును కొట్టివేయవచ్చును; అట్లు కొట్టివేయబడినవిదల రివాజుగా చేయబడు పరిశ్రమను నిచ్చు బాధ్యత తిరిగి అములలోనికి రావలెను.

ప్రభుత్వసభ్యుడు సవరణయందుకొన్నిపదములలో మార్పులొనర్చి తామొక సవరణనుపపాదించెదమని చెప్పటచే శ్రీనివాస అయ్యంగారు తమ సవరణనుపసంహరించుకొనిరి. అంటుపైసలీ గారీ కిందివాక్యముల 2 వ సబ్ క్లాజు గా జేర్చవలసినదని యుపపాదించిరి. (2) స్థానికప్రభుత్వమువారు అట్టి పన్నును తొలగింపవచ్చును. అట్టివర్కులక్రింద సరఫరాపొందుభూమియంద థిక ప్రదేశములవారు గోరుచో ఎట్లుపన్నుతొలగించి తీరవలెను. అట్లు తొలగింపబడినతరువాత రివాజుప్రకారము కుడిమరమ్మతు పద్ధతి తిరిగి అములలోనికివచ్చును.

సవరణ యంగీకరింపబడెను.

సివిలుకోర్టుల అధికారమును తొలగించుట

సభ్యురాలు:—84 వక్లాజును తొలగింపవలెననిప్రతిపాదించిరి. ఈక్లాజునందు ఇట్లుగలదు. 77 సెక్షనుచేనిబంధింపబడిట్లు తప్పక ఆధ్యాయములో వివరింపబడిన యే విషయమునకుగాని సంబంధించి దాఖలుచేయబడిన వ్యాజ్యమును దేనినైననుపిసివిలు కొల్లను విచారింపరాదు. సభ్యురాలు గారి సవరణ నుపపాదించుచు 79-80 వరకునగల సెక్షనులందు వివాదాంశములకు విషయములు చాలగలవనియు వానిసందర్భమున న్యాయముకొరకు ప్రజలు న్యాయాధికారులను జనుట కధికార యుండవలెననియు నుడిచిరి.

పి. ఆంజనేయులు గారు సవరణను బలపరుచుచు ఈ సెక్షను చాల అపాయకకరమైనదని నుడిచిరి. ప్రభుత్వమువారు సవరణ నెదిర్చిరికాని సభవారిచే సవరణ ఆమోదించబడెను.

ఆదాయమునకు బహుభుక్తులెక్క

శ్రీగారు:—80 వక్లాజును తొలగింపవలసినదని శ్రీగారు సవరణను చెప్పిరి. ఈక్లాజునందిట్లు గలదు "80 ఈయధ్యాయముయొక్క కార్యము నిమిత్తము నియమింపబడిన గ్రామనాయకుడు లేదా ఇతరమనిషి తనచే వసూలుచేయబడినట్టియు, భుక్తుజేయబడినట్టియు పైకములకు ఒక్కరెక్కననుండవలెను. మరియు భుక్తుజేయబడి వానిచేతులలో నిలువయున్న మొత్తములు అప్పుడప్పుడు కుడిమరమ్మతు కార్యలనిమిత్తము మాత్రమే వినియోగింపబడవలెను."

చాలమంది సభ్యులీక్లాజు వుండి తీరవలెనను నుద్దేశమును గన్పరుచుచే శ్రీగారు సవరణను నుపసంహరించుకొనిరి.

అంతట సభవారు ఫలాహారములకులేచిరి.

వర్షోత్తరములు

నిన్నటిదినము మదరాసు కాసనభ ప్రారంభ సమయమున యాదిగువ ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

వరదలపల్లములందు పల్లపుభూముల మరమ్మతు రా. బి. సి. వి. ఎన్. సరసింహారాజు గారు.

ప్రశ్న:—వరదలచే నష్టపోయిన పల్లపుభూములలో మేటవేసిన విస్తీర్ణమెంత? ఆచ్చటి రయితులు భూములమ్యత్తు జేసి కొనుచున్నారా? ఉ:—సుమారు 14,000 ఎకరములు రయితులు మగమ్మకు జే కొనుచున్నారు.

ప్రశ్న:—యితులకు ఋణములు త్వరగ నిచ్చునట్లు ప్రభుత్వమువారి తోటలు జేయుచున్నారా? ఇప్పటివరకెంత ఋణమిచ్చిరి? ఉ:—రయితులకు పంచియుచ్చులకుగాను రు 8 లక్షలు రిమెస్కా బోర్డువారి యాధీనమైనవర్చడెను. ఆఋణములొపంట్లకై కట్టెరులవద్ద ఎక్కువగుమ్మలను నియమించుకొన అధికార మొసంగబడెను. ఇప్పటి వరకెచ్చిన ఋణము త్రము తెలియవచ్చుటలేదు.

కడపజిల్లా నిమ్మజాతులకు భూవసతి

రా. బి. టి. ఎం. సరసింహారాజు గారు

ప్రశ్న:—కడపజిల్లాలో క్రిందటి ఫస్టియందు నిమ్మజాతులవారికై ప్రభుత్వపు మెంతమట్టుకు ప్రత్యేకించిరి. ఉ:—9,454 ఎకరములు.

ప్రశ్న:—ఈగ్రాంటును కేమయిన ప్రజలకరపున ఆతేపగ యుండెనా? ఉ:—ఉండెను.

ప్రశ్న:—ఎట్లు ఆతేపగలను తొలగించిరి. ఉ:—భూము లిన్వోముండే ఆతేపగల విచారించి ఆతపరమునచో సవరణల జేసియే పని ప్రారంభించబడెను.

ప్రశ్న:—ఈ ఫస్టి ప్రారంభమునుండి ఏమైనభూము లొసంగిరా?

ఉ:—679 ఎకరములు 1 వ కాలయనుండి అక్టోబరు 18 వ తేదీలోపున ఒసంగబడెను.

ప్రశ్న:—భూములు గైకొనినవారిలో క్రైస్తవులెంత మంది, కాని వారెంతమంది. ఉ:—మొత్తము 1,298 లో 618 క్రైస్తవులు, 595 గురు క్రైస్తవేతరులు.

తెయ్యిల్లలో వత్తిలువ్రాత సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—

ప్రశ్న:—తెయ్యిల్లలో వత్తిలు వ్యయముగా నేమియు గ్రంథములు వ్రాయగూడదనియు అవసరముగదో తర్జుమాలు జేయవచ్చుననియు నిబంధనగలదా? ఈ నిబంధన యెప్పుడు యెందునిమిత్తము గావించబడినది? ఉ:—తెయ్యిలు మాన్యులు నందు కైదీలను వ్యయముగా గ్రంథములు వ్రాయవచ్చుననిగాని తర్జుమాలు జేయవచ్చుననిగాని అజ్ఞానిచ్చు నిబంధన యేదియు లేదు. అవసరముగనని తోచినచో కొందరివిషయమున నూప ర్నెంటుగారు అనుజ్ఞనీయవచ్చును.

ప్రశ్న:—కైదీలు పత్రికలను యేవిధముగా లభించినను, జయిలు ఉట్కగులు పారకై చినవైనను చదువరాదని నిషేధించు నిబంధనగలదా? ఇది యెప్పుడు ఎందునిమిత్తము జేయబడినది. దీనిప్రకారము కైదీలు తెయ్యిల్లలో ఇండియాపత్రికలంటి వార పత్రికనుగూడ చూడరాదా? ఉ:—తెయ్యిలు మాన్యులు లోని నిబంధనలు కైదీలను పత్రికల ననుపయోగింప నీయవు. కళావంతులసంఘము బాలికల పెంపకము

పి. పెద్దిరాజుగారు:—

ప్రశ్న:—గుంటూరులో గత ఏప్రిలు మాసమున కళావంతుల సంఘసంస్కరణ సభయందలి తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా? ఏమి చర్యదీసికొనిరి. ఉ:—గమనించిరి. చర్యదీసికొనవలసిన యవసర మగుపడలేదు.

ప్రశ్న:—ఆ సంఘమువారు యుక్తవయస్కురాలి బాలికల పెంపునకుటయందు సంఘములోని వారును బడుటకుండు ప్రజకుగూడ అయివ్వుత ప్రబలుచుండుటచే అట్టి పెంపకముల నిషేధించుకాసన మొండు గావించరా? ఉ:—లేదు.

హైకోర్టు అప్లీగ్లు రామ్మూరురాజుగారు.

ప్రశ్న:—లామెంబరుగారు అధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండి అక్టోబరు 1 వ తేదీవరకు (1) విడుదలకాబడిన కేసులపై జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు అపీలుజేయమని శిఫారుజ్జేసిన కేసు లెన్ని? (2) అందు హైకోర్టు కెక్సినవెన్ని? వాని ఫలితమేమి లేవనది. (3) హైకోర్టులో డిస్మిసుకాబడిన కేసులకుగాను ప్రభుత్వమువారి కంతవ్యయమైనది?

ఉ:—(1) 11. (2) 47. 1928 ఫిబ్రవరి 12 తేదీనుండి 24 అక్టోబరు 1 తేదీవరకు అప్లీగ్ ఫలితములు. 18 అప్లీగ్లు నెగ్గెను. 22 కొట్టివేయబడెను. 7 ఇంకను ముగియ లేదు.

22 కొట్టివేయబడిన కేసులలో ఒకదానియందు దిగువ కొద్దతీర్పులోని తీర్పు కాసనసభ్యులకుని అంగీకరించబడెను. కాని తిరిగి విచారణజరుగలేదు. వేరొకకేసు రాజీపడెను. (3) ప్రభుత్వమువారికి మొత్తము ఖర్చురూ 1,410.

గంజాంజిల్లాలో సాగు లేనిభూములు

శ్రీ శశిభూషణ రథోగారు

ప్రశ్న:—గంజాంజిల్లాలో బరంపురం తాలూకాయందు గొంజాతంపరభూములలో చాలభాగము ప్రతియేడు సాగు లేక యున్నవి. అందు ఎక్కువభాగము నీరునిలుచుటచే సాగు వీలు జేతున్నది గాని, రయితుల అక్రద్ధలోపముగాదు. తంపరభూములలో నిలిచియుండునీరు తొలగించుట కేమయిన నూచనలు గలవా? సాగులేనిభూముల రైతులకు ప్రతీహార మొసగుచున్నారా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారి కాఫోగట్టా తెలియదు. నీరుతీయించు ఏర్పాటులగూర్చి ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులగూర్చి మార్గము గారి నిశ్చయించుచు గలదు. ద్రెయినేజి కెనాలు క్రెచ్చులకు రూ 7.02 లక్షలు అగునని ప్లానులతో గహా నూపరింపెండింగు ఇంజనీరుగారు అంచనా నంపిరి. ఆ విషయమై ఫీల్డు ఇంజనీరు గారు విచారింపుచున్నారు. ఈ అంచనాలన్నియు తంపర భూముల సరిజేయుటకేగాని వాటికి నీటి సాఫరా జేయుటకు గావు.

ప్రశ్న:—అచ్చటి రయితులు ప్రభుత్వమువారి కేమయిన విన్నవించుకొనిరా? ఉ:—లేదు.

ప్రశ్న:—తంపరభూముల బురద తీయించి బాగుచేసినచో వచ్చురాబడి యెంత? అది ప్రాజెక్టు ఖర్చులలో నెంతభాగము?

ఉ:—నికరపు ఆదాయము రూ 80,000 అనగా మాటికి 4 రూపాయలు వచ్చును. నీటి సరఫరా యోగ్యములు చేసినచో నిదిగూడ తగ్గును.

ప్ర:—బురద తీయించినపిదప: తంపర వాగుచేయించి కొంతభూమి విక్రయించి చాలసమయం చేయవచ్చునని అట్లయిన ప్రాజెక్టు శీల నిలుపుకోరి?

ఉ:—ఈ యోగ్యము ప్రకారము బంజరుభూమి విక్రయించినచో రూ 4.44 లక్షలు వచ్చును. ఋషికుల్యా రిజర్వయరు నీటిసరఫరా అధికముచేయు యత్నము పరిష్కరింపబడవలయు నని నిలుపుచేయుట.

రిజిస్ట్రేషన్ శాఖలో శిక్షలు

రా. బి. టి. ఎం. నరసింహాచార్య

ప్ర:—ప్రభుత్వము రిజిస్ట్రేషన్ శాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు రిజిస్ట్రేషన్ సబ్ రిజిస్ట్రేషన్లపై బాధి వారి గా నెన్ని శిక్షలు విధించెను. ఉ:—రిజిస్ట్రేషన్లపై శిక్షించుట ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారికి అధికారములేదు. ఇతర విషయములగుర్చి ప్రభుత్వములవారి దెలియదు.

ప్ర:—గిర్నాపర్వత నెలతమందిని నెలపు తీసికొనమని పింఛన్ పుచ్చుకొనమని కోరిరి.

ఉ:—ఎక్స్ ప్లొరింగింగ్ రిజిస్ట్రేషన్లకు 9 గురు సబ్ రిజిస్ట్రేషన్లు ఉద్దేశ్యమునకు పనులని దైవ్యోద్దేశ్యముల కోరుకునేరి. అందుచే వారు రిజిస్ట్రేషన్లను రాకమునపే పించిన పుచ్చుకొనవలసి వచ్చెను.

గోదావరిజిల్లాలో భక్త్యుని ఎన్నిక

సి. రామలింగారెడ్డిగారు ప్ర:—గోదావరిజిల్లాలో భక్త్యుని ఎన్నికకు అభ్యర్థన ఎన్నోనా, అధికారముగోరుచు తీర్మానము ఏ నాడుగావించిరి?

ఉ:—1921 మార్చిలోను, 1922 మార్చిలోను రెండు సార్లు తీర్మానించిరి.

ప్ర:—ప్రభుత్వమువారివిషయమున జిల్లాకలెక్టరును సంప్రదించిరి. వారేమి యభిప్రాయములెరిపిరి.

ఉ:—కలెక్టరుగారినిచేరిక రహస్యముగ నుంచుటను. కావున ప్రభుత్వమువారివిషయము దెలుపరు.

విద్యుత్తు బిల్డింగ్ వెంకటేశ్వరంగారు యాతీర్మానములు అధి:సంఖ్యకులచే నామోదించబడెనా లేదాయని తెలుగున ప్రశ్నించిరి.

మంత్రి:—నాకువివరము తెలియదు.

వాట్రాపు యూనియనునందు ఆద్రాదావిడనభ్యుదయము

పి. కె. ఎస్. ఎ. ఇర్లగూడూరుగారు ప్రశ్న:—వాట్రాపుయూనియనులో (రామనాథజిల్లా, నంకు ఆద్రాదావిడనభ్యుదయ తోడివారిలో) కుప్పివైకుంఠపురమునకు శీలపైసార్పుండలేట్లున్నారా? యూనియనులోవారి ఆగ్రహము గుండా ఆద్రాదావిడనకు నడువనియలేదా? ఈ యిబ్బందులను తొలగించెదరా?

ఉ:—వాట్రాపు యూనియనులో అభ్యుదయ యూనియనున ప్రాసినలేఖజాడవచ్చును.

సర్. కె. వి. రెడ్డి వాయుడుగారు:—ప్రభుత్వము వారు తమవిధానము మార్పుకొని పాతలపాకులను సంతకీంప నంబోడోడో తెలిసికొనగోరెదను.

స్థా. స్వ. మంత్రిగారు:—ప్రభుత్వము వారట్లుకేయ ప్రయత్నించెదరు.

రెడ్డివాయుడుగారు:—కాసనపల్లిలో నీలయమున యిన్ని తీర్మానములు గావించబడినను యీవని నె:కేట కింక నెంతకాలము పట్టును.

మంత్రిగారు:—నేనా విషయము సరిగ్ చెప్పజాలను. పాథ్యమైనంతవఱకు నెరవేరెదను.

నిమ్మజాతులను వీధులలోనికి రానీకుండుట

ఆర్. శ్రీనివాసగారు:—చిదంబరం తాలూకాలో వీధుల గ్రామమునందు ఉన్న తోసీందూజాతివారు తామున్న వీధులలో నిమ్మజాతులవారిని రానిమ్మటలేదా? అవీధులందా బోవు నిమ్మజాతుల బండ్లన్నిటివద్ద రూ 4 ఆణాలు చొప్పున వసూలు చేయుచున్నారా?

ఉ:—లేదు బ్రాహ్మణులుందు వీధుల ద్వారా ఆ ద్రాదావిడ శవములను పోనిమ్మటలేదు. ఈవిషయము యిరువుర కనుకూలముగ పరిష్కరించు యోగ్యములు జరుగుచున్నవి. ప్రై గ్రామములనుండి యీగ్రామమునకు గడ్డివైరు కొనవచ్చు ప్రతి బండివద్ద 8 ఆణాలు వసూలుచేయుచున్నది.

ఈ 4 ఆణాలుచేయుట శ్రమిఅధికారముగలదని రంగ నాథంమొదల్యరుగారు ప్రశ్నింప హామీమొందరు తనకు తెలియదనిరి.

సర్వమూర్తిగారు:—బండ్లనునిషేధించు విధి ప్రైవేటు విధియ, లేక పబ్లిక్ జాతులలోకలు బోర్డుక్రింద నున్నదా? లేక యూనియను క్రింద నున్నది.

ఉ:—ప్రభుత్వమువారిగా విషయము తెలియదు.

సర్వమూర్తిగారు:—నీధులుప్రైవేటు వసూలేక పబ్లిక్ జాతులగుననుచో తెలియగోరెదను.

ఉ:—భూవావిధి యూనియనుక్రింద నున్నచో స్థానిక సంఘముల క్రిందనున్నచో సర్వరముగ దెలుపుటగల్గును.

సర్వమూర్తిగారు:—ఆవసూలుచేసిన ధనమేరికి చెందును.

ఉ:—ప్రభుత్వమువారికి దెలియదు.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—అన్వేషణ శేనాదు శివములు తీసుకపోవడినవని ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వమువారికి దెలియదు.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు:—ఆద్రాదావిడలు నూతనమార్పును గోలయించలేదా? ప్రభుత్వము రాతేదు.

శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రభుత్వము కావలెనని పట్టు బట్టుచేయమమొందరుగారు తనకానిషయము తెలియదనెను.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు:—కావున ఊరేగింపులు నిషేధించుటకు ఉన్నతజాతివారికి కొన్ని నిబంధనలుగలవని ప్రభుత్వమువారికి దెలియవలె. అవునని ప్రభుత్వము వివర దెను.

వెడరము తీయుట

ఈ 4 ఆణాల వసూలు అక్రమ మని తెలిసియుండియు యింక వెడరపనుచు వేల తెలిసికొనగోరెద రని సర్వమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—ప్రశ్న బిక్రీసంఘమునకు సంబంధించినదే యుటచే వెడరప సమాజము తెలిసికొనవలసివచ్చును. ఆవసూలు విషయమున అన్ని సంఘముల వారివద్ద పుచ్చుకొను మొదటను గూర్చి విచారించినచో ఈ ప్రశ్న సమంజసముగా నుండును. ప్రభుత్వముపట్టుకు నున్న నూ 1 సభ్యుడు ఉద్దేశ్యపూర్వకముగ శీలపెడరకు తీయుచున్నాడో నాకు తెలియవచ్చదని హామీమొందరు గారడిగిరి.

సర్వమూర్తిగారు:—నేను పెడరకు తీయుచున్నానని హామీమొందరుగారు నుడువుచున్నార. బిక్రీసంఘమునకు సహజస్వ భావము నీరితిగా మరొకసభ్యుడు నిరూపించుటపూర్వమునా? అభ్యుదయ దీవిషయమున నిబంధన యేర్పరపవలెను.

అభ్యుదయ ప్రభుత్వమిప్పుడు ఈ నిరూపణము అయ్యెనుగా ఉండినను అక్రమము కానీరదనియు, ఇవరకొక సారి సర్వమూర్తిగారి అభిప్రాయముచే ఆక్షేపణకు లోనయిరినియు, కావున సర్వమూర్తిగారు పట్టుదల బూకరాదనియు మడి విరి.

సర్వమూర్తిగారు నిబంధన యేర్పడకతప్ప దనటచే అభ్యుదయ డండుల కంగీకరించెను.

శీలంజిల్లా కమిషనరుల ఆగ్రహమునందు గ్రామాధికారి నిమ్మజాతుల నాగ్రామములోనికి రానీయకుండు ఆటంక పెట్టెడిచర్యను నిరసింపమ వీరేధులయలండి నిమ్మజాతిసంఘములవారు అభిప్రాయములచెరిపిరి? గ్రామాధికారి ప్రతివాది ని సభ్యులముగ ఆటంకపరచినట్లు కలెక్టరుగారికి నిమ్మజాతిసంఘముల విన్నవించలేదా యు ఆర్. వీరయ్యగారు ప్రశ్నింప, ముల భారు ఆద్రాదావిడ సంఘము, గోదావరి ఆద్రాదావిడసహజసభ, దక్షిణాంధ్రా నిమ్మజాతులసంఘము, నూరమంగలకు ఆ. గ్రా. మహాజనసభవారిని తీర్మానముల నంపినియు, కలెక్టరుగారి యెదుట నేనును అట్లు దెలుపలేదనియు, యింతకు మించి యెట్టి సమాచారమును ప్రభుత్వమువారికి జాలనియు ప్రభుత్వము వచ్చెను.

విశాఖపట్నంజిల్లాలో విహమ్యుదీయసంఘమువారు జిల్లా బోర్డు అభ్యుదయిగా తమ ప్రతినిధులలో నొకని నియమింప గోరుచు మహాజనసంఘి? జిల్లాకలెక్టరుని సంప్రదించి ఒక మహమ్యుదీయని కేర్నోకమని గోరియుండిరా యని మూన్సి అబ్దులు నాహులు సాహెబుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—మహాజన అందినది. అభ్యుదయిగా మహమ్యు దీ. వి. నీలేక ప్రైవేటునీలేక నిమ్మజాతివారిని నూచించెదరా యని కలెక్టరుగారిని ప్రశ్నించుట జరిగెను

బాంబాయిగవర్నరుగారు

ఆరోగ్యము మొందుచున్నార

బాంబాయి, నవంబరు 17:—యన్ ఫ్రెండులజానే బాధితులైయున్న బాంబాయి గవర్నరుగారు వారిపక్షముగా సలహామీద పు:హాబోయి నచ్చలుకుండి మహాబలశక్తిగమునకు శ్రద్ధలెదరు. 23 వ తేదీ ఆశివారమునాటికి గవర్నరుగారు బాంబాయికి తిరిగి వచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

క్రిక్టేములగు మాంటేగుగారు

పత్రికల వ్యాఖ్యలు

కలకత్తా, నవంబరు 17:—మాంటేగుగారి ఆకాలనరణమునకు వంగరాష్ట్ర పత్రికలన్నియును విచారమును జూపుచున్నవి. హైందవ దేశబాంధవుడగు నీమహానీయుని శ్లాఘించని వార్తాపత్రిక లేదు.

ప్రేట్టుమెన్ పత్రిక

ప్రేట్టుమెన్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—స్వార్థరహితమైన ఆవేశముతో నీయన యిండియా ఆఫీసునందు బని పట్టెను.

ఇంగ్లీషుమెన్ పత్రిక

భారతదేశ మంచితగాని చెడ్డకుగాని చరిత్రపుటయులందీ పురుషునిరించి కాళ్ళతముగ నిల్చునట్లు వ్రాయుచున్నది.

పార్లమెంటు పత్రిక

మాంటేగుగారి శీవితమును, శీలమును బొగడి, ఫార్వెడ్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—మహాత్మ్యమైన భావములతో బ్రేరేపింపబడిన యీ మహానీయుని ప్రైవేటునకు ఆనా మూలము పరిశీలన తీయబడినచో భారతదేశ విముక్తి నొందిం చుట కంతయేని తోడ్పడి యుండెడివాడు. (ఆ. ప్రె.)

బాంబాయి, నవంబరు 17:—హిందూదేశ బాంధవుడగు క్రిక్టేములగు మాంటేగుగారి గౌరవాన్ని బాంబాయి కార్పొరేషను సహజేశము నేడు నిల్పినేయుట.

బాంబాయి, నవంబరు 17:—పంజాబు కాసరీసభ యందు మాంటేగుగారి ఆకాలనరణము విషయమై శీల ప్రసంగించుచో, బిక్రీవాటికి చాలింపబడిన భావానరేంద్ర నాథ్ గారు సాక్షిపతిరావమును ప్రతిపాదించిరి:—ప్రభుత్వములలో నున్న రాజ్యాంగసంస్కరణ విధాన స్థాపకులను నొకప్పుడు భారతదేశ కార్యదర్శియనగు మాంటేగుగారి ఆకాల మరణమునకు ఈ సభవారు మిక్కిలి విచారింపచున్నారు. ఈ మహామహుని ఆకాల మరణమునకు ఆసేతుహిమాలయ పర్యంతము గల భారతావనియందు ఆకాల గోపాలమును వంగవనివా రులేరు. ఈసభవారి సానుభూతిని మాంటేగుగారికి పంపవలయునని ప్రభుత్వమువారిని ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ జాన్ మెనార్డుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

మాంటేగుగారి గౌరవాన్ని నేడు సభ చాలింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

సింహా ప్రభువు

మాంటేగుగారి మరణమునకు బాల విచారించి సింహా ప్రభువు ఇట్లు చెప్పెను:—మాంటేగుగారిని నేను యిండియా మంత్రిగానున్న కాలమునకు బూర్వముండే ఎరుగుదును. మాంటేగుగారు భారత భూమిని ప్రేమించినట్లు భారత తీరులైనను ప్రేమించలేదని నాఅభిప్రాయము. సంస్కరణముల విధానమువిషయమై యెట్టి భేదాభిప్రాయము లున్నకు సర్వపరిపాలనమును భూతిభూమి కనతికాలములో నీయ బూట టయే మాంటేగుగారి అభిప్రాయము. (ఆ. ప్రె.)

డచ్చిమనము

మోత్యేమనిదుగా బోయెను

రంగూన, నవంబరు 17:—నేడు ఉదయము 9 గంటలకు భూమికి సమీపముగా డచ్చిమనము మోత్యేమనిదుగా బోయెను.

డచ్చివై మాంతులు బాంకాకుచేరి

రంగూన, నవంబరు 18:—డచ్చివైమాంతులు బాంకాకు చేరిరిని నేనుఉదయమున డచ్చి కాంసత్ వారికి తంతి వచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

విహదకరమగు మరణము

నగర్, నవంబరు 17:—రైలుబండిలో విహదకరమగు మరణ మొకటి నిన్న సంభవించెను. చనిపోయిన యువకుని పేరు యస్. సూర్యనారాయణ అయ్యర్ ఈత డొకవర్తకుడు. డొక్కనొప్పితే నీతడు బాధపడుచు తిరునల్వేలి నుండి యీ పురమునకు రైల్వే స్టామను నీయన ప్రయాణము చేయుచుండెను. ప్రయాణమునకు తయరైనచో చెప్పినను వివర యీయన రైలులోనే గలకయుండెను. మధ్యదారిలో ప్యూపు నోబుబడిన మధుర ప్రేవను వద్ద శవమునెవరును బోల్కలేక పోవుటచే ఆసుప్రతికడి బంపబడినది. గుండిజిల్లాచే నామోయనని పొమ్మగూర్చి పోవుచునాన తొలికా. కంఠమును గుర్తించిన స్నేహితులు మరొకరి దృష్టి వారు శవమునుదీసికొని పోయి ఉత్తరప్రదేశులను బరిగిరి.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల బెజవాడ

- 31 వ కుసుమము:— లక్ష్మణరాయవ్యాసావళి
- 32 వ కుసుమము:— వైదికసాహిత్య విజయము
- 33 వ కుసుమము:— అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములు

(United States of America)

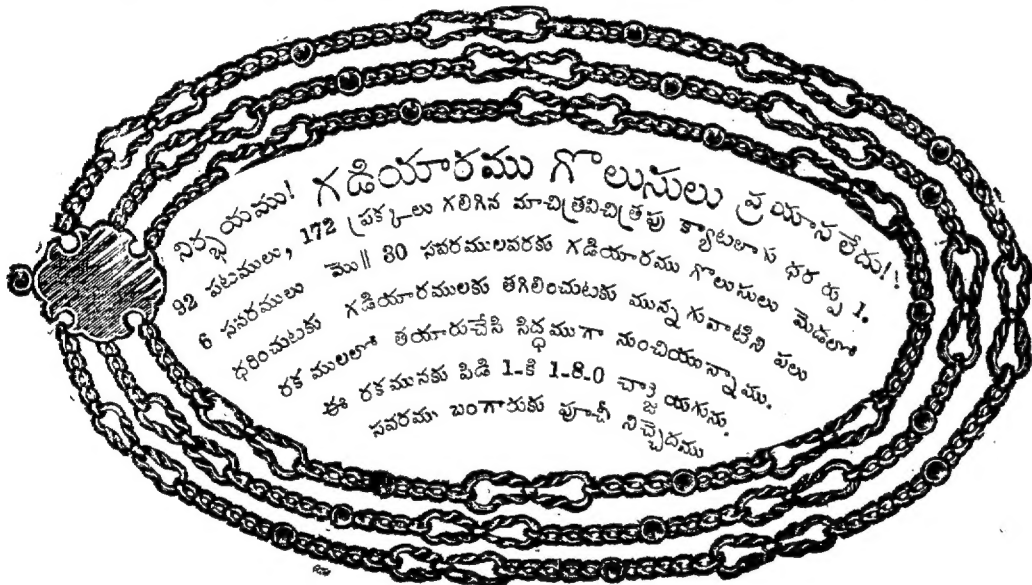
గ్రంథకర్త, అయ్యచేవర కాశ్యపరావుగారు

ప్రస్తుత ప్రపంచమునందు విశ్వరమ్యమునకును ప్రకృతి కాస్త్రమునకును, పరిశ్రమలకును, నవనాగరికతకును, రాజకీయ సాంఘిక స్వతంత్రమునకును, ప్రసిద్ధిచెంది ప్రభుత్వములలో కల్పమిగుల పలుకుబడి కలిగియున్న అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల చరిత్రమిందు కడునునోహమును కైలిన వానియనినది. అమెరికాకు యారపుజాతులు వచ్చుట వివిధ దేశముల నాక్రమించుట; కనడాదేశము; పనమాదేశ ఆంగ్లవలసరాష్ట్రముల స్థాపనము; పూర్వకాపురములగు ఎర్ర ఇండియనుల నాశనము; పదమాదవ ఎలసరాష్ట్రములకు ఆంగ్లేయప్రభుత్వముతో పోరాటములుగూడ; అమెరికా దేశీయమహాజనసభ అమెరికాస్వతంత్ర యుద్ధము; ఎలసరాష్ట్రములు స్వతంత్రమును పొందుట; అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల రాజ్యాంగవిధానము; జార్జివాషింగ్టన్ అధ్యక్షుడు; అమెరికాలోని పౌరులకుగల స్వతంత్రములు; వలసరాష్ట్రములు అభివృద్ధిచెందుట; విశ్వర్యాభివృద్ధి; విద్యావిషయములు; నీగ్రో బానిసలు; బానిసలవ్యవస్థకు ఉత్తరదక్షిణ పార్శ్వముల వారిమధ్యయుద్ధము; నీగ్రోల ప్రస్తుతస్థితి; అమెరికాలోని ఆర్థికాభివృద్ధి వాసులు; ఫీల్డ్ రోడ్ ద్వీపములు; అమెరికావారి విదేశీవ్యవహారములు; అమెరికాలో కార్మికోద్యమము; సాంఘిక విషయములు మొదలగు విషయములుగల గ్రంథము.

అంశమును క్యాటెలోరైండు: ఐదు చిత్రపటములుగలవు. (నవంబరు ఆఖరులోపున వెలువడును.)
 వెల రూ 1-8-0 మా చందాదారులకు 1-4-0.

త్వరపడి మామండలికి చందాదారులుగ చేరుడు:—

మేనేజరు - విజ్ఞానచంద్రికామండలి బెజవాడ.

గడియారము గొలుసులు ప్రయానలేదు!
 92 పట్టుములు, 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిత్రితపు క్యాటెలోరైండు!
 6 సవరములు మొత్తం 80 సవరములవరకు గడియారము గొలుసులు ధర రూ 1.
 ధరించుటకు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు రకములలో తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచుచున్నాము.
 ఈ రకమునకు పిడి 1-కి 1-8-0 చ్చా యగును.
 సవరము బంగారుపున్నీ నిచ్చెదము.

లక్ష్మీ ఇన్ను రెన్ను కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1683

10, నిస్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 నవంబరు మాస 28 వ తేదీన 1918 సం॥రం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 10,00,000

1-11-1924 తేదీవరకు చెల్లించబడిన మూలధనము రూ 88, 255 లు

1-11-1924 తేదీన వసూలుకావలసిన అలాటుమెంటుపై కము రూ 11,745

మూలధనమునకుపై గానే చందాలు వేయబడినది. వాటాలకు యికముందు దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు

1. లాలా లజపతిరాయగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ బడభగత్ రామ్ గారు,
4. రాయబహదూరు లాలా ధన్ పత్ రాయగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహాల్ చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు. (మేనేజరు డైరెక్టరు)

అసాధారణ, అపూర్వవిజయము గలిగినది. మొదటి రక్త మాసములలోనే రూ 14,00,000 లకు పైగానే ప్రపాసమైనది. అందరికిని అనుకూలమైన పాలసీలు, పాలిసిహోల్డులకు తొందరకలుగజేయునట్టి నియమములు లేవు.

మిక్కిలి నిపుణతగాను, మితవ్యయముతోను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రాసెస్ క్ల నుకు, ఫారములకు, ఇతరసంగతులకు ప్రధానకార్యాలయమునకు దరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజరు డైరెక్టరు)

మంచి పలుకుబడి, పూర్తిగలవారుమాత్రము దరఖాస్తులు ఈ దిగువలిఖాసుమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరుకార్యాలయము, 16 నుంకురామశెట్టిపేధి, మద్రాసు.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-3 రు 0-6-0 వి. పి నహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండు మొదలగునవి మూనును. దీనివలన

పల్లెలలోను గానిగలగక చక్కగఁ జెడఁగఁగలదు.

కలరామాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0.

కలరా వ్యాధివలన బలిపెట్టిన అంతుకాద్యము.

కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు బొంబాయి

సెప్టెంబరు వాయిదానూలు

మరికొన్ని వివరములు

ఆ. భా. ఖ. సంఘము లెక్కికలు కాఖనారు సెప్టెంబరు వాయిదానూలు లెక్కలగుర్చి యింకను కొన్నివివరము లీక్రిందివిధముగ ప్రచురించితి:—

ఆంధ్ర:—నూలుకట్టలను పంపుటలో ఏలోకోగాని ఆ లభ్యమగుచున్నది. కావున ఆరాష్ట్రములెక్కలు ఇంకను పూర్తిగా లేలేదు.

ఇప్పుడున్నంతవరకు 1589 మందిపంపిరి.అందు 620 మంది పంపవలసినమొత్తముగజములకు తక్కువపంపిరి.

శ్రీమతి కమలామణిగారు పంపిననూలును మరల పరీక్షింపగా తక్కువనెంబరుదిగను తక్కువపొడవు నున్నటుల లేలేదు. ఆమెపంపినది.180 గజములును 285 నెంబరునైయున్నది.క్రిందటి సారి నిశ్చయములో తప్పవదుటకు కారణము రాష్ట్రీయప్రధానస్థానమున పరీక్షింపగా పనిముట్లు సరియైనవి లేకపోయెను.

ఆసాము:— ఆసలు మొత్తము యిదివఱకు దెల్పిన 87 నుండి 288కి పెరిగెను.

దెంగాలు:— అన్నికట్టలను సకాలమునకు జేరవని.

ఈరాష్ట్రము నూలువాడెవనందును, సరియైనవివరముల బంపుటలోను ఇతరరాష్ట్రములకు మిన్నగునన్నది.

ధిల్లి:— ఆదేమి చిత్రమోగాని రాష్ట్రీయప్రధాన స్థానమునకు చేరిననూలు'చాల ఆలస్యముగ మాకుపంపబడెను. ఇందు ముగ్గనే క్రిందటి నిశ్చయముందు ధిల్లీ కన్యాయము జరిగెను. ఇందులకు విచారించబడియున్నది. మొత్తము 19మంది నూలుపంపిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శియగు ఆనవు ఆలీగారి వాయాదులిద్దరు అందరికన్న నెక్కువగ పంపిరి.

బీబీకెవ్వరు సతార్ 25 వేలగజములు 81 నెంబరుపంపెను. (ఒకేసెలలో వడికెను.)

బీబీ వెయిజరుసతార్ 72450 గజములు 15 నెంబరు పంపెను. (నాలుగుసెలలలో వడికెను) గుజరాతు— ఇక్కడికి సరాసరి పంపబడిన మరియొక నూలుకట్టతో మొత్తము 17 వందలయ్యెను.

సం॥ రాష్ట్రములు:—వివరము లేమియును దెలుపలేదు. అభివృద్ధి యేమియు లేదు.

సెప్టెంబరునెలకు వచ్చినసెప్టెంబర్మొత్తము 7741. మొదటి నెల జులైకి 2780 యున్ను రెండవనెల 6801 యున్ను వచ్చెను.

నూలుకట్టలకు చీటిలకట్టునపుడు వడికినవారు ఆపంపునది యేనెలలో గంట కేమాత్రము వడికిరోగూడ ఈవిషయమును రెంటినిగూడ దెలుపవలయును. గంట కెంత వడికినో తెలుపునెడల దేశములో నూలు విడుదల యెట్లభివృద్ధియగుచున్నదియు నిశ్చయించుటకు సహాయకరముగపడుదును. ఇటువంటి విషయములన్నిటిలోను నితరరాష్ట్రములవారు గుజరాతు ఖద్దరుభాండా రాదర్శమును జూచి నేర్చుకొనవచ్చును. నూలు అందగానే అందినటుల ఒక అచ్చుకార్డును నూలువడికినవానికి పంపుట ఆచారముగనున్నది. ఆకార్డులో ఆనూలుపంపినవాని నెంబరు జ్ఞాపకముచేయుచు ఒక్కవాక్యములో ఆనూలుపై చక్కని అభిప్రాయమునుగూడ దెలుపవలయును. ఆకార్డులో నగము కూపనవలె నుండును. మరచుకము నూలుపంపునపుడు ఈసగముమీదను కావలసినవివరముల వ్రాసిపంపవచ్చును. ఆకార్డువెనుకను నూలువడుకువారల కుపయోగకరముగ నుండునటుల కొన్నివిషయములు ప్రచురింపబడియుండును. ఈప్రస్తుతకార్డులు ప్రైవేటు ఏజెన్సీద్వారా దొరకును. గుజరాతులో నూలు అందినటుల ప్రతివాసికిని దెలియజేయుటకు మూడురూపాయలకన్న నెక్కువఖచ్చు గాదు. (ఎంసుయిండియా)

శిరోమణి గురుద్వారా సంఘము

గురుద్వారముల చట్టము

ఈచట్టమును పూర్తిచేయుటకు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు మరల లాహోరు వచ్చిరి. వారు ముసాయిదాను కొంతకాలమునుండి వ్రాయుచున్నారు. ఆదేశాలయముల పరిపాలనతో సంబంధముగల మతములవారితో యింకను ఆలోచనలు జరుగుచునే యున్నవి.

అకాలీదళకార్యదర్శి అరెస్టు

శిరోమణి అకాలీదళము కార్యదర్శి సర్దారు లక్ష్మణ సింగుగారిని అరెస్టుచేసి షేరుపూరాకు తీసికొనిపోయిరి. అచట విచారణ జరుగును.

ఫలహారాన తర ప్రసంగములు

రాజప్రతినిధి క్యాంపు, నవంబరు 15 నవంబరు 14 వ తేదీన సర్ మహమ్మదు షాఫీగారికి పిచ్చిపువ్వులను అందరినూ రాజప్రతినిధియిట్లు ఆపవనంచెను:-

నా అతిథియ సహోద్యోగియనగు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారిని గౌరవించుటకు మనమెల్ల నిచ్చు సమాజేమితి మని ఎల్ల రెగిన విషయమే. ఇట్లు చెప్పటకు నాకు సంతోషమును విచారమునుగూడ కలుగుచున్నది. రాజప్రతినిధియనునది విచారమును యింకను మనతోనుండురని సంతోషమును గలుగుచున్నది. విచారమెంతయున్నను నది దెలుపుటకంటె షాఫీగారి సేవయు, శ్రద్ధయు, సామర్థ్యమునుగురించి దెలుపుటకు నేను ప్రయత్నించెదను.

సాధ్య శక్తి ము

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు రక్తి సంవత్సరములు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహణసంఘసభ్యులుగ నున్నారు. సుమారు రక్తి సంవత్సరములనుండి శాసనోద్యోగము నున్నారు. ఈ కష్ట కాలముందు వారు నాశ్చిన్న సలహాకరులు సాహాయ్యమునకును నేను వంతునను లభించుచున్నాను. ఈయన 1919 సం॥ లో కార్యనిర్వహణసంఘసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఆకాలము మిక్కిలి కష్టకాలమనియు నామందుండిన రాజప్రతినిధిచాల మనోహృత్తులను బుట్టినసమయమనియు మీ రెగిన విషయమే. షాఫీగారు బాబులో నప్పటికే పేరుప్రతిష్ఠలు సంపాదించెను. మహమ్మదీయుల గౌరవమును సంపాదించెను. వీరు చాల ప్రసిద్ధిపడసిన కుటుంబమువారి తోనెవారు. స్థితిగతులను కాలమును గుర్తించి వీరు మంచివిద్యను సంపాదించిరి. విశాల సృష్టిగలవారు గాన పీరిబుద్ధియు, శక్తియు, సామర్థ్యమును ప్రదర్శించుటకు లెక్కంగముతో ప్రవేశించుటకు న్యాయవాది వృత్తి నెవలంబించుటకు తీర్మానించిరి. షాఫీగారికి నాకును సామాన్య అంశములే గలదు. మేమిరువురము మిడిలు టెంపిలు (Middle Temple)యొక్క సభ్యులు. షాఫీగారికి దీని కొనిన ఈమిడిలు టెంపిలు నన్ను అంతకుపూర్వమే నాకు ప్రవేశమిచ్చి సభ్యునిగ చేర్చిరి. జీవితసంఘర్షణమండియు నకు జయము లుగదని యాయనను జూచినవారెప్పుడును తెలంపజాలరు. హైకోర్టులో న్యాయవాదవృత్తిని వలంబించి సదభిప్రాయమును సంపాదించి తుదికి బాగుండుముయొక మొదటి హెండవ అద్యక్షుడయ్యెను. పిమ్మట ఈయన రాజప్రతినిధి కాలిసెట్టులో సభ్యులుగ నుండ నియమింపబడిరి. మనల విడిచి వీరెచ్చటకు బోయెనునో నాకు తెలియదు. నాయంతరాత్మ ప్రభోధించునది నిజమునో నీయన లికిని వెనుకటివృత్తి ననుష్ఠించెదరని నాకు దోచుచున్నది.

చక్కని సహోద్యోగి.

నాతో ఈయన సహోద్యోగిగా నున్నంతకాలమును రాజప్రతినిధి అసన్యసామాన్యనిశ్చయము నే వ యు నీయన జూచెను. అనేకవార్యములు లీయనను బరిశ్రమచేసిరి. అని అన్నియు నే నిచ్చట దెలుప నవసరములేదు. కాని నెట్లు లో జరిగినచర్యలు తెలుప వీలులేదుగాని లేనియెడ నీయన ఎట్టి సలహానిచ్చెడివాడో అందరికిని తెలిసియుండెడిది. అయ్యాల్యమైన యాయనసలహాలవలన నాభారము కొంత తగ్గెను. దూర దృష్టి, రాజప్రతి, కార్యక్షేత్ర, ఉన్నతభావములు యాయన ప్రేమ విషయమునందును. జాతుమండెడివాడు ఈయనములే నాకొనెలలో మంత్రానాండుల నర్హతనిచ్చెను. భారతదేశ భాగ్యదేవతను దీక్షనకుగల విశ్వాసము, సామ్రాజ్యమునం దాయనకుగల సేవ శ్రావ్యతయు. అమితమగు కష్టమువారికి చ్చినను విషని జేయుటకై నవారు ఎల్లప్పుడు సంసిద్ధులుగ నుండెడి వారు. అందుచేతనే వీరు సభ్యులందుటకు కాలము హెచ్చింపబడెను. వీరికి సామర్థ్యములు యాయొక్క అంశమే చాలుచున్నది. వీరిని పొగడుటయందు వీరితో కలసి కార్యనిర్వహణ సర్వము యెల్లరునునే జెప్పిన అన్ని సంగతులను అంగీకరించెదను. (హృద్యములు)

మహమ్మదీయ అభిప్రాయమునిచ్చు ప్రతినిధి

సుగుణపుంజనునకునైన దెచ్చునొక ప్రతిష్ట స్థానమునీ యనకు మహభలో గలదు. మహమ్మదీయ అభిప్రాయమును వ్యక్తముచేయుటకు షాఫీగారు ఒక్కరే మాసభలో గలరు కాన నన్ను ఈయన విడనాడుటచే నాకునితమకు విచారము గలుగుచున్నది. మహమ్మదీయుల కలవరములకు అసంతృప్తికినిగల కారణములను తెలిసికొనుటకు నేను షాఫీగారివారి సాధారణ పాదేనాడను నెవరైనాంధియొక్కయు టర్కీదేశ విషయమిది ములగురించి మీజిజ్ఞాపకము జేయుచున్నాను. ఈమహాకష్టకాలముందు షాఫీగారి చ్చిన అమిత సాహాయ్యమును అమూల్యసలహాయము నేను మువవజాలను. షాఫీగారుచేసిన కృత్యము లింతటితో ముగియలేదు. సరిగి ఈయన సంఘములోనికి దీనికొనివచ్చి యామెను మనకుపరిచి తురలను జేసెను. ఆమెయు కూతురుకు మనతో మెలిగి అమితానందము కలుగజేసిరి. కీర్తిరానీ రాకపోనీ, ధనమారింపని ఆర్జింధకజోనీ, ఉన్నదపదవులు లభించని లభించకపోనీ షాఫీగారిపై భార్యకుగల విశ్వాసమెక్కడను నేను జూడలేదు. ఇట్టిగుణియుని మనము విడువవలసి వచ్చుచున్నందులకు నేను జింతించుచున్నాను: (ఆ. 11వ.)

సర్ యమ్. షాఫీగారి సమాధానము

తన్ను గౌరవించుటకు నీయబడిన పిచ్చిపువ్వులందునందు రాజప్రతినిధిగారి ప్రోత్సాహమునకు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారిటు సమాధాన మిది:-

మామూలుగా కార్యనిర్వహణసంఘసభ్యుల నిర్ణీతకాలమునకంటె అధికముగా నేను రాజప్రతినిధిగారి కోరికప్రకారముగా సభ్యుడనుగా నున్నందులకు త్యాగమును జూపితి నని గవర్నరుజనరలుగారు దెల్పిరి. ఈత్యాగమును జూపుటకు నేను అర్హుడ నని తెల్పజాలను. వారి ఆశయములను నెరవేర్చుకొనుట కెట్టిత్యాగమునైన జేయ వెరవనివారికి పంజాబుదేశము పుట్టిల్లు. కార్యనిర్వహణసంఘసభ్యుడనుగ నేనుండి జనర్సననులకు దయా పూర్వులగు రాజప్రతినిధిగారు అధికముగా క్షామించిరి. చేసిన దాని! నేను కారకుడను గానని దెల్పుచున్నాను. అంతరాత్మ ప్రభోధము ప్రకారముగా నామెండిన శాస్త్రులను నేను నెరవేర్చితిని. ఎల్లప్పుడును కృషిచేయుచుండుటయే నామఖ్యోద్దేశము. కాన భగవంతు డిచ్చిన శక్తికొలదిని నేను పనుల తగు రీతిని జేయుటకు ప్రయత్నించితిని. నా అదృష్టముచే సర్దుకొనిన రాజప్రతినిధి నే నొనర్సనకార్యములను గుర్తించి నాకల్పప్రభుడు కడుప్రాత్యహము నిచ్చుచుండెను. అనధికార సభ్యులు పెద్దలసభ్యులందును సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులందును నే నొనర్సనకార్యములకు ఆమోదమును దెలియబర్పించెడి నాకంతియే చాలును.

రీడింగుప్రభువును స్తుతియిండుట

నేను హైందవకార్యనిర్వహణసంఘములో సభ్యుడనుగ నుండి జయప్రదముగా జేయగలిగినవను లేచేని గలచో మూడు పేరులు లందులకు కారణము. ఒకప్పుడు నా క్షయవాది వర్తిలో నాయకుడను, రాజభ్యుదయధోదతుడు యింగ్లాండు యొక్క అఖండమైన రాయబారియై ప్రస్తుతము రాజప్రతినిధియను నాకు నాయకుడుగ నుండుట మొదటికారణము. భేద అభిప్రాయము లప్పుడప్పుడు చూసినను కాని నెట్లుసభ్యుల పరస్పరసహకారమును సదభిప్రాయమును రెండవకారణము. రాజప్రతినిధిగారు అప్పుడప్పుడు శాఖపరిపాలనను మాన్చినను నా కల్లకాఖిలోని హైందవ విరోధి ఉద్యోగియులు తోడ్పడి నా కమితముగ సహాయమును చేసిరి. వీరి సహాయమే నాశాస్త్రులను నెరవేర్చుటకు తోడ్పడినది. ఇది మూడవకారణము. ఈమూడు కారణములకలయికయే నే నొనర్సన స్వల్పకార్యములకు ఉత్తర వాదులు.

భారతదేశము విషమస్థితియందున్నప్పుడు నేను సభ్యుడనుగ నియమింపబడితిని రాజప్రతినిధి దెల్పిన 1919 సం॥ నుండి మనల నెయ్యోనుచున్న విషమస్థితి లిదివర కన్నడును భారతదేశ రాజకీయచారిత్రమున కానరావు. కడవిన 5 సం॥ లోని రాజ్యవిధానమును సంభవించిన విషయములను కేర్పొనుటకు నేను తెలపెట్ట నవసరములేదు. ఫలహారానతమునందు గాక మరియొకప్పు డావిషయములను గురించి ప్రసంగించెదను. విషమస్థితియు కష్టములును న న్నెదుర్కొనినప్పటికిని రాజప్రతినిధియు తక్కిన సభ్యులయు ఆదరణమును, ప్రేమయు, సదభిప్రాయమును, పరస్పరసహకారమును నాశాస్త్రుల బరువును దగ్గించెను.

ఆదర్శములు

నా అంతరాత్మ ప్రభోధించిన రీతినినేను నా అధీనముందున్న యెల్లకార్యములను చేసితిని తెల్పితిని. నా విద్యుక్తములను నెరవేర్చుటకు నాకుగల ఆదర్శములను గురించి నేటిరాత్రి కొంత దెల్పెదను. మూడు భావములు నన్ను ఎల్లప్పుడును నా విధ్యకార్యములను నెరవేర్చుటకు తోడుగుచుండెను. హైందవచారిత్ర పతనముయొక్కయు అంతర్జాతీయ రాజ్యాంగ పరిస్థితులయు పతనముచేత భారతదేశ మభ్యుదయము నొందుటకు సామ్రాజ్యస్థముగ నుండవలయునని నాకుతోచెను. ఈ నిశ్చితాభిప్రాయము నానాటికి తీవ్ర మైనది. 1907 సం॥ ఫిబ్రవరి 4 వ తారీఖున ఆలహాబాదులో మట్లాడుచు గోపాల కృష్ణగోష్ఠిగా జట్టునుడివిరి. “ఇతరదేశీయులు వాకివారిదేశములదెట్లు ఉన్నారో నా దేశములు నా దేశమునందెట్లు ఉండవలయునని నా అభిప్రాయము. అస్వభావమైన పరిస్థితులను కృత్రిమకారణములు క్రొంగజేయుటకు నా దేశీయులవారి శక్తి సామర్థ్యములను వెల్లడిచేయుటపూర్వమై గురు అవకాశముల బొందవలయును. భారతదేశము బ్రిటిగు సామ్రాజ్యస్థమై యున్నచో నివియన్నియు భారతీయులకు కరతలామగముగ నుండును.” ఈ అభిప్రాయముతో నేను యోధిభవించితిని. భారత దేశము బ్రిటిగు సామ్రాజ్యస్థమై యున్నచో భావిపరిణామము నిర్విఘ్న మైనదై గర్వింపుటకు కారణమైనదియగును. హిందూ దేశము బ్రిటిగుసామ్రాజ్యమునుండి వెడలిపోయినచో నేను కటివర విదేశీయులచే పీడింపబడి కొల్లగొట్టబడును.

నేను హైందవుడను కృతనిశ్చయముతో భారతదేశము సామ్రాజ్యస్థమైన స్వపరిపాలనకొందుటకు శక్తివంతులకే నేను బనిచేసితిని. ఈ ఆదర్శము ఫలహారమునకు వచ్చుటకు నాకే న కారణముల గు కేతులను త్యజించి నిత్యాణకార్యములను జేపట్టవలయునని నా దృఢాభిప్రాయము సంస్కరణము లిట్టి సదాభావముతో ఉపయోగించుకొనినయెడ భారతదేశము భావిపరిణామమునకు నిరుత్సాహము జూపవలసిన కారణము లేదు.

నేను ముసలమానుడను. కాన సాసంఘమువారియెడ నేను జూపవలసినకార్యములు గలవు. బ్రిటిషువారును హైందవులను దేశమునందలి శాస్త్రులగలవారు. ఉభయములను గొలుసులలోని లింకులు. గొలుసుయొక్క బలిమిని పరిక్ష చేయుటకు గొలుసుతోని నలిగిపోయిన స్థలమందు బరిక్ష చేయబడును. మహమ్మదీయులు గొలుసులో నొకభాగము. వీరు నీరసస్థితియందున్నారు. కాన నేనేగాక భారతీయులను ప్రభుత్వమువారు నుగూడ నీ నీరసభావవారిని బలిష్ఠముగచేసి హైందవసంఘమును సామనముగ చేయవలయును. పరస్పరసహకారముచే నిది జరగవలయును. పరస్పరసహకారమే రాజ్యాంగ అధినివేశములను వేర్చుటకుదానిజూపును.

నేను అనధికారిగా నున్న దినములలో భారతదేశము సామ్రాజ్య సమావేశములందు సమానగౌరవముతో పాల్గొనవలయునని చెప్పమండెడివాడను. అట్లు పాల్గొనుటచే సామ్రాజ్యమును భారతభూమియును బంధింపబడిన గొలుసులు దెగక శాస్త్రముగ నుండునని నాఅభిప్రాయము. యుద్ధానంతరము సవర్యసంధివిషయములు మారవలయునని రాజప్రతినిధిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు తెల్పవలయునని నేను గోరుటకు కారణము ఏమన నాసంగి ఉభయదేశములను బంధించుత్రాటిని త్రెంపి వేయుటకు తోడ్పడు నని నాకు తోచెను. అనధికారిగానుండి మాంట్రె-చలమ్ముఫోర్డు సంస్కరణములను కొని యాడితిని. ఆసంస్కరణములను ఫలహారమునకు దెచ్చుటకు ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడితిని. ఇండియా ప్రభుత్వశాసనము డిపోజ్చులమును పార్లమెంటు ప్రకటనయు నన్నియులకు బుర్రొల్పెను. ఈరెండును ఉభయదేశములమధ్యను న్నేపామును వృద్ధిచుటకును, భారతదేశ జన్యమృక్కులను రక్షించుటకును తోడ్పడుననియు, అనతికాలములో భారతదేశము లోకకల్యాణమునకును మానవజాతి సౌఖ్యమునకును కృషిసల్పు దినము లాసన్న మగుచున్నవనియు నాదృఢవిశ్వాసము.

నే నికనొక్క విషయము తెల్పవలసియున్నది. నేనును నాభార్యయు రాజప్రతినిధిగారికి నెంతయో కృతజ్ఞులము. వారు జూపిన ప్రేమయు మమ్యులను గురించి ఆడినమాటలును మేమెన్నటికిని మరచజాలము. మే ముభయములను మాపృథయ పూర్వకములగు వందనముల నర్పించుచున్నాము. (ఆ. 12వ.)

అతిసరముల బలహీనతచే గలిగిన మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులకు అత్యద్భుత నివారణి

విదేశములందు ఉద్యోగము చేయుటచే గలిగిన అతిసరముల బలహీనతచే నాకుండిన మూత్ర సంబంధమైన వ్యాధిని ప్రస్తుతము మద్రాసు, జార్జిటౌను, ఆర్మీనియన్ విధిలో, నెం 72 గృహము నందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాసశిష్యులగు అతి స్వల్పకాలములోనే బాగుచేసిరి. చికిత్స పొందినతరువాత నాకు క్రొత్తపుష్టి, పటుత్వము గలిగినది. పండితులవారికి అనేక వందనములు. వారు మిక్కిలి చతురతతోను, జయముతోను అభ్యసించుచున్న ఆయుర్వేదవైద్యమునకు గొప్ప కీర్తి, ప్రతిష్ఠలు గలిగినది.

ఇతర వైద్యులచే కుదరదని వదలివేయబడిన అతిమూత్రవ్యాధిచే కలిగిన కఠినమైన రాచుగురువును పండితులవారు మిక్కిలి జయప్రదముగా బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా చూచితిని. వ్యాధులచే పీడించబడుచున్న ప్రజలకు సహాయము చేయుటకై పండితులవారికి దీర్ఘాయువు నొసంగవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించెదను.

డి. పి. ప్రకాశం,

డి. సి. ఎమ్. ఏ. సి. ఆర్. ఏ. ఎఫ్. సి.

ఇన్ కమిషన్ ఆఫీసు, మద్రాసు, 17-11-24.

వారి సలహాకల్పము రు 15-0-0

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ నవంబరు నెల 18-వ తేది

మంగళవారము

బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువు:
హిందూ దేశము

హైందవ సమస్యగూర్చి బాల్కన్ సెనాటో కెట్టి యభిప్రాయములు గలవో ఇంతకుముందు వెల్లడియయ్యెను. లా ఆర్డరు రక్షణమును నర్విసు ఉద్యోగుల వేతనాభివృద్ధియు వారికి ముఖ్యములు. ప్రజాశయ సాఫల్యము వారికింత యవసరముగదోచదు. ప్రధానమంత్రి తన సంకుచితాభిప్రాయములను ముందుగానే తెలిపి ఇండియామంత్రికి ముందరికాళ్లకు బందము వైచెను. ఇక ఇండియా సహాయమంత్రియగు టెరల్ వికటరుటనుగారి యభిప్రాయము తెలివో డలుప నక్కరలేదు. నూతన ఇండియామంత్రి యగు బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారియను దేశాధిపతులను బాగుగ గుర్తించినప్పటికీ తమ యభిప్రాయము నుసగదరసి తలచియుంటిమి. 1920 సంవత్సరమునందు డియరు సేనాని చర్యలను నిరసించుచు బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారిచ్చిన యవన్యాసముబట్టి వారికి విశాలభావములు గలవని కొంద రూహించుకొచ్చిరి. బాల్కన్ సెనాని రొకవిధమున మిచ్చటించిన పిమ్మట బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు వేరొకవిధమున ప్రవర్తించెదరని పలువురు యూహించలేదు. ఎల్లర సంశయములును త్వరలో దీరుటకోయన బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు పత్రికాప్రతినిధిక తమ యభిప్రాయములను వివరించిరి. బాల్కన్ సెనానిని విడిచి తార మ్యము గనుపించు. ఉభయయును ఒక్క ధోరణిలోనే మాలబాడరి. ఎందుచే భారతీయు లికిమీద సంశయ నివర్తులై యుండవచ్చును. తమ ధర్మమును తాము సర్వహింపవచ్చును.

సంస్కరణము లభివృద్ధిజెందుట, ప్రజలొసగెడి సహకారము పై నాధారపడియుండునని, బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు మామూలు పాట బాడిరి. సహకారమునకు ప్రతిబంధకము గలిగించినది ప్రజలు గాక పాలకులే. ఈ సంగతిని మితవాద ప్రముఖులగు సర్ పి. సి. మిత్తరుగారే తేటపరచి యుండరి. చాలెటుచట్టము, శంజాబు నిర్బంధములు మున్నగునవి, సహకారమునకు వేరు పురుగయ్యెను. దేశి మహానింపబడుచు, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము లడుగఁబడుచున్నపుడు, సహకార మెటుల గుదురును? ప్రజలు స్వదేశపాలనము గోరుచుండ బెంగాలులో మరల ప్రవనిర్బంధములను కొనసాగించుట, ఏటి న్యాయమో యూహించవచ్చును. సహాయ నిరాకరణమును పాలకులు చిరకాలమునుండియు కొనసాగించుచున్నారు. నిర్బంధములను తొలగించి ప్రజల కోర్కెలను పాలకులు నెఱవేర్చుటచేతనే, హృదయపూర్వకముగ సహకారము సుసాధ్యమగును. ఈ సంగతిని మరచి, సహకారము జూపినగాని, సంస్కరణాభివృద్ధి జరుగదనుట, అర్థవిరహి

తము. అనేక సంకటములమధ్య సహకారము జూపిన మితవాదులును, దీనివలన ప్రయోజనము లేదని యంగీకరించిరి. బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి నుడువులు ప్రజలలో నెట్టి యాశను పురికొల్ప జాలవు.

సత్వర స్వరాజ్యమును గాంచిచెడి వారిలో రెండుతరగతులవారు గలరట. ఒకరు దూరమాలోచింపలేక ఇట్టి గొంతెమ్మకోర్కెను గోరుచున్నారు. ఇక రెండవవారిన్ననో చార్లస్ దండనార్ల ముగి పద్ధతుల నవలంబించెదరట. మొదటి వారు మితవాదులును, రెండవవారు జాతీయవాదులును అగునెడల, బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి కథ నము నిరాధారమని జెప్పనక్కరలేదు. జాతీయవాదులనుండి మితవాదుల సీతీరున విడిచియనెంచుచో, అట్టిప్రయత్నము వెనుకటివలె సీమారును విఫలముగాక మానదు. సక్రమాశయములను సక్రమపద్ధతుల నుసరించి సంపాదించ ప్రయత్నించుచో, ప్రభుత్వమువారెన్నడును నిర్బంధించరని బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు చెలిపిరి. రీడింగు ప్రభువుగారును ఇట్టిమాటలనే యవయోగించిరి. సక్రమాశయము లనినను సక్రమపద్ధతు లనినను, అధికారులుమిగులసంకుచితార్థమునందు ప్రయోగించెదరు. శాసనసభలో జేరి, సంస్కరణశాసనపు సరిహద్దుల నతిక్రమింపకుండ, స్వరాజ్య పక్షమువారు పాటబడుచుండ, వారి నేల నిర్బంధించవలెను? చార్లస్ దండనార్ల హిత్యము సక్రమమార్గములకు ప్రధాన లక్షణముగచో అందుల కంగీకరింపవచ్చును. అధికారుల నిరంకుశేచ్ఛకు యిబ్బందికలిగించెడి పద్ధతుల నన్నిటిని అక్రమపద్ధతులని తెల్పినచో, స్వరాజ్యం దోశన మనంధవమగును.

ఆర్థికను రక్షించుట యవసరమని, ఇండియా మంత్రిగారు వెల్లడిజేసిరి. ఏపక్షమువారును శాంతిభంగము కలిగింప బూనుకొనుటలేదు. శాంతిరక్షణ యను పేరుతో, ప్రజల స్వేచ్ఛను నిరోధించుట వలన, దేశమునందొకకొననుండి వేరొకకొనవరకు తీవ్రమగు సశాంతి వ్యాపించినది. బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు సత్యమును గ్రహింపదలచుచో, కనుగొన వీలుగలదు. కాని మామూలు అధికారవర్గ సిద్ధాంతములతో తృప్తిజెందనెంచుచో, భావిసితి అధికార అంధకరముగ నుండకమానదు. బాల్కన్ సెనానివలె బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారును, సర్విసు ఉద్యోగుల సౌకర్యములగూర్చి ఆతురము నధికముగ గినుబబడిరి. ప్రజాశయములు మూలకు ద్రోయబడినను, సర్విసు సభ్యుల సౌఖ్యము పెంపొందిన చాలును. తీక్ష్ణమీషను సూచనలను త్వరలో నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు, ఇండియామంత్రి తన శక్తినంతను ధారజోయననుటకు సందియములేదు. బర్క్లెన్ హెడ్డు ప్రభువు హిందూ దేశమునకు రాజోడు. వచ్చినను రాకున్నను ఫలిత మొక్కటియే. అధికారవర్గముపై ననే వీరాధారపడి యుండుటచే, ప్రజల కేమాత్రము లాభము గలుగజోదు. కన్న ర్వేటి పు మంత్రులసహాయమున సత్వరాభివృద్ధి గలుగనను నాశ ఇదివరకేమయిన మిగిలియున్నయెడల నేటితో యది యంతరించును. భారతీయుల మోక్షము వారి హస్తములందే గలదని గ్రహించుచో నిరాశకుగాని భీతికిగాని తావుండజాలదు.

శాసనసభలు: దేశభాషలు

ఆంగ్ల భాషను గ్రహించి, దానిలో ముచ్చటింపగలిగినను, బిక్కని వేంకటరత్నంగారు తమ ప్రథమవాగ్దానము ననుసరించి మదరాసు శాసనసభలో తెలుగుభాషలోనే ముచ్చటించుచున్నందులకు, ఆంధ్రులపక్షమున వారి నభినందించెదము. ఇతర ఆంధ్రసభ్యులుకూడ వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడియండవలసినది. తెలుగునందే ముచ్చటించి యుండవలసినది. కాని వారికి ప్రోద్బల మింతవరకు కలుగకజోయెను. ఎవరి మాతృభాషను వారు ప్రజా ప్రతినిధిసభలలో స్వేచ్ఛగ నుపయోగింపలెకుండుట అవమానముగాదా? సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టును, సవరణ జేయబడిన ఇన్ఫర్మేషనుచట్టమును దేశభాషలలో ప్రచురింపకముందే, శాసనసభలలో చర్చ జరుపుట యనుచితమని తీర్మానించుటకు సయితము, సభ్యులందరును కూడి రారయిరి. ప్రజాప్రతినిధులకు తగిన పటుదలయున్నచో, దేశభాషలలో కార్యక్రమమును జరిపించుటకు వీలగును. తేనిచో ఇష్టమన్న యవకాశములను సయితము, తీసివేయవచ్చును. ఆంధ్రసభ్యు లీవిషయమై శ్రద్ధపహించుట ముఖ్యము. ప్రస్తుతపు యిబ్బందులను తీర్చుటకు ఇన్ఫర్మేషనుచట్టము మరల నిర్మించినగాని, అభివృద్ధిజేసిన గాని ఎక్కుడు సెన్సును విధింప నక్కరలేదను సవరణను, వెంకటరత్నముగారు నిన్నటిదినము ప్రతిపాదించుచు ఆంధ్రభాషలో నుపన్యసించిరి. ది॥ బి॥ కృష్ణనాయుడుగారు అధిక్షేపించుచు, దేశభాషాపన్యాసములను తీర్చి మాచేయువా రుండవలయునని కోరిరి. నాయరుగారి కోర్కె యుక్తమయినదే. కాని ఆంగ్ల భాష రాని శాసనసభ్యుల లాభముకొరకు ఆంగ్లపన్యాసములను తర్జుమా చేయుచున్నారా? నూటికొక యపన్యాసము తెలుగులో నియబడుచున్నపుడు నాయరుగారామాత్రము సహనము జూపజాలరా? తెలుగుతెలిసినవారి యొద్దనుండి సభ్యుని యుద్దేశ్యములను వీరు గ్రహింపజాలరా? ఈ మాత్రము యిబ్బందికి ఓర్పుకొన లేనియెడల ప్రజలకును వారి ప్రతినిధులకును సంబంధ మేమిగలదు? తమ ప్రతినిధు లేమిజేయుచున్నారో ప్రజలెటుల గ్రహింపగలుగుదురు? తెలుగు తెలియని స్వల్పసంఖ్యాకులున్నచో వారికొరకు అనువాదకులను నియమించుట యవసరమే. ఇందుకగు వ్యయము సవ్యమేయగును. యూ॥ పి॥ సు॥ ఉద్యోగుల లాభముకొరకు న్యాయస్థానములలో భాషానువాదకులను నియమించుటలేదా? నల్లరు అనువాదకులను శాసనసభలో నియమించుట దుర్ఘటము గానెరదు. ఏకారణముచే నయినను ఇట్టి ఏర్పాట్లు అనుకూలము గావని ప్రభుత్వమువారెంచునెడల ఆంధ్రరాష్ట్రమును ప్రత్యేకముగ నిర్మింపవలసిన యవసరము గలుగును. ఆంధ్ర సభ్యులు పటుదల జూపుచో సత్వర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు తప్పక తోడ్పడగల్గుదురు. అట్టితెరి, ప్రజాపరిపాలనాది, వ్యవహారములు దేశభాషలలో జరుగుచుండును. ప్రజాభిప్రాయములకు వన్నె హెచ్చును. దేశభాషాపత్రికల పలుకుబడి అతిశయించును. ప్రజల కవి ఎక్కుడుగ సేవజేయజాలి యుండును. బి. వి. నరసింహయ్యగారు వెనుక తమిళభాషలో నుపన్యసించినపుడు, శాసనసభ

మధరాసు శాసనసభ

ఇరిగేషనుబిల్లుపై చర్చ

నీటితీర వసుంధి మినుహాయింపులు

మధరాసు శాసనసభయందు నిన్నటిదినిమున చర్చయందు ప్రకటింపబడిన కార్యక్రమములకువాయి ఈక్రింద ప్రకటింపబడినది.

సి. వెంకటరంగారెడ్డిగారు సభలో లేనందున వారిపేరిట నన్న సవరణను రాబి. టి. యస్. సరసింహారావుగారుపాదించి వానిని రిజిస్ట్రాజు.

పిమ్మట "అవసరమైన ఫలములందు ఇరిగేషనుబిల్లులను తీసికొను ప్రభుత్వమువారి అధికారమును ఈ అధ్యాయము వలన ఏమియు మార్చుచున్నది"

సవరణ బలపరచబడినదివలన లామెంబరుగారు 56 వ క్లాజుగా జేర్చబడుటకు తమ కట్టియాజేపణయందు లేదని తెలియజేసిరి.

వోటునుబట్టి సవరణ అంగీకరింపబడినది.

వి. సి. వెల్లింగ్రి గాండ్రుగారు 56 వ క్లాజు తదుపరి కొరిక్టాజుగ క్రిందివిధమున ఉపపాదించిరి.

"మొట్టమొదటగాని లేక మొట్టమొదటగాని మిశ్రమమున సాగునకుగాని (క్రొత్తప్రాంతములను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనిన చో మొట్టమొదటగాని నీటికిగాని ప్రస్తుతమున్న భూస్వాముల వద్దనుండి సంపన్నమునకు కొంతదెబ్బ జెల్లిం చు నట్లు అగ్రిమెంటు వ్రాయించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి క్రొత్త సమర్థమైన యుండును. మరియు నా అగ్రిమెంటుకు ఆ భూస్వాములయొక్క వంశములోని వాక్కుదారులు భాగ్యతగ్గ లిగి యుండును."

సవరణ బలపరచబడినదివలన, కె. కోటిరెడ్డిగారు సవరణ ఆజేపించుచు స్టామెంటుపై ప్రకటించు ఈ అధ్యాయము డరాదని తెలియచు, తాము తెలియజేసిన క్రొత్త అధికారములను ప్రభుత్వమువారి అధ్యాయమువలన కలుగజేసికొనుచున్నారనియు, దాదాపు ప్రజలలో బహుసంఖ్యాకులు వ్యవసాయముపై వాధారపడి యుండువారు గావున ఈసవరణవలన తమ కడప మొదలగు జిల్లాలకు నష్టము వాటిల్లు ననియు చెప్పిరి.

రాబి. టి. వి. రామలింగరెడ్డిగారు సవరణను బలపరచుచు కోటిరెడ్డిగారు తెలిపినభయముల కిదిసవరణవలన ఏమి అవకాశములు లేవనియు కడపకు గాని లేక దత్తమండలములకుగాని ఇందువలన నష్టమేమియు గలుగజాలదు గాన సభ్యులు సవరణను అంగీకరింపవలయు నని కోరిరి.

లామెంబరుగారు సవరణయందు కొలది మార్పులతో అంగీకరింపబడవచ్చు ననిరి.

రాబి. టి. వి. యస్. సరసింహారాజుగారు ప్రస్తుత ప్ర అధ్యాయమునకును, క్రిందటి అధ్యాయమునకును తేడానుండు భేదముగలదనియు, 2/3 వంతులు జనులు ఒప్పుకొనిన ప్రభుత్వమువారు పన్ను వసూలుచేయవచ్చుననియు కావున ప్రస్తుత సెక్షనులోని విధానము ననుసరించి క్రొత్తబిల్లు చేర్చట సమంజసనిరి.

పెద్దిరాజుగారు ఈసవరణ ముగాటివైరులకేగాక మొట్టమొదటను సంబంధించు ననిరి.

సి. వి. వెంకటరంగారెడ్డిగారు సవరణబలపరచిరి.

రాబి. టి. వి. యస్. కృష్ణారావుగారు, ఈక్లాజువలన కత్తెమండలములకు ఇతరజిల్లాలవలెనే సంబంధముగలదనియు దీనిని తీర్మానించుటకు ప్రస్తుత మొట్టమొదటకేతయులేదు గావునను సాయంబత్తారుకు సంబంధించినమార్పులు 6 వ అధ్యాయముందు చేయబడుట కవకాశము లేదనియు కాన సవరణను సభ్యులు ఆమోదించ రాదనియు పల్కిరి.

సి. ఆంజనేయలుగారు సవరణనాజేపించుచు ఈసవరణ ఒక కోయంబత్తారుయొక్క సౌకర్యమునే నూచించుచున్నదిగాని ఇతరజిల్లాలయందు దెబ్బ ఉపయోగము వీనివలన గలుగజోదనియు, అట్టిసిద్ధిలో కోయంబత్తారువారు ప్రత్యేకబిల్లు కోరదానిని తీర్మానించుట మంచిదని నూచించిరి.

లామెంబరుగారు వెల్లింగ్రిగాండ్రుగారి సవరణయందు మార్పులగావించి క్రిందసవరణయందని నుపపాదించిరి.

"ఏక్రిగేషను విధానము సంబంధములోగాని, ఆభూస్వాములవద్దనుండి ప్రత్యేకరేటుతో నీటివన్ను చెల్లించునటుల ప్రభుత్వమువారు అగ్రిమెంటు తీసికొనుట న్యాయక్రొత్తమైనదియై యుండెను. మరియు అట్లునిర్ణయింపబడిన రేటు 52 క్లాజు క్రిందభూస్వాములపై విధింపబడును."

నీసగారు సవరణను బలపరచిరి. వెల్లింగ్రిగాండ్రు తమసవరణ నుపసంహరించుకొనినదివలన లామెంబరుగారి సవరణ వోటునుబట్టి సభ్యులచే తీర్మానించబడినది.

అంతటితో సభ్యులు ఫలహారములకై లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

చెన్నపురి శాసనసభవారు నిన్న ఫలహారానంతరము తిరిగి మధ్యాహ్నము 2.30 గంటలకు సమావేశమై ఇరిగేషనుబిల్లును చర్చించిరి. నిన్న మధ్యాహ్నము 78 వ క్లాజువరకును చర్చించి 54 వ సవరణను పరిష్కరింపబడినది. ఇందు 29 సవరణ లుపపాదించబడగ నందు 10 సవరణ లంగీకరింపబడినది. 18 సవరణలు వోటునుబట్టి వోడిపోయినవి. 2 సవరణ లుపసంహరించుకొనబడినవి. వోడిపోయిన సవరణలో ప్రభుత్వమువారివి 2 గలవు.

లాభముపొందిన భూములపై రేటునిర్ణయము

ఆర్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు:— ఇరిగేషను వర్కులనుబట్టి నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారిచే నేర్పరచబడు స్క్రీములక్రిందనుండు భూములపై ప్రతివత్సరము వసూలుచేయురేటును నిర్ణయించు 59 క్లాజునకు "అట్టిరేటు స్థానిక శాసనసభ యం నొక శాసనముద్వారా నిర్ణయింపబడును" అనుపదముల జేర్చవలసినదని యుపపాదించిరి. సి. ఆంజనేయలుగారు సవరణను బలపరచిరి. ప్రభుత్వమువారు సవరణ నెదిర్చినప్పటికిని సభవారిచే నామోదించబడినది.

మరమ్మత్తుల వ్యయము నెవరు భరింపవలెను?

59 సెక్షను మూడవశీరా యందు, నీటిపారుదల వర్కులకు చెరువు గలుగు నెడల మరమ్మత్తున కగు వ్యయము నెవరెవరెట్లు భరింపవలెనను విషయమును నిర్ణయింపబడినది. ఆపేరాయం దిట్లు గలదు.

నివారించబడవలసిన లోపము యేదైనను లోకలు గవర్న మెంటు వారిచేగాని యేమనిషిచేగాని నిర్ణయింపబడిన లేదా కలుగజేయబడిన యేదైన కాలము, నీటి మార్పు, రోడ్డు లేదా యితర వర్కు లేదా అటంకమువలన నెయ్యన్నంతమట్టుకు, పడదు లోపమును నివారించుటకు అగత్యమైన (డెయినేజి వర్కుల కర్చులో) దామాషాచొప్పుక ఒకవంతు ఆయాసంగతికి తగినట్లు అట్టి గవర్న మెంటువారిచే లేక అట్టి మనిషిచే భరింపబడవలెను.

"డెయినేజివర్కుల కర్చు" అను పదముల తరువాత నున్న పదములకు బదులు "ఆనందగర్భము ననుసరించి ప్రభుత్వము వారిచేగాని లేక మనిషిగాని భరింపవలెను" అనుపదముల జేర్చవలెను, అనుసవరణను ప్రభుత్వమువారి తరపున అడ్వకేటు జనరలు పాపాదింపగా చర్చలేకయే అంగీకరింపబడినది.

నీటివన్ను లేకుండా సాగుచేసికొననగు భూమి

రామస్వామి మొదలియ్యారు:— 60 సెక్షను రెండవ శీరాకు సవరణను చెప్పిరి.

60 వ సెక్షనునందు, నీటితీరువాయి లేకుండా సాగు బడి జేసికొననగు భూములు నిర్ణయింపబడినవి. దీనిలో రెండవ శీరాయందు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనను గావించి అధికారము వహించిన ఇరిగేషను వర్కులందు ఈభూమిని నిర్ణయించుటకు ఆమలించింపబడు నూత్రము వివరింపబడినది. రెండవ శీరాలలో నిట్లు గలదు.

[అయితే, 8 వ సెక్షనులో (బి) నుండి (డి) వరకు గల క్లాజుల క్రిందకువచ్చు సంస్కరణలలో, ఇరిగేషను వర్కుయొక్క నైపుణ్యస్థితిలలో లేదా దానికి గల నీటిసరఫరాలో ముఖ్యమైన మార్పును కలుగజేయు యేదైన స్క్రీము లేదా ప్రాజెక్టు జరిగించబడిన మీదట మార్తమే అట్టి నిర్ణయము చేయబడవలెనని నిర్దేశించబడవలెను.]

ఇందు "8 వ సెక్షనులో (బి) నుండి (డి) వరకుగల క్లాజులక్రిందకు వచ్చు సంస్కరణలలో" అనుపదములను వదలి చేయవలెనని ఎ. రామస్వామి మొదలియ్యారుగారి సవరణ గోరుచుండెను.

లామెంబరు:— సవరణనెదుర్చుచు, ఈసవరణయొక్క అదృశ్యము స్పష్టముగ చెల్లవలడలేదని నుడిచిరి.

సి. వి. ఎస్. సరసింహారాజుగారు:— సవరణను బలపరచుచు, 20 వ సెక్షనునందు, 8 సెక్షనుక్రింద ప్రకటనగావించబడు ఇరిగేషనువర్కుల సంస్కరణను, ప్రకటననాటికి అట్టి వర్కుక్రింద ఎట్టియులలో నెంతప్రదేశము సాగుజేయబడుచున్నదో అంతపరిమితిభూమికి నుచితముగా నీరుసాగునకు కంగీకరించినదియు, తిరిగి ఈ సెక్షనునందు అట్టిభూమిని తగ్గింపనెంచుట యందర్భము లేదనియు నుడిచిరి. జమీందారులకు మీరొసగిన నీటిని ఆతని ఇష్టము వచ్చిన ట్లుపయోగించు కొనుటకు

స్వాతంత్ర్యముండవలెను. ఆతడానీటిని, ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించు ప్రదేశమునకేగాని తనఎట్టియులో నితర ప్రదేశమున నుపయోగించుకొన రాదని విధించుట న్యాయముగాను. ప్రభుత్వము తరపున అడ్వకేటు జనరలు, వరదాచారి, లీగార్లు సవరణను తీవ్రముగ నెదిర్చిరి. కాని వోటునుబట్టి సవరణ సభవారిచే నామోదించబడినది.

క్రొత్తసబ్జెక్టు

సి. వి. ఎస్. సరసింహారాజుగారు:— ఈక్రింద క్లాజును 60 సెక్షను కి క్లాజుగ నేర్పరచ వలసినదని యుపపాదించిరి. "భూస్వామియొక్క సమ్మతితో, ఈశాసనము గావించబడుటకు పూర్వము గావించబడిన నిర్ణయము ఖాయముగా నెంచవలెను"

లామెంబరుగారు:— ఈసవరణవలన వ్యాజ్యము లధికమగుననియు, అట్టిసిద్ధిని ప్రాప్తమింప రాదనియు చెల్లువుచు సవరణ నెదిర్చెను.

సవరణ వోటునుబట్టి సభవారిచే నిరాకరింపబడినది.

నీటివన్ను లేని స్థలముల నిర్దేశము

సి. వి. ఎస్. సరసింహారాజుగారు:— 61 వ సెక్షనునందు 1 వ క్లాజునందు "సంబంధముగల..... కల్వెట్టు కివార్లు జేసిన యెడల" అనుపదములను తొలగింపవలెనని సవరణ నుపపాదించిరి. అసలుక్లాజు నందిట్లు గలదు.

(1) విచారణచేసిన తరువాత, సంబంధముగల రయితుల లాభము నిమిత్తము అట్టి స్థలనిర్దేశము అవసరమని డిస్కవరీ కల్వెట్టు రిపోర్టుచేసినయెడల లేదా అట్టి స్థలనిర్దేశముకొరకు అట్టి రయితులలో అధిక సంఖ్యాకులు దరిఖాస్తు పెట్టుకున్నయెడల, ఒక ఎన్ట్రీలో ఏదైన యిరిగేషను వర్కునుండి పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీరుపారుదల చేసుకొనుటకు హక్కుగల భూమికి స్థలనిర్దేశము చేయబడవలెయునని లోకలు గవర్న మెంటువారు ఆజ్ఞాపించవచ్చును.]

ప్రభుత్వమువారి సవరణ నెదిర్చిరి. సవరణను వోటునుబట్టి సభవారిచే నామోదించబడినది.

నవములకు పరిహారము నొసగుటకు

మినుహాయింపు

ప్రభాకరతంపసుగారు:— 62 సెక్షనునందు 1 వ సబ్ క్లాజునందు "ఒకవత్సర" అను పదమునకు బదులు "యూదు వత్సరములు" అను పదమును జేర్చవలెనని సవరణను చెప్పిరి. బిల్లునందీ ట్లుగలదు.

"ఈ యాక్టులో యితర విషయము నిబంధింప బడినట్లు తప్ప, ఇందు నిబుతర్వాత ఉన్న నిబంధనలకు లోబడియును, ఈ యాక్టువలన ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుట వలన కలిగెట్టి నష్టము విషయములో పరిహారద్రవ్యము ఇవ్వబడవచ్చును."

కాని (1) [నష్టముకలిగిన] తేదీనుండి ఒక సంవత్సరము అంతమైనతరువాత, అట్టి కాలములోగా పరిహారద్రవ్యము అడుగకుండుటకు చాలినంత కారణము సదరు పరిహారమును కొరవడానికి కలిగిన కల్వెట్టు తృప్తిపొందిననే తప్ప, ఏ వత్సరపరిహారపు దావాగాని అంగీకరింపబడగూడదు.

(2) [(ఎ) పల్లముగా రిజిస్టరు చేయబడవచ్చునను ఈ ఆక్టుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి నీటిపారుదల హక్కు కలిగిన దైనట్టిన్ని, అట్టి నిలిచిపోవుటకు లేకా తగ్గిపోవుటకు పూర్వము ఎడతెగకుండ పది సంవత్సరముల కాలపరిమితి వరకు నీటి పారుదల చేయబడి యుండజేట్టిన్ని ఏదైన రయితువారి భూమికి నీటిపారుదలకు నీటిసరఫరా నిలిచిపోయినందుకు గాని తగ్గిపోయినందుకుగాని]

(బి) గవర్న మెంటువారి వశములో లేని కారణముల మూలమున నీటి సరఫరా నిలిచినందుకుగాని, తగ్గినందుకుగాని, హెచ్చినందుకు గాని; .....

లామెంబరు సవరణ నెదుర్చుచు, యూదు వత్సరములు కడు దీర్ఘ కాలముగననిరి. అంతట ప్రభాకరతంపసుగారు తన సవరణ నుపసంహరించుకొనిన మీదట ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు "ఒక వత్సర" అను పదమునకు బదులు "రెండవత్సరము" లను పదమును జేర్చవలసినదని యుపపాదించగా సవరణ సభవారిచే సంగీకరింపబడినది.

మరియొకసవరణ

లీగారు:— 62 సెక్షనులో 1 సబ్ క్లాజునందు "నష్టముకలిగిన" అను పదమునకు పూర్వము "మొదట" అనుపదమును జేర్చవలసినదని సవరణను చెప్పిరి. కాని సవరణ వీగిపోయెను.

రై త్వారీ భూములు

కోటిరెడ్డిగారు:— 62 సెక్షను 2 వ క్లాజునందు "రయితువారి" అనుపదమును తొలగింపవలెనని సవరణను జేగా సభవారిచే సంగీకరింపబడినది.

కోటిరెడ్డిగారు:— రెండవకాణాలో “10 వత్సరము” అనుటకు బదులు “5 వత్సరములు” అనుపదమును జేర్చవలసిన దని సవరణ నుపపాదించిరి. సవరణ యంగీకరింపబడిన యెడల ప్రభుత్వవారును తీర్మానము, రైతు తనతోపాటువలసిన నీటి సుపయోగించుకొని 10 వత్సరములవరకు సాగుజేయవచ్చు యెడల సానీటరు అంతయు వ్యయకు చున్నదనియు అట్టికాలపరిమితి 5 వత్సరములు జాలుననియు 10 వత్సరముల కాలపరిమితి చేర్చుచు వారికందరికి పరిహారము లొనగనుచున్న ప్రజల ధనమును దుర్వ్యయము మొనర్చుట యగుననియు నుడివెరి.

పెద్ది కాజుగారు:— సవరణ నెదుర్చుచు రైతులు వేర్వేరు ఇబ్బందులచే 5 వత్సరములు బంజరుగా నుంచినంత మాత్రమున వారిహక్కును తొలగింపరాదనియు ప్రభుత్వపుట్టెల్లో 5 వత్సరములని యుండెననియు వెల్లడు కమిటీవా రీవిషయమును బొగగ విచారించి దానిని 10 వత్సరములుగా మార్చినము నుడివెను. సవరణవోటునకు బెట్టగా వీగిపోయెను.

తీగారు:— 62 సెక్షను 2 క్లాజు (బి) సబుక్లాజునందు “5 వత్సరములు వారివలసముల” లేని కారణమున” అనుపదముల తరువాత గాని లేక ఎక్రెగేషను కాక డ్రెయినేజీ వర్కులను ఉపయోగకరముగ స్థితియందుంచబడిన పోవుటచే గాని, అనుపదముల జేర్చవలసినదని సవరణను చెప్పిరి. డి. బి. అను చర్చ కృష్ణరావుగారు సవరణ నెదిర్చిరి. సవరణ వోటునకు బెట్టగా వీగిపోయెను.

అప్పీలు అధికారి

సి. అంజనేయులుగారు:— 68 సెక్షను నూడవ పేరా యందు “జిల్లాకలెక్టరు” అనుపదమునకు బదులు “జిల్లాజేజ్” అనుపదముల జేర్చవలసినదని యుపపాదించిరి. 65 సెక్షనునందు డిల్లు గలదు.

“11, 24, 25, 26 లేదా 27 వ సెక్షన్లు అనుసరించి ప్రవేశించు ప్రతిసందర్భమునందును, అట్లు ప్రవేశించు అప్రెంటిసు సదరు ప్రవేశమువలనగాని పైసెక్షనుల ననుసరించి ఏదేని చేసినందునగాని కష్టము ఏదైన కలిగియున్నయెడల అది ఇంతమాత్రమున కనుగొని రికార్డు చేయవలెను. అట్లు ప్రవేశించిన లేదని నుండి ఒక నెలలోగా అట్టి అప్రెంటిసు హానిపొందిన సాక్షు యొక్క భావించునకు పరిహారద్రవ్యమును చెల్లించవలయును. హాని యంతమాత్రమును వివరముగాని యిచ్చిన మొత్తము చాలియుండు విషయమయినాని వివాదము కలిగిన యెడల, ఆ వివాదమును అతడు వెంటనేకలెక్టరును తెలియజేయవలెను.

వివాదములోనున్న విషయములను గురించి కలెక్టరుచిరాయణచేసి పరిహారద్రవ్యపు మొత్తమును నిర్ణయించవలెను.

కలెక్టరుయొక్క తీర్పుమీద, డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుకు ఒక అప్పీలు ఉండవలెను, మరియు డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుయొక్క ఉత్తరువు కడపటిదిగా నుండవలెను.”

లామెంబరు:— సవరణ నెదుర్చుచు ఈసవరణ సంగీకరించునో కొద్దుల సెక్యూరేషన్లను వచ్చినదియు ప్రతివారును అప్పీలునకు వెల్లదరియు నుడివెను. సవరణ వోటునకు బెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

హాహరమునకు బదులు నీటిసరఫరా

వరదాచారిగారు:— 69 సెక్షను 1 క్లాజు బి. సబుక్లాజునందు “అట్టి ఇక్రెగేషనునకునుండి” యనుపదముల వదలివేయవలసిన సవరణ నుపపాదించిరి. డి. సబుక్లాజునందు ఇక్రెగేషనునకుకొరకు ఎవరిభూమివైనను ప్రభుత్వమువారు దీనుకొనినయెడల అతనికొసగు పరిహారము అట్టి ఇక్రెగేషనువర్గునుండి నీటిసరఫరా జేయురూపమునగూడ నుండవచ్చునని చెబుచుండెను.

సవరణ సభవారిచే సంగీకరింపబడినది.

వరదాచారిగారు:— 70 సెక్షనునందు “62 సెక్షను” క్రింద అనుపదముల తొలగింపవలసిన సవరణదే గా సంగీకరింపబడినది. 70 సెక్షనునందు డిల్లుగలదు.

ఈ ఆర్డరున ఇవ్వబడిన అధికారములను చెల్లాయించుటలో ఏ మనిషికయినను నీటిసరఫరా, 62 వ సెక్షను ననుసరించి అతనికి పరిహారమునకు హక్కును కలుగజేయు సందర్భములలో నిలుపు చేయబడినపుడెల్ల లేదా తగ్గింపబడినపుడెల్ల, లోకలు గవర్న మెంటువారు అట్లుహక్కుగల మనిషి అంగీకారముతోను, ఒప్పుకొనబడగలగట్టి వరకులకు లోబడిన్ని, అట్టి పరిహారమునకు బదులుగా లేదా దానిభాగముగా ఏదయిన ఇక్రెగేషను లేదా డ్రెయినేజీ పర్కునుండి నీటిసరఫరాకు హక్కును ఇవ్వవచ్చును.

నిర్బంధముగా పని జేయుచుట

కోటిరెడ్డిగారు:— నిర్బంధముగా మనుష్యులచే పనిజేయుచుటగురించి వివరించుచున్న పదియవ అధ్యాయమును తొలగింపవలెనని సవరణను చెప్పిరి. నాగరికము జేరినదని జెప్పుకొనుచున్న ఈశతాబ్దమునగూడ ప్రతిఫలము నొసగకయే నిర్బంధముగా పనిజేయుచుకొనుట కోవనీయము. ఇట్లు పనిజేయుచుగొని, వారికి తిరిగి ప్రతిఫలముగ కూలివోవగుటకు ప్రభుత్వమువారికికరించుచో నాకెక్కువ అభ్యంతరముండుకపోయెడిది. కానివారు కూలియిచ్చుటకంగీకరించుటలేదు. ఏయేసందర్భములందు ఇట్టి సేవజేయుచుకొను హాచారముగలదో దెలుపవలసినదని ఎన్నియోమార్లు గోరినను వారావివరముల దెలుపలేదు. ఈకుడిమరముతు ఆచార మేయే సందర్భములందు గలదో ప్రభుత్వమువారికేదెలియదు. కుడిమరముతుపద్ధతినికను ఆచరణలో నుంచుటకు జూపుచున్న కారణములలో నొకటి అది అవసరమని. ఇట్టి అవసరమునకు రెండవరణములుండవలెను. వక్రముల సరిగా నూపరుచైతే జేయుటకు గ్రామముల సహాయ మవసరమునదొకటి, పనిజేయుచుకొనిన తరువాత కూలివోవగుటకు ప్రభుత్వమువారివద్ద ధనములేకపోవుట మరియొకటి. ఈరెండింటిలో నేకారణములచే నీనిర్బంధపద్ధతి నవలంబించికో స్వప్రముగ దెలుపవలెను. మొదటికారణమైనచో అందుకవసరముగ న్యాయముగ నేర్పాటులు జేయవచ్చును. కాని ధనములేదనుకొనియుచే కూలియిచ్చగకుండ నిర్బంధముగ పనిజేయుచు కొనగోరుచో నీ చర్య చాల అన్యాయమైనది. సాధారణముగ రైతు సాగుజేసికొనుటకు ఎకరమునకు 80 లేక 40 రూప్యముల విలువ గల కా య కష్టము ను వ్యయముచే నగును. దానికి తోడింక ను నిర్బంధముగ ప్రతిఫలము లేకుండ పనిజేయవలసినయెడల, వారనికవచ్చు ప్రతిఫలముకన్న వ్యయ మధికమగుచుండును. ధనాభావమేకారణమునెడల అందరైనను సరిపూనుకొనవచ్చునుచిచ్చించి దానివలన ఆదాయమునుండి కూలియిచ్చగవలెనుగాని, ధనికులకొరకును భూస్వాములకొరకును, నిరుపేదలకుకూలివా రుచితముగపనిజేయవలసిన బలవంతపెట్టరాదు. ఇదివరకట్టి ఆచారమున్నను దానిని తొలగించుటకు బదులు దానిని కాస్త్రీయముగ నొసర్చుచు కాసనమొనర్చుట చాల అజ్ఞేపణీయము. ఈసెక్షనువలన ప్రజలు నిర్బంధముగా నొసర్చవలసినచని చాలయధికముగనన్నది. ఇంతవలన ఎట్టిప్రతిఫలమును లేకుండ నుచితముగాజేయబాలరు.

లామెంబరు:— సవరణ నెదుర్చుచు, కుడిమరముతు సాంప్రదాయము చాలమందిదనియు, అందువలన గ్రామములయందు దయోన్యసహకారభావముభివృద్ధిజేందుననియుఈఆచార మనాదిగానమ్మున్నదనియు నుడివెరి. కోటిరెడ్డిగారి ప్రతిపాదనవోటునకు బెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

కుడిమరముతుపనులు

టి. నరసింహాచార్యులుగారు:— 76 వ సెక్షనునందు కుడిమరముతుపనులు వివరింపబడినవి. అందు (బి) సబుక్లాజునందు “బ్రహ్మచిముడును...” అనుపదములకు పూర్వము “స్వల్పముగాపెరిగిన” అను పదములను జేర్చవలసినదని సరసింహాచార్యులుగారు సవరణ నుపపాదించిరి. (బి) సబుక్లాజునందు డిల్లు గలదు.

(బి) బ్రహ్మచిముడును, అదివి నేపాళమును, పొదలను, ఇతర విశేషముగా పెరిగినచెట్లను చెదారమును లేదా హానికరమయిన కలుపును తీసిజేయుట;

లామెంబరుగారు సవరణ నెదుర్చుచు ఈసవరణ సంగీకరించునెడల, కంచెలను పెరుగనిచ్చి, అటుతరువాత దానిని తీసివేయునట్టి స్వభావము ప్రజలలో చ్యాపించుననియు నుడివెను. అంతియగాక, స్వల్పముగా పెరిగిన బ్రహ్మచిముడులును, అనుతప్పుడు “స్వల్పము” అను పదమునకు నిర్వచనములేనియు, అపదమునకు అధికాయలకు అర్థము స్పష్టముగ తెలియదని నుడివెను.

నరసింహాచార్యుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు స్వల్పముగా పెరిగిన అనుమాటకర్థము తెలియనివా రుద్యోగమున నుండుట కర్హులగారని నుడివెరి.

సవరణ వోటునకుబెట్టగా 18 ప్రతిపాదనముగను 42 అను కూలముగను సమ్మతుల నొసగుటచే సభవారిచే సంగీకరింపబడినది.

ఇతరకుడిమరముతుపనులు

కోటిరెడ్డిగారు:— 76 సెక్షనునందు (ఎఫ్) సబుక్లాజును తొలగింపవలసిన యుపపాదించిరి. ఇందు కుడిమరముతుకు సులినరించిన తరువాత “(ఎఫ్) సబుక్లాజునందు” “ఇంకను ఇత

బెంగుళూరు వార్తలు

మహారాజాగారి సంచారము
మైసూరు మహారాజాగారు 14 వ తేదీన స్వపరివారముతో బొంబాయి వెళ్లి అక్కడనుండి ఈ త్రవ పొందుస్థానము సంచారము చేతురిట. డిల్లీ, అగ్రా, కాన్పూర్, నేపాళములనుచూచి మరల ఏప్రిలును బెంగాళంధమున తిరిగివచ్చురట.

మృత్యువకరుగారి ప్రచారము
కత్తాటకప్పల్లె ప్రతిభాధిపతి మృత్యువకరుగారు బెంగాళాంగ్రెసు ప్రచార సందర్భమున 12, 13 తేదీల మాన్సూనులోనుండి. బెంగాళాంగ్రెసు సహాయమునూర్చి. యువ్య సిందిరి. అటనుండి దేవనగిమిదుగా ధారావ్యు వెళ్లుచురు.

మైసూరు సివిల్ సర్వీస్ సంఘము
14 తేదీన మైసూరు సివిల్ సర్వీస్ అసోసియేషన్ వారు తమనాల్గోపమావేశము జేయిల్ మెజిస్ట్రేయల్ హాలులో జరిగినది. కెక్కుమంది సివిల్ సర్వీసువారు వచ్చిరి. తే. జి. గుప్తగా రధ్యక్షులుగనుండి. ముఖ్యుడతల్ ముఖ్యు మిఖ్ హంజారూన్స్ డి. ఏ. డి. ఎల్ గారు రసాలుసరి రిపోర్టుచదివిరి. గంభీరముగ నువ్వలసిందిరి. సివిల్ సర్వీసుబాధ్యతల నొక్కచెప్పిరి. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ వివాదములను గూర్చి సెప్పుచు యిటువాదముల లేకగా నిర్ణయించుకొనవచ్చును. ఒకనొకరు సానుభూతితో చూడవలయునని చెప్పిరి. రిఫారంస్సీముతో మైసూరు నకు క్రొత్తదశమువచ్చినదని యిస్మీయను 2 వ. ప్రదనుగా నడిపించుట ప్రజలపైకలదనియు ప్రభుత్వమునకు ననోన్య సహకార ముండవలయుననియు చెప్పిరి.

మైసూరు సంస్థాన కాంగ్రెస్ సంఘము
15 తేదీ సాయంత్రము సైంఫుసభ జరిగినది. సాంఘ త్వరిక నిలేదికము చదువబడినది. అధికారసభ మెన్నుకొనబడినది. కె. మమనగారు బెంగాళాంగ్రెసు సహాయ సంఘమువారికి (స్పెషల్) ప్రత్యేక కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడినది. బెంగాళాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట కొక సభా కమిటీ నియమింపబడినది.

బెంగుళూరు మునిసిసిల్ అధ్యక్షుల
5 తేదీన డి. కె. గరుడాచారిగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. కాని యీ ఎన్నిక క్రమము గాదని అబ్బాస్ ప్రభుత్వము దావాతెచ్చిరి. దివాణాగారు తమ విచారించిరి. ఇంకను తీర్పుచెప్పలేదు.

సానుభూతి సభలు
బీయమ్మగారి మరణమునకు చింతించుచు బెంగుళూరు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమువారు సభ గావించిరి. మైసూరుసంస్థాన కాంగ్రెసుసంఘమువారుగూడా బీయమ్మగారిమరణమునకు చింతించుచు. ఆలీసోదలకు సానుభూతిచూపు తీర్మానముల కావించిరి.

మైసూరుశాసనసభ
జరుగబోవు శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారు కాఫీసెన్ బిల్లు, నిర్బంధజీకలచట్టములలో క్రిమినల్ ట్రెబ్యూరీసర్వేయన్ అమెండు మెంటుబిల్లు మొదలగునవి ప్రవేశ పెట్టుదురు. అనధికారసభ్యులలో డి. ఎల్. బహుద్దూగారు శాసనసభా కార్యక్రమములయొక్క కన్నడభాషలోనే జరుగవలయునని తీర్మానము నుపపాదించురు. (స్పెషల్ విలేజర్)

పోస్టు ఆఫీసు నగదు ప్రత్రములు అమ్మకము
కలకత్తా, నవంబరు 17:— అక్టోబరు నెలలో 5 సంల పోస్టాఫీసు నగదుప్రత్రములు అమ్మకముగా రూ 455,800 లు వచ్చెను. అక్టోబరు 1922 సంలలో రూ 604,000 యును, అక్టోబరు 1923 సంలలో రూ 595,400 లు వచ్చెను. (ఆ. (కె.))

రపనులును” అనిగలదు. కోటిరెడ్డిగారు సవరణ నుపపాదించుచు “ఇతరపనులును” అనిచెబుటకు చాలవికలుముగను అప్పజ్జముగ ను నన్ననశియు, ప్రభుత్వమువారింతకుందియ్యోగ్యులకు గలిగియుండియు ఆయితరసను తెచ్చియో దెలుపబడిక పోయిరనియు నుడివెను. సాల్దావాగారు సవరణను బలపఠిచిరి.

ప్రభుత్వమువారు సవరణనెదిర్చిరిగాని వోటునకు బెట్టగా సవరణ సభవారిచే సంగీకరింపబడినది. సవరింపబడినమాదిరిగా, 59 మొదలు 78 వరకును అన్ని సెక్షనులను సభవారిచే నప్పుడప్పుడే ఆమోదింపబడినది. అంతట నాదినమునకు సభ ముగిసెను.

* * * * *
మదరాసు శాసనసభయందు దీనినముతో ఇక్రెగేషను టిల్లుచే చొప్పునియునట్లు అనుకొనుచున్నార. వ్యవధియున్నచో నీదినమునుండియే అధికారశ్రీరకాన్యక్రమము ప్రారంభమగును. 19 తేదీ సాయంత్రముతోనే సభముగియును. తిరిగి డిసెంబరు 1 వ వారముననే రెండవవారముననే శాసనసభకుదును. అప్పుడు తిరిగి ఇక్రెగేషనుబిల్లు తుదిపర్యాయము చదువబడును.

లవరపూరిత మయ్యెను. నేటికింకను యిట్టిదృష్టిని హరకుండుట, శాసనసభ్యుల యలనభావమునకు దర్శనము.

వికేసీరు మహారాజగారి హెచ్చరిక

వికేసీరు మహారాజగారు రివ్యూ ఆఫ్ ఏవ్యూను పత్రికా ప్రతినిధితో నిటీవల దెలిపిన యభిప్రాయములు నేటి కన్నరేటిపు మంత్రులకు వారి కర్తవ్యమును బోధింపగలవు. వికేసీరు మహారాజగారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకును బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకును మిగుల విశ్వాస పాత్రులు. వీరు అతివాదులుగారు వారేమని సలహానిచ్చిరి? అభివృద్ధి నడపించుటకు గావించెడి బెదిరింపులు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు అనర్థదాయకములని వీరు తేటపరచిరి. పాలకులు భౌతిక లాభములచే గాక సేవాసక్తిచే ప్రేరేపితులు గావలయునని వీరు గోరుచున్నారు. విమర్శనములను ఓరిమితో తిలకించుటకును, స్వతంత్రబుద్ధిని రాజద్రోహమని తలపకుండుటకును, రాజకీయాభివృద్ధిని గోరుట బ్రిటీషు సంబంధమును తెంచుకొనుటయని భావించకుండుటకును, బ్రిటీషువారిని వికేసీరు మహారాజగారు వేడుచున్నారు. వీరి సలహానుగమించుచో ప్రస్తుత మవలంబింపబడెడి కొరమాలిన నిర్బంధములకు తావుండనేరదు. మరియొక సత్యమునుగూడ వీరు ప్రతిపాదించిరి. ప్రజలకు ప్రభుత్వమునా రనేకమేళ్లను చేకూర్చిరని దెలిపినజాలదు. స్వపరిపాలనాశయమును ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచెదరను నమ్మకము ప్రజలలో గుదురవలయునని, వీరు గోరిరి. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును పొందవలయునని, దేశమునం దంతటను శ్రీవాభిలాష గలదనియు, ఎంతసౌజన్యమగు ప్రభుత్వ విధానమయినను యీసంగతిని సంతతము గుర్తించనియెడల చిరకాలము నిలువజాలదనియు, వికేసీరు మహారాజగారు సలహానిచ్చిరి. వీరివాక్యములను అతివాదుల యజ్ఞపులక్రింద పరిగణింప వీలులేదు. జర్మన్ హెడ్లప్రభువుగారు వీరినుడువుల నాలకించి, తమ సంకుచితాభిప్రాయములను వదలకొనెదరా?

నిర్బంధపరిశ్రమ

ఇరిగేషనుచట్టములో, అనుశ్రుతముగ వచ్చుచున్న కుడిమరమ్మతు అనగ నిర్బంధపరిశ్రమను నిలిపియుంచిరి. సెలెక్టకమిటీవారయినను దీనిని సవరింపకుండుట శోచనీయము. కూలీయిచ్చినచో విచ్చి కముగ పనిజేయువా రెందరోయ్యు డగ, ఉచితముగను నిర్బంధముగను పనిజేయుచుట కవసరము గనుపింపదు. నాగరికత కిది అక్షణముగానేరదు. ఇందుకు సంబంధించిన అభ్యాయము ససలే తీసివేయవలయునని, కోటిరెడ్డిగారు చెచ్చినసవరణ ఎంతయు సంభావ్యముగ నున్నది. కాని శాసనసభ్యులుమాత్ర మింక కంగీకరింపకపోయిరి. ముఖ్యమగు నెక్కమూర్పును మాత్రము వీరుగావించిరి. కుడిమరమ్మతుపనిని నిర్వచించుటలో, చట్టమునందు "ఏయితర పనియైనను" సూచింపబడెను. ఇందుక్రింద ఏపనియైనను జేరవచ్చును. అనలు ఏర్పాటులే అభ్యాన్నముగనుండ, నిర్వచనము మరింత అభ్యాన్నముగనున్నది. అందుచే నీమాటలను తీసివేయవలయునని, కోటిరెడ్డిగారు సవరణ నుపపాదించగ, సభ్యులచే నడియంగీకరింపబడెను.

ఆంధ్ర ల
గంధి మహా తుని పూజా నిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

18.11.24

చందాలు	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు	కోశాధిపతి వద్దను, ఇతరత్రను వసూలు మొత్తము
ఇదివఱకు 50374-12-8	ఇదివఱకు 24539-1-8	కోశాధిపతి వద్ద 24594-1-8

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబు శెట్టిపిథి, మద్రాసు.

గుంటూరుతాలూకాబోర్డు: శారదానికేతనము
శారదా నికేతనమునకు గ్రాంటు నీయగూడదని అధికారులు గుంటూరు తాలూకాబోర్డును శాసిం చిరి. శారదానికేతనము రికన్స్ట్రక్షన్ బడని ప్రతిష్ఠాపనయనియు, అట్టి ప్రతిష్ఠాపనకు స్థానిక సంఘములు సహాయము జేయగూడదనియు మంత్రి గారుదెలిపిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనము ఎంతనిస్సారమో యందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. సర్ పాత్రో మంత్రి గారు శాసనసభలో దెలిపిన యభిప్రాయముతో గుంటూరు తాలూకాబోర్డువారు సరిపెట్టుకొనలేదు. తమ యసమ్మతిని మరల తీర్మానరూపమున దెలిపిరి. అసమ్మతితో నూరుకొనక తీర్మానము నాచరణలో బెట్టుటకుగూడ వీరు సంసిద్ధులయిరని వినుటకు సంతసించెదము. అందువలన గలిగెడిశిక్షను నయితము పాటింప, స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములు తమ స్వాతంత్ర్యకారవములను నిలుపుకొనిన గాని, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడజాలవు.

ఆత్మగౌరవము

నల్లమందు సమావేశము జనీవలో కొంత కాలమునుండియు జరుగుచున్నది. నల్లమందు దురభ్యాసమునుండి బయల్పడుటకు చీనాదేశము జూపిన కార్యదీక్ష యద్భుతము. చీనా పునరుద్ధరణమునకు తోడ్పడుట కన్నిజాతులును సంసిద్ధులగుట న్యాయము. జనీవానభలో చీనా ప్రతినిధి గోరినదియే. కాని యూరపియనుజాతులు విశాలభావముజూపక, గీచి బేరములాడుచున్నట్లుల గనుపించును. నల్లమందు దిగుమతినర్హి ఫిక్స్టుల విషయమై జాతిభేదము జూపవలదని, చీనా ప్రతినిధి వేడుకొనెను. కాని, బ్రిటీషు ప్రతినిధి కొంచెము పరుషముగ ప్రసంగించెను. ఆత్మగౌరవమును తాము విడనాడజాలమని, చీనా ప్రతినిధి స్పష్టముగ దెలిపెను. జపాను ప్రతినిధియు, వీరిభావమును సమర్థించెను. ఇకముందునుండియు ఆసియా ప్రతినిధుల యభిప్రాయములను చులకన జేయుట పాడిగాదని, యూరపియనులు గ్రహించెదరు గాక!

తమిళనాడు : గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక

తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభవారు గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక సంగీకరించి తమ ధర్మమును నెఱవేర్చిరి. కద్దరుధారణము బహిరంగసభలయందే గాక ఎల్లపుడును విధిగ నుండవలయుననియు, నూలుచందా సంవత్సరమునకు రెండువేలగజము లుండిన చాలుననియు, స్వల్పపు మార్పులు సూచింపబడినవి.

మహాత్ముడు సభకుపంపిన సందేశము భావగర్భితముగ నున్నది. దాను-గాంధీ ఒడంబడికవలన అసహాయమునకు భంగము వాటిల్లదనియు, కద్దరునిర్మాణమున కీకముందు అధికావకాశము గలదనియు, మహాత్ముడు సమ్మతించుచున్నాడు. మహాత్ముని కోర్కె సఫలమగు గాక!

బొంబాయి సమావేశము

మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానమును జస్టిసు పత్రిక వందనములతో నిరాకరించినను జస్టిసుపక్షమువారు ఎక్కుడు దూరదృష్టితో మెలగినందులకు సంతసించెదము. సర్ పి. త్యాగరాయచెట్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద గూడిన సభయందు జస్టిసు పక్షమువారు బొంబాయి సమావేశమునకు ప్రతినిధుల సంపుటకు నిశ్చయించిరి. ఇయ్యది శుభ చిహ్నము. చెన్నరాజధానినుండి అన్ని పక్షముల వారును వెడలుచున్నారు. ఇందరును గలిసి మహాత్మునితో సంప్రతించుటవలన సంయోగ సూత్రము కుదురునని ఎంచెదము. భారతమాతృ దివ్య సందర్శనమునకు సేతుగలిగిన యవకాశము మహాత్మరమయినది.

ద్రవిడరాష్ట్రీయ సభ

తిరువణ్ణామలై సమావేశము

మహాత్ముని సందేశము

"స్వరాజ్యపక్షమువారితరపున వారి నాయకులును వ్యక్తిపరముగ నేనును అంగీకరించి ప్రకటించిన ఒడంబడికను సభ వారు గ్రహించి ఆమోదించెదరని నమ్మెదను. దౌర్జన్యమును నిరసించుట ప్రధానమనవిషయమును సరిగా గ్రహించినచో యీఒడంబడిక యుచితమనిగూడ గ్రహింపవలెను. ఏది ఎటులైనను ఖద్దరువాడుక హెచ్చుటకు అగిన ఏర్పాటులు సభవారు చేసెదమని నమ్మెదను" అని మహాత్ముడు తంతివార్త పంపెను.

ఆమోదించబడిన తీర్మానము

"దేశీయలంఘనను ఏకీభవించి దౌరతనము నెదిరింపవలసి యున్నది గావునను వారి నిర్వాచిభాసమును కొనసాగించుకొనుటకు అన్ని పక్షములవారిని ఏకీభవించజేయుటవలన గావునను దేశీయలంఘనను ఖద్దరును ధరించినవేగాని స్వరాజ్యమురాదని స్పష్టపరుపవలసియున్నది గావునను గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను యీ సభవారు ఆమోదించుచున్నార. 'కాంగ్రెసు పక్షులలో మాత్రము' అనువాక్యమునకు బదులు 'ఎల్ల స్వధును ఖద్దరునే ధరింపవలెను' అనియును, పాలుకు 240.0 గజములనూలు పంపవలెననటకు బదులుగా, పాలుకు 2000 గజములనూలు పంపవలెననియును సవరింపగోరెదము" అను తీర్మానము ఆమోదించబడెను. (హిందూ)

భూకంపము- స్వల్పమైన అదురు

అలహాబాదు, నవంబరు 18:— నేడు ఉదయం 2.30 గంటలకు పెక్కండ్రు స్వల్పమైన భూకంపపు అందడును వినిరి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

సామ్రాజ్య విదేశాంగవిధానము

దొమినియనుపరిస్థితులు

క్రేటుప్రభువు విధానము

లీస్టు, నవంబరు 15:—పూర్వము విదేశాంగమంత్రిగ నున్న క్రేటుప్రభువు సామ్రాజ్యము, దొమినియనుల విదేశాంగ విధానమును గూర్చి ఇట్లు తెలిపిరి:—సామ్రాజ్యమందున్న అన్ని భాగములకు ఒకే విదేశాంగవిధాన ముండవలెను. మిగిలిన ప్రపంచమునంతట దొమినియనులు అన్నియు కలిసి ఎదుర్కొనవలెను. విదేశాంగ వ్యవహారములనుగూర్చి స్వపరిపాలన దొమినియనులకు తెలియజేయమందవచ్చును. సభలో దొమినియను ప్రధానామాత్యులను ప్రత్యక్షముగ గలిసి కొనుదు గొప్పతీర్మానములను జేయవచ్చును. ఆకస్మికముగ కష్టపడును మేర్పడినట్లు వారితో ఆలోచించుటవలనము. కాని వారు ఎచటో దూరముననుండుటచే అట్టి సందర్భావస్థ ఏర్పడినపుడు ఆసాధ్యముగను. పూర్వమునకే క్రేటుప్రభువు ఒక చిన్నదనిగాదు. ఖండంతర వ్యవహారములందు ఎన్నడు ఎరుగనట్లు క్రేటుప్రభువు చిక్కుకొన్నది. తలవనితలంపుగ సంవిగ్ధావస్థ లేర్పడకుండ ఎట్లు ఏర్పాటుచేయవలెనో ప్రతి సామ్రాజ్యసభయందును ఆలోచింపవలెను. కార్యవ్యవస్థ సభాసములలో ఒకపుడు ఒక గొప్పదొమినియను క్రేటుప్రభువు వలెనే అవసరమగుచో జాతీయమిది ఒడంబడికను సిద్ధపడెను. సామ్రాజ్యమందున్న స్వపరిపాలన దేశములన్నిటికిని విదేశాంగ విధానమున విశ్వతరగల్గుదగ్గమును నూచించెను. దొమినియనులకు, ఆకస్మికముగ బయలుదేరినతగువులనుగూర్చి ఆలోచించుటకు వ్యవస్థితే పోవునుగాన ఇకముందు అట్టి తగవులు బయటికినో దొమినియనులను బాధింపక అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు తెలియజేసెదము. లేదా పంచాయితీదారులకు తెలియజేసెదము. ఇదియే స్వపరిపాలన దేశములను తమకు యుక్తాయుక్తములను ఆకస్మికముగ బయలుదేరు తగవులలో ఆలోచించుటకు వ్యవస్థితే పోవును అనవసరముగ నభిప్రాయమును తెలియజేయుచున అభ్యయుగనగైకొనవచ్చును.

దీనికి ప్రత్యుత్తరముగ దొమినియనులు ఇట్లుచెప్పెదరు: మా పరిస్థితులు మాకు తెలియును. ఆ అభ్యయుగమున నమెప్పుడు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కాంతియుతముగ ఏర్పాటులను జేసినపుడు ఎవరైన వాటిని నిరాకరించిరేని వారిని వ్యసరిలెదము. కయ్యమునకు కాకద్రవ్యవారుగ పరిగణింపబడుదురు. సామ్రాజ్యసభలో అభ్యయమిచ్చినటులే పంచాయితీ పరిష్కారమునకు మేము అంగీకరించి చేయూత నొసగెదము.

ఆంగ్లోపెరిషియాచమురుకంపెనీ

సాంవత్సరికలాభములు

మాట్చి 31 తేదీ అంత్యముగ సంవత్సరముతో 25000000 పానులు లాభమువచ్చెనని ఆంగ్లో పెరిషియాచ చమురుకంపెనీ డైరెక్టరులు తెలుపుచున్నారు. దీనిదెండును ఆదాయపుపన్ను లేకుండ నూటికి 10-వీల పంచిపెట్టవలెనని డిశంబరు 31 తేదీని ఏర్పాటుజేసిరి.

మ్యుగిగారు బ్యాంకు

దివాలా తీయుటచే 1½ పిల్లలను క్లౌన్లను దీనిదెండు పంచిపెట్టెదరు గొనుచున్నారు.

ఇంబ్రిహత్యానంతరము

అమెరికనుల సూచనలు

మెమోరెండ, నవంబరు 16:—ఇంబ్రిగారి శవమును అమెరికాకు గొంపోయినందులకై న మొత్తమును బ్యాంకులోవేసి ఆసామ్రాజ్యము మరల తీయకుండు ఏర్పాటుజేసి ఆనడ్డితో ప్రతిపాల్లన ఇచ్చి పారికపు విద్యార్థులను అమెరికాకంపి సహాయము చేయవలెనని అమెరికను ప్రభుత్వమువారు సూచించుచున్నారు.

ఈవన్నుప్రీని బంపినహంతకుడు

మెక్సికోలో ఉరితీయబడెను.

బ్రిటిషుపార్లమెంటు ఆపుజేయరు

ప్రభుత్వవిధానము

లీస్టు, నవంబరు 16:—ఇట్లు సకాజే టైముపత్రికా విలేజిరి తెలుపుచున్నాడు. పార్లమెంటు వచ్చేనెల సమావేశమగును.

పార్లమెంటు వాపుజేయరనియు ప్రభుత్వవిధానమును ప్రకటించుట ఆలస్యము గాదనియు తెలియుచున్నది. కాని మొదటిసమావేశ మైనపిదప ఆపుజేసి ఫిబ్రవరిలో మరల గూడెదరు.

డిశంబరు 9 తేదీని సార్వభౌము డిమ్మి యాపన్యాసమున ప్రభుత్వమువారు తక్షణము అవలంబించు చర్యను ప్రకటించెదరు. వచ్చేసంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు చేయుకాననములను తెలియజేసెదరు.

సార్వభౌముని యాపన్యాసమును చర్చించుటకు ఒకవారము పట్టును.

క్రొత్త బిల్లులు అంతర్దీప్తముగ నుండకపోవచ్చును. కానములతో కాలముగడువక సమర్థులగువాని పాలనమును క్రియారూపముగ జరిపించుట బాధ్యింపగారియుద్దేశ్యము. పార్లమెంటు డిశంబరు 18 తేదీని ఆపుచేయబడును. మరల ఫిబ్రవరిలో సమావేశమగును.

ఈలోపుగ ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగ విదేశాంగ వ్యవహారములను గూర్చి ఆలోచించెదరు. జనీవా ఒడంబడిక, సోవియటులతో పరిష్కారము గావలసినసమస్యలను, ముఖ్యముగ జిన్సీపుగారి తేఖడుగూర్చి ఆలోచించెదరు. రషియాను గూర్చి ఈవిషయములన్నిటిని విచారణసంఘముతో ఆలోచించుటకు విదేశాంగమంత్రి, అప్టిక్ చాంబర్లెనుగారు ప్రారంభించిరి.

భారతదేశములో బ్రిటిషువిధానము

బర్క్లెహ్ ప్రభుని యభిప్రాయము

ఇండియామంత్రిపదవి మంత్రివర్గపు ఉద్యోగములలో చాలముఖ్యమైనది. అందుచే అపదవికి అంగీకరించిరి. సామ్రాజ్యము అంతయు భారతదేశమువీడ ఆధారపడియున్నదని జెప్పవచ్చును. ఇండియామంత్రిపదవిని స్వీకరించినవారందరునును సామ్రాజ్యజీవితమున చాలవిస్తారముగ ముందంజజేసి చాలపని జేయుననియు గొప్పదేశకు వచ్చుననియు తలంపవలెను. ఇండియామంత్రి కున్న బాధ్యతలు ఇంకొక పదవి కంటగనం దవు.

భారతదేశ విధానమునుగూర్చి ఏవిధానమును జెప్పజాలనపుడు, ఈ విషయమునుగూర్చి ఇంకను ఎంతయు సేర్పూరింపవలసియున్నది. 1919 సంవత్సరములో ఇవ్వబడిన సంస్కరణములకంటె నెక్కువగ బాధ్యతనొసగుటకు భారతీయులు త్రికరణకుద్దిగబాపు సహకారమునుబట్టియుండును.

అర్ధరు-సక్రమపరిస్థితులు

ఎక్కువబాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నపేక్షించువారిని ఇండియాలో రెండు తెగలుగ భాగింపవచ్చును. కొందరు, వారి యభిప్రాయము పూర్తిగతప్రకారము, ఈసమయమున స్వాతంత్ర్యముగల ప్రభుత్వము గావలెననుచున్నారు. వీరి యుద్దేశ్యము మంచిదే. రెండవతరగతివారు దౌర్జన్యపద్ధతుల నవలంబించి సాధించెదమనువారు. కొన్నివేల నేరములను జేసిగూడ సంపాదించవలెననువారు. సక్రమపద్ధతుల ననుసరించి ప్రవర్తించువారిని ఈ ప్రభుత్వమునా రేమియు జేయదు. అర్ధరును నిలబెట్టవలెను. నేరముల శాపుజేయవలెను. కాని సక్రమ పద్ధతుల ననుసరించి యుభివృద్ధి గాంచగోరువారిపట్ల ప్రభుత్వమున కెంతయు సానుభూతిగలదు. ఒకవేళ సత్వరముగ గావతే నని ఉద్దేశమునుజూపినను సానుభూతిని జూపెదము.

యూరొపియను సర్వీసు ఉద్యోగులు

లీకవిషయను సలహాప్రకారము అచిరకాలములోనే ఇండియాను సర్వీసు ఉద్యోగుల కష్టమును గూర్చి ప్రభుత్వము వారు చర్యను దీసికొనెదరు.

ఇంతలో భారతదేశమునకు పోతలంపులేదు. ఒకపుడు రాజప్రతినిధి ఇంగ్లండుకువచ్చుటవలనముగా వచ్చును. కాని ఇండియామంత్రి ఇండియాకు పోవుటయు. కాని ఇద్దరుగూడ ఇంగ్లండుగాని భారతదేశమునకుగాని పోవుటజడదు.

నల్లమందు వర్తకము

జాతివిభేదములు

సభ వ్యర్థముగావచ్చును

జనీవా, నవంబరు 15:—ఆదివారముగూడ చర్యజరిగినను సభ వ్యర్థముగనునని తోచుచున్నది. ఒకపక్షమైనది సభ గూడికాని ఫలితమంతగ ఏమియు కనిపించదు.

నల్లమందును పీల్చువారు

చీనాలో నల్లమందును పీల్చుకుండజేయుటకు ఏర్పడిన సంఘమునుగూర్చి చీనాప్రతినిధి తెలియజేసెను. నల్లమందు పీల్చువారినందరిని నమోదుజేసి 1917 చీనాపరిస్థితులను మరల ప్రవేశపెట్టవలె ననిరి.

నల్లమందు వర్తకమునుగూర్చి బ్రిటిషువారు తయారు చేసిన ఒడంబడికను గూర్చి ఒడంబడికగాని అంగీకారముగాని ఎవరికిని కడరలేదు.

వంట నల్లమందు ఉత్పత్తి శాపుజేయుటకు బ్రిటిషు ప్రతినిధి సూచనలు కొన్నిటిని తెలియజేసెను.

మానవకోటి అభ్యుదయము నాలోచించి 1928 లో యే మానవున గావించిన ఏర్పాటును అమలులో పెట్టవలెనని చీనాప్రతినిధి సర్కారులకు డెలివిగిరి నడిగిరి.

ఏమి చేయవలసినది ఒడంబడిక కుదరకపోవుటచే ఏ వరతులను జేసిన బాగుండునని సభాస్థులకు, బ్రిటిషు ప్రెంచి ప్రతినిధులు సభ జేయుటకు ఏర్పాటుజేసిరి.

నల్లమందు ఎగుమతి దిగుమతిరవాణాలనుగూర్చి జపాను ప్రతినిధి సూచించిన విషయమునుగూర్చి చాల చర్చజరిగెను ఇది బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని నిందించుచున్నది బ్రిటిషు ప్రతినిధి తలంచెను. కొన్ని దిగుమతి ఎగుమతులమీద బ్రిటిషువారి అధికారమును తొలగించుట క్లిష్ట చేయుచున్నారనిరి. ఈ విషయమునుగూర్చి బ్రిటిషు జపానుప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు జేసికొనవలసినవిషయమనియు జపానుప్రతినిధియీవిషయము ఇచట ప్రవేశపెట్టుట అసమంజసమనియు బ్రిటిషు ప్రతినిధి తీవ్రముగ ఆక్షేపించెను.

చీనావిజ్ఞప్తి

నల్లమందుసభ సాధారణచర్యంతయు 16 తేదీ సాయ కాలముతో ముగిసెను. శుక్రవారమువరకు ఆపుజేయబడెను ఆపుకు సర్వీకేటులనుగూర్చి నిర్ణయించి ఆఖరు ఒడంబడికను జేసికొనవచ్చును. నల్లమందు ప్రభుత్వపు 'మనాపలీని'గూర్చియు లైసెన్సు పద్ధతులనుగూర్చియు ఆలోచించిరి.

నల్లమందు ఆదాయమును నల్లమందు కలవాటుపడిన చీనావారిని బాగు చేయుటకు వినియోగింపవలెనని చీనా ప్రతినిధిగోరెను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి దేశములందున్న చీనావారి పరిస్థితును బాగుచేయుటకు శక్తికలనన లేక ప్రయత్నించుచున్నామని బ్రిటిషు, ఇండియా ప్రతినిధులు ఇద్దరును తెలియజేసి ఆధికలాభములను బ్రిటిషువారి నల్లవిధానములో ప్రవేశపెడరనిరి.

దిగుమతి సర్వీకేటు

విషయమై సభసంభించెను. నల్లమందు దిగుమతి సర్వీకేటులనుపుడు, గాని అయ్యది అదిగుమతి న్యాయమైనదే యని అధికారులు ధ్రువపరిచినపుడును ఈసరకు ఆజాతి ప్రతినిధులు వారిది ఈజాతి ప్రభుత్వమువారిది అను జాతివిభేదములను జూపి అన్యాయము చేయరాదని జపాను ప్రతినిధి తెలియజేసెను. బ్రిటిషువారు ఇట్టి జాతివిభేదములను ఈవిషయమై జూపలేదని బ్రిటిషుప్రతినిధి నుడిచెను. జపాను ఏర్పాటులు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి చర్యలను అన్యాయముగ ఆక్షేపించుచున్నారనిరి. ఈవిషయము బ్రిటిషు జపాను ప్రభుత్వమువారి కే సంబంధించినది గాదనియు అన్ని ప్రభుత్వములకు సంబంధించినదనియు జపాను ప్రతినిధి తెలియజేసెను. ఇతర దేశములపై అనుమానమును జూపుట తప్పని జపానుప్రతినిధి కినుక పర్చించెను అట్టి విధానమునే సాగించిరేని సభ జరుగుటవలన ప్రయోజనము లేదనిరి. దిగుమతి సర్వీకేటులను గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వ మెత్తను న్యాయముగ సేత్రవర్తించెననియు సర్వీకేటు విధానమును ఎట్టి వరతులతో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించరనియు ఇండియాప్రతినిధి తెలియజేసెను. జపాను ప్రతినిధి బెడరించుచున్నట్లున్నది. కాని తాను బెడరింపలేదనియు అధికార సర్వీకేటు విధానమును ఆపుజేసిన అంతర్జాతీయ ఒడంబడికను జేసికొనుటకు సిలుండదనియు జపాను ప్రతినిధి తెలియజేసిరి. దిగుమతిసర్వీకేటులు న్యాయమైనవా కాదా యను సందియ మేర్పడునపుడు వివక్షతను సరిగా జేయుటలేదను విషయమై వ్యవహారమంతయు అడ్డినట్లున్నదని తెలుపుచున్నది.

నల్లమందువిడయమై పనిచేయు ప్రభుత్వములకు ఒకరియందొకరికి విశ్వాసములేనపుడు జపాను ఒడంబడికను సంతకముజేయు దని జపానుప్రతినిధి తెలియజేసెను. మాకు మానమే భూమణ మనిరి. ఆదేశప్రధానముగాని వేరొకటిగాదనిరి. జపానుపై నూక నమానములేదనియు అట్లు ఏమియునూచింపలేదనియు బ్రిటిషు ఇండియా ప్రతినిధులు తెలియజేసిరి అసలు సిద్ధాంతమును స మర్థించుచుంటిమి గాని వేరొకటిగాదనిరి.

చీనా జపాను ప్రతినిధులు అత్యంతసహకారముతో ప్ర వర్తించిరి. శుక్రవారంవరకు సభ ఆపుజేయబడెను.

డబ్లినుబ్యాంకు

కు 5 గురెవరో తుపాకులతో బోయి కార్యాలయపు నిబ్బందిని కాల్చివేసెదమని భయపెట్టి 1600 పానులను తీసి కొని పారిపోయిరి. పోలెసులుగూడ ప్రచ్ఛన్నవేదముతో లేరు.

ఇంగ్లండు - జాతీయమిత్ర

ప్రభుత్వవిధానము

గ్రేప్రభుని యభిప్రాయము

లీస్ట్లు, నవం 16:—జర్మను నష్టపరిహారములను గూర్చి మద్దవాల్సగా రేర్నాటుజేసిన లండను ఒడంబడికనుగూర్చి బా ర్లిన్ముగారు మద్దవాల్సగారిని కొనియాడెనసంగతి నాకు ఇప్ప యే. నేనుగూడ మద్దవాల్సగారిని నుతించెదను. జాతీయమిత్రుల జర్మనీ జేరుటకు ఈ నష్టపరిహారములయే గొప్ప అటంకముగ నుండెను. ఈ కష్టమును తొలగించుటకు లండను ఒడంబడిక ఎంతయు సహాయభూతమాయెను. కార్మికప్రభుత్వమువారు తమ విధానమున జాతీయమిత్రుల ఎంతయు ప్రాముఖ్యమునిచ్చి గొప్పగ జేసిరి. బార్లిన్ముగారుగూడ అదేయభిప్రాయమును జూపుచు తానుగూడ జాతీయమిత్రుల బలపరచెదననుచున్నాడు. ఇదెంతయు సంతసము. విదేశాంగమంత్రి తన ప్రతిష్ఠకు అపేక్షించి పనిచేయు వాడుకాదు. ప్రజలనర్హకమును చూచుకొని ప్రవర్తించువాడు. సిపిలు ప్రభువుగూడ జాతీయమిత్రుల బలపరచుటకు తోడ్పడునని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదని గ్రేప్రభువు నుడివెను.

ఇటలీ ప్యాసిజం

ప్రభుత్వపరిస్థితులు

ప్రతిష్ఠాతగుట

ప్యాసిజు ప్రభుత్వము ఊహించుచున్నదనియు కాని ఇంత త్వరలో ముస్సోలినీ ప్రభుత్వము అంతరింపదనియు ప్యాసిజుల లో చీల్చిక కానిచో ఆతనిపనికి పార్లమెంటులో చు నము గలుగవలయు తెలియుచున్నది. దేశములో నెమ్మదికి రోములో అదాపుడికి చాల వారయ్యున్నది.

మసాలు సరిహద్దు

ను నిశ్చయింప నుండుటచే హద్దులను నిర్ణయించుటకు తురుష్కులు తమ ఆధికారులను నియమించిరనియు వీరు బ్రిటిషు ఆధికారులతో కలిసి స్థలనిర్ణయము జేసెదరనియు తెలియుచున్నది.

అనుకొన్న కాలములో తురుష్కులు పూర్తిగ నెనుక మరలిరని తెలియుచున్నది

ఆక్రమణ జర్మను ప్రదేశము

నవంబరు 16 కేదీ అర్ధరాత్రినుండి జర్మను ఇనుపదారులను జర్మను ఆక్రమణ ప్రదేశములో జర్మనులకు స్వాధీనము జేయుటకు శాసనమును గావించిరి. డాన్ నివేదికము ననుసరించి జర్మనులకు స్వాధీనము జేసిరి.

భూకంపము-నష్టములు

బహేలియా నవంబరు 17:— ఇటీవలి భూకంపముచే £10 మంది చనిపోయిరనియు 12 గ్రామములు నాశనమైనవనియు భూమి ఇంకను అదురుచున్నదనియు 40 అడుగుల లాతుగల ప్రాతపర్వతము ఇప్పుడు మంచుచున్నదనియు తెలియుచున్నది.

ఇది రాను రాను మిక్కిలి ప్రబలమగుచున్నది. ఎందుకు? నుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్సుగ్రాండు సర్క్సు

ఎస్టే నే డు, మదరాసు SHELLAR'S GRAND CIRCUS ESPLANADE, MADRAS

వీలవనగా సాధారణమైన వాటికంటెను కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుటకు తగుత్రస్త్ర వహించుచున్నాము. ఎవరుగాని మా సర్క్సునుండు ఒకే హెంట్లగానే ప్రతిదినము ప్రదర్శించ బడుచున్నదని తెలుపదు.

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు

సాయంత్రం గం॥ 5-30 నిమిషములకు — రాత్రి గం॥ 9-30 నిమిషములకు

రెండు ప్రదర్శనములును మిక్కిలి అపూర్వమైనవి, అద్భుతమైనవి

12 సం॥ రమలను లోబడినబాలురకు అన్ని తరగతలకును మాటికి మాత్రము సగముచార్జి తీసుకొనబడును.

టిక్కెట్లు ధరలు:— ర్యు. 3, 2, 1, గాలరి అ. 0—8—0 సి. రామానుజం, మేనేజరు.

ఈజిప్టు రాజకీయకషదశలు

మంత్రివర్గపు భిన్నాభిప్రాయములు

బగులులుగారి రాజీనామా

కెయిరో, నవంబరు 16:— ఈజిప్టు పార్లమెంటు 17 కేదీ వర కాపుజేయబడెను. ఆర్థిక విదేశాంగ, లండను మంత్రిుల రాజీనామానుగూర్చి మంత్రివర్గములో భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడినవట.

జగులులుగారి యుద్దేశ్యము

ఈజిప్టులమధ్య తనకు పనిచేయుటకు ఆరోగ్యము సరిపడకపోవుటచే రాజీనామా నీయవలసివచ్చెనని జగులులు పాషాగారు తెలియజేసిరి.

ఈరాజీనామానువలన దేశములో విషమావస్థ ఏర్పడునని భయపడుచున్నారు.

నేనటువారు, పార్లమెంటువారు ప్రజలు అందఱును బ్రహ్మరథమును జగులుపాషాగారికి బట్టి ఆయనయందు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదని తీర్మానించిరి. రాజుగా రిరాజీనామాను అంగీకరింపకుండ జేయుటకు పార్లమెంటులో ప్రయత్నము కొందరు ప్రయత్నించుచున్నారు.

విద్యాగృహలందఱు సమ్మోకట్టిరి. వీధులయందు తిరుగుచున్నారు. ప్రభుత్వమున పనిచేయు ఉద్యోగులకు గూడ సమ్మోగట్టునటుల జేయుచున్నారు. ఆర్థికమంత్రి కూటుమున పనిజేయు ఉద్యోగులను పనిని మానిపించిరి.

జగులులుగారి రాజీనామా నంగీకరింపరాదని సార్వభౌమునితో తెలుపుటకు విద్యామంత్రి పనిలోనున్నవారు నిశ్చయించిరి.

జగులులు పాషాగారిని ఆతని ఆనుచులను అపహరణముగ ప్రకటించిన వార్తాపత్రిక కార్యాలయములను వలగొట్టిరి. పత్రికలను తగులబెట్టిరి. అల్లరి జేసినవారిని పోలీసువారు బారదొలిరి.

జగులులు పాషాగారిని రాజీనామా నీయకుండ జేసెదననియు రాజీనామా నంగీకరింపననియు జేపు ఆయన ను గలిసి కొని ప్రధానామాత్యపదవిని నిర్వహించునటుల గోరెదనని ఈజిప్టురాజు నేనటురాాయబారులకు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి.

జగులులుగారి వైఖరి

తనకు ఆరోగ్యముబాగులేకపోవుటచేతనే పనిని చాలించుకొంటిని గాని కొన్ని ముఖ్యుల నియామకమును రాజునిరాకరించుటచే రాజీనామానీయలేదనియు రాజీనామానిచ్చినను తనస్థానే నియమింపబడుమంత్రికి ఎక్కువగ తోడ్పడి ఆయనకు సదుపాయములను జేసెదననియు జగులులుపాషాగారు తెలియజేసిరి.

2000 దొమ్మిగాండు కాష్కీలులో నన్న పోలీసు దళమును ముట్టడించిరి. జగులుగారు గావలెను లేదా విప్లవమేయనిరి.

కెమాలుపాషాగారి ప్రాంసుపయనము

పాషా గారు నైతిక నాకాదశపరివారముతో ప్రాంసుకు త్వరలో వెడలెనరని తెలియుచున్నది. ఇస్మితుపాషాగారు గూడ పోయెదరట.

హాల్లేనుప్రభువు

లిబరలు పక్షములో జేకడనియు కార్మికపక్షములోనే యుండుననియు తెలియుచున్నది.

జగులుల్ పాషాగారి రాజీనామా నువసంహరించుకొనుట

కెయిరో, నవంబరు 16:— కాజితో దీర్ఘముగ మాట్లాడి నవిదప జగులులుపాషాగారు రాజీనామా నువసంహరించుకొనిరి. మంత్రిులను, పరిపాలక యుద్యోగులను నియమించుటలో తనకు స్వాతంత్ర్యమున్నచో ప్రధానామాత్యపదవిని మరల స్వీకరించెదననిరి. ఈ వరకులను రాజు ఒప్పుకొనెను

ఇండియాకార్యాలయపు సభ్యుడుగ సర్ మహ్మదు ర పీకుగారు నియమింపబడిరి. మార్చిలో యుద్యోగమును స్వీకరించెనరు.

ఇండియాకు వైమానికమార్గము

నేర్పాటుజేయుటకు సర్ విలియం బ్యాంకరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. బర్మా ఇండియాకుగూడ ఏర్పాటు చేసెదరట. ఇండియాలో వైమానికస్థానము నేర్పాటు జేయుటకు ప్రయత్నించెదరు.

కీ॥ శే॥ మాంటాగూగారు

రక్తము విషపూరితమగుటచే చనిపోయిరి. ప్రశంస

మాంటాగూరి సంస్కరణములు ఇండియాకుగాని గ్రేటుబ్రిటనుకుగాని సరిపడవు. చాలఎక్కువగ ఇచ్చబడినవి. కాని దయార్ద్రహృదయముతో మాంటాగూరుఇట్టిసంస్కరణములను ప్రసాదించిరను అయిన మరణమునకు సకాడే తైమ్మపత్రిక విచారమును తెలుపుచున్నది.

చెల్మసుపద్మప్రభువు మెప్పకాప్రభువులు మాంటాగూరి మరణము చాలనవ్వుచునిరి.

మాంటాగూరికి భారతీయులయందున్న దయను, సానుభూతిని వారి భాగ్యదయమును పెంపొందజేయుటకు ఆయనకుగల యుద్దేశ్యమును కొనియాడుచు ఆయనచేసినమేలును మరచిపోవుటకు వీలులేదని విల్లింగ్డొప్రభు సర్ బార్బిలాయిడ్ గారు తెలియజేసిరి.

మాంటాగూరు ఎక్కువగ పరిపక్వము గాకుండగనే స్వపరిపాలన బాధ్యతనిచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి గాని బ్రిటనుకు ఇండియాకు ఆయన స్నేహితులసంబంధ మేర్పడుటకు నిర్మించిన పం తెన ఎన్నటికిని అదృశ్యముగాదని అబ్బర్వదపత్రిక వాకొనుచున్నది.

మొర్రాకో

పైను సేనలు విమించుట

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకతంతివార్త)

మ్యాడ్రీడు, నవంబరు 18:— మొర్రాకోనుండి పైను సేనలు మరక్షితముగ, అనేక కష్టము లేదుగొన్నను విరమించినట్లు ప్రకటింపబడెను. 10000 మంది సైనికులు విమించునపుడు బాగతగా పనిజేసిరి. అందు మావ్యూరు మాత్రము హనులయి.

ప్రీమోడి రివెరాగారు నేనాధిపత్యము వహించినవిదప విప్లవకారులచేత బడచున్న 180 స్థానములు విడచిపెట్టి విడిచిరి.

స్థానిక వార్తలు

తపాలావాణా:— మారిషస్ కోలంబో మీదుగా పోవు తపాలు 2) తేదీ సాయంత్రం 6.25 గంటలకు జనరల్ పోస్టాఫీసుకడ మూసివేయబడును. ఇదివరకు తెలిపినట్లు 19 తేదీన కాదని తపాలాధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

బిరుదునన్నదుల నిచ్చు కర్పణరూపియినది:—

మదరాసు కలెక్టరు గారికి యింతవరకు జరిగినది బిరుదునన్నదుల నిచ్చుకర్పణ ఇదివరకు ప్రకటించినట్లు జరుగదు, జరుగు లేదనియు తెలుపబడునని తెలియచెప్పుచున్నది.

చెన్నైగర మరణముల సంఖ్య:— 15 తేదీలో

అఖర్యోవారములో 1000 కి 46.8 చావులు. ఇంతక్రితం వారంలో 45.9 కలరా 15 మందికి తగిలి 3 చచ్చిరి. మజూరి 7 గురికి తగిలి 6 గురు చచ్చిరి. మిగతా జాడ్యములచే 39 చచ్చిరి. క్రిందటి ఏడు యావారములో 1000 కి 39.7 చావులు కలవు.

రాకపోకలు:— కోయంబత్తూరు లేబరు కాన్ఫరెన్సు

అధ్యక్షుడుగా పోయిన సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సేతు వచ్చిరి. రా. బి. పి. శ్రీధర్ సాహెబ్ బహుమూర్తి, హమీద్ సుల్తాన్ మరక్కాడూర్ బహుమూర్తి (కానసభ్యులు) సేతు వచ్చిరి.

కమండల్ సి. ఆర్. కాంతెర్, ఏ. ఏ. బిర్ల, కిర్లస్కీ గార్లు డిల్లీ నుండి సేతువచ్చిరి. జె. కె. లాంకెస్టర్ గారు యూ ఊదయం కడప వెళ్లిరి. ఎస్. మేకమైకిలుగారు నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి. జిన్నాగారి ఆధిపత్యము క్రింద జంబాయిలో సమావేశమయ్యె. ఆర్. ఎం. ఎస్. తపాలా ఉద్యోగుల సమావేశమునకు కొంతమంది ప్రతినిధులు నిన్న బయలుదేరిరి.

ఒక సవరణ

దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సభ

చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారి ఉపన్యాసములో “ఉత్తర ఆంధ్రులుగాక దక్షిణదేశమున నీరధ శాసించిన వర్ణ ద్వేషములకు కారణమగునని” లేఖక ప్రమాదమువలన వ్రాయబడినది. “వర్ణ ద్వేషములకు కారణము గాజాలదు.” అని పాతక మహాశయులు సవరించుకొన ప్రార్థితులు.

చెన్నైపురిమండల ఆంధ్రజాతీయోప సంఘము

వైస్రంఘముయొక్క అసాధారణసమావేశము ఈ నవంబరు నెల 19 వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున జరుగును. ఆ సభయందు బెల్లూరు కాంగ్రెసుమహాసభకు ప్రతినిధులుగ ఎన్నుకొనుట మున్నగు ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. కనుక సభ్యులెల్లరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. ఫిర్యాదుసంఘసభ్యులెల్లరును ఈ సభకు హాజరు కావలయునై ఫిర్యాదుసంఘ కార్యదర్శులకు ప్రత్యేక లేఖలు వ్రాయబడినవి. వారు ఈ సమావేశమునుగూర్చి తమ ఫిర్యాదు సంఘసభ్యులకు నోటిసుమాలయుగ తెలియజేయ ప్రార్థితులు.

గడ్డే గంగయ్యనాయుడు కార్యదర్శి.

త్రాగి మత్తెక్కి పరాయిగ్రంథపుబడిని త్రొలుకొని పోయి, దెబ్బలుతిని జరిమానాశిక్ష ననుభవించిన దురాగతము:— ఎస్. ఎస్. “ఈప్రెస్” అను ఓడలోనున్న నలుగురు నావికులు యీ ప్రాధున త్రాగి ఓడలు తెలియక మార్కెట్ వీధిలోనుండి వచ్చుచుండిరి. అచటనొక మహమ్మదీయవర్తకుని గుర్రపుబడి వారికగపడెను. వెంటనే వారు నలుగురును ఆ గుర్రపుబడిలోనికి దూకి దూకి గుర్రమును బ్రాడ్వేకుండా నుగురు త్రొక్కిరి. తుదకు చాళిపేట డి. పి. డబ్ల్యు. కర్పణగారు వద్ద బండి విద్యుద్దీప ప్రభమునకు కొట్టుకొని తుపాకునియలై పోయెను. ఆ వనస్థులలో యిరువురికి బలముగ గాయములు తగిలెను. వెంటనే వారిని ర్యోను రాయపురం వైద్యశాలకు కొనిపోయిరి. ఈ కేసు బార్డి పును బెంచీకోర్టుకు వచ్చినది. కోర్టువారు వారి నలుగురికి ఒక్కొక్కరికి రూ. 20 జరిమానా శిక్ష విధించిరి. బండియజమానికి 60 రూపాయలు మజరా నిప్పించిరి. ఈ నావికులలో నొకడు రాయపురం వైద్యశాలలో యొక పేషంట్ గా చేర్చుకొనబడెను.

మదరాసు స్వదేశీ ప్రదర్శనము:— సేతునో

ఫండ్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ ఎసోసియేషన్ వారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రదర్శనము డిసెంబరులో పార్కు ఉత్సవముల రోజులలో జరుగును. ప్రజ లిందులకు విరాళములముల మన సహాయము జేయుదురుగాక! ఆరోజులలో మదరాసులో తయారయ్యే స్వదేశీ వస్తువుల నన్నిటిని తత్కారముల ప్రదర్శింపవచ్చును. వస్తువులు మదరాసు రాష్ట్రమున స్వదేశీ సంస్థానములలోను తయారుఅయి యుండవలెను. వస్తువు లేరకములైనను పరే దేశీతో తయారుచేసినను (లోహముయములు, నేతపుత్తులు మొదలగునవి, మట్టిబొమ్మలు, చిత్రకళలు) అన్నివిధములైనవి డిసెంబరు 10 తేదీలోగా క్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపవలెను. తాము పంపువస్తువు లేనో తెల్పుచు రి రూపాయలు ప్రవేశ రుసుము కట్టవలెను. ప్రదర్శనము 20 డిసెంబరుకు మదరాసు చేరవలెను. వారికాకను క్రిందివారికి తెలుపవలెను. ఖర్చులు ఎవరికీవారే భరింపవలెను. ప్రదర్శనము తమవస్తువుల అమ్మకొన వచ్చును. అసోసియేషన్ నియమించిన కమిటీవారిచే మంచి వస్తువులకు బహుమతు లీయబడును. ఈవిషయమున ప్రజలు సహాయముచేసి స్వదేశీవస్తువుల మధ్యగతురుగాక! రామనాథన్ కార్యదర్శి సేతునో ఫండ్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ ఎసోసియేషన్ (మదరాసు) గారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములజరుపవలెనని వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీయుత కొప్పరపు శేషగిరిరావు పంతులుగారు పత్నివియోగము

చెన్నైపురి హైకోర్టులో తెలుగు బ్రాహ్మణేటరుగానున్న మామిళ్లల శ్రీయుత కొప్పరపు శేషగిరిరావు పంతులుగారి భార్య శ్రీమతి కృష్ణవేణమ్మగారు బంగ్లాలో నిన్న రాత్రి 10 గంటలకు మృతికొందరిని మాకు తెలివారై వచ్చినది. శేషగిరిరావు పంతులుగారికిని వారి కుటుంబమువారికిని మాసంతాపము సానుభూతిని అంద చేయుచున్నాము. (ఆం॥పి॥సం)

ఆర్యవైశ్య మహాసభ-గుంటూరు శాలా నిర్మాణము

గుంటూరులో సభాశాలను నిర్మించుటకు కలపన రైతులు తూముగుంట ఆశ్రయ్య, పుల్లయ్యగార్లు 10 వేలచెడుల్లను సప్తయిచ్చేనెడమని దయతో వాగ్దానముచేసిరి. కథనకును తావున స్నానపానములకు తాత్కాలికముగా 20 కొళాయిలను మనిసిపాలిటీవారు పెట్టించుచున్నారు. కాలము నిర్మించుటకు కళాశాలవారు తమ ఆటలమైదానమును దయతో నొసగిరి. కాలాసంఘమువారు చురుకుగా పనిచేయుచున్నారు. సహాయము చేసిన వారికిందరికిని వందనములు చేయుచున్నాము అనికార్యదర్శి సేతు తెలివారైవచ్చెను.

డికెంబరు మాసాంతమువరకును ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘకార్యాలయము బెజవాడలోనే యుండును

శ్రీయుతులు అయ్యదేవర కాశేక్వరపుగారి నానే మాతనముగ కార్యభారమును వహించిన శ్రీ వెన్నేటి స్వయంరాజుగారు ఆస్పత్రి తానివారణ సందర్భమున గుంటూరు కృష్ణాజిల్లాలో సంచారముచేయదలచిరి. కావునయీ కార్యసానమును ప్రస్తుతం గోదావరిజిల్లాకు తీసుకొనిపోయిరి. కార్యసానము డికెంబరుమాసాంతమువరకును బెజవాడలోనే యుండును. కావున యెల్లరును యిదివరకువలెనే ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు బెజవాడకే జరుపుచుండవలయును.

వేలూరు సత్యనారాయణ సహాయ కార్యదర్శి

ఇండియాలో వైద్య విధానము (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రవార)

మేజరు జనరలు గాడ్ఫ్రీ ఫర్డుగారు ఇను ఇండియా అసోసియేషను యాజమాన్యమున ఉపన్యసింపుచు ఇండియాలో పబ్లిక్ హెల్త్ కాలి తప్ప యితర మెడికల్ సభ్యులు లన్ని తొలగించవలెనని దెలిపెను. ఆశ్చర్యకరముగా నుండిన సర్జను జనరలు సర్ రిచర్డు హావలకు చార్లసుగారు, ఐకోపియనులకు ఐకోపియను వైద్యులే యుండవలెనని గోరిరి.

సిడన్హాము ప్రభువు

బ్రిటిషు పురుషు పేట్రెయిటెడు లీసవారికి ఉపన్యసింపుచు ఇండియాలోని ప్రస్తుత పరిస్థితులు ప్రభుత్వ విధానమునకు ఫలితముగానే సంభవించినవి తన అభిప్రాయమును దెలిపిరి.

పూనా మ్యూనిసిపాలిటీ

నిమ్మజాతుల ప్రతినిధి

నిమ్మజాతుల ప్రతినిధిగా మ్యూనిసిపలు సంఘము ఎన్నికలకు ప్ర్యుత బాబూ లక్ష్మీనారాయణ పిండేగారు నిలిచెదరు. బహుళ ఆయనయే సంఘాధ్యక్షు డగునని తెలియుచున్నది. (ఆం. ప్రె)

డాక్టరు పరంజిపాయిగారి రాజీనామా

ఫెర్గూసన్ కళాశాలనూతన ప్రిన్సిపాలు

డాక్టరు విద్యాసంఘముయొక్క ప్రొత్కార్యదర్శి పునహా, నవంబరు 17—పన్ను విచారణ సంఘమునందును తదితరసంఘముయందును బాల్కనీ సందర్శములందు దీర్ఘ కాలము పునహా విడువలనని చెప్పుటచే ఫెర్గూసన్ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయత్వమునకు డాక్టరు పరంజిపేగారు రాజీనామా యిచ్చిరి. డాక్టరు విద్యాసంఘము యాజమాన్యమున ఈకళాశాల నడపబడుచున్నది. సంఘముయొక్క యావజీవసభ్యులు నిన్న సమావేశమై కనిత్ కార్ పండితుని ప్రిన్సిపల్ గా నెమ్మకొనిరి. డాక్టరు పరంజిపాయి గారు పశుపతి రాజీనామా యిచ్చినప్పటికిని సంఘములో సభ్యులుగ నున్నారు. ప్రిన్ సిపలు పదవిలో సంఘకార్యదర్శిగా కనిత్ కారుగారు నందురు. కేసుపండితుడు టాంబ్ జోగ్గ విచారణా వంతరము వచ్చువరకు కనిత్ కారుగారు కార్యదర్శిగా నుందురు. రాజోపు జూరై నెలనాటికి కేలుగారు కళాశాలకు వచ్చెదరు. కొత్త హైకోర్టుగారు వైసు (ప్రిన్ సిపల్ గా మనుషటివలె నుండెదరు. (ఆం. ప్రె)

ఓడల రాకపోకలు

గాలి నడిగాలేకపోవుటచే ఆలస్యమగును

రంగూను, నవంబరు 17—బంగాళా సంయుక్తాగ్రగణ్యములో వాయువు అసహాయముగా నుండకపోవుటచే సేతు ఉదయము కల 10.30 కి 7 గంటల కిచ్చుటకు రావలసిన యన్. యస్. “యిథోపియా” ఓడ మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు వచ్చెను

మదరాసునుండి యిచ్చుటకు సేటి మధ్యాహ్నమునకు రావలసిన యన్. యస్. “యిత్ పురా” ఓడలేపు వచ్చును. లేపు రావలసిన టపాఓడ గురువారము నాటికి యిచ్చటికి వచ్చును. (ఆం. ప్రె.)

కావలెను

ఒక గొప్ప ఇండియన్ కంపెనీకి పెట్టుబడిపెట్టుట్టి భాగములు కావలెను. మూలధనము పూర్తిగానేకరించబడును. నెల 1 కి రూ. 1000 ల లాభము తప్పక దొరకును. మర్యాదగల సితివంతులుమాత్రమే దరఖాస్తులు పంపునవలెను. C/o Andhrapatrika Post Box NO. 212 MADRAS

నెల్లూరు జిల్లా కోర్టులో

As. No. 326 of 1924.

Between అప్పిల్యాంటు:—పుద్దింటి సుబ్బయ్య పురభాబయ్య.

అందు

రెస్పొండెంటు:—యిరగల కోటయ్య వగయిరా.

నెల్లూరు అడివనల్ డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టు ఫయలు అనలు నెం 825-1922 రు తీర్మానమున యీ నెంబరు 5 దోల్కల్యాంటు అప్పిలు దాఖలు చేశెపున్నాడు యీ నెంబరు 5 దోల్కల్యాంటు అయిన కల్పం రామలింగముకు జూరీకావలసిన నోటిసు వాయిదా 24.11.1924 దికి వాయిదా వేయబడి యున్నది. గనుక తే 24.11.1924 ది నాటికి సదరు 5 దోల్కల్యాంటు అంటుకు గల అక్షేపణలు కోర్టులో తెల్పుకొను వాయిదా అయియున్నది. సదరు వాయిదానాడు 5 దోల్కల్యాంటు హాజరుకానియడల అతని పరోక్షముగా అప్పిలు తీర్మానము చేయబడునని కోర్టువారు నిర్ణయించియున్నారు గనుక తెలుపడమయినది.

సి. మాలెకొండయ్య
కాశీరత్నన ప్రిడరు,

బొంబాయి సభలు

బొంబాయి లో ఏర్పాటులు

జన్మి పార్టీవారుగూడ ప్రతినిధులను పంపెదరు

జన్మి పార్టీవారి సభ

16 వ తేదీ సాయంకాలమున జరిగినది

మన సాయంకాలము చెన్నపురిలో జన్మి సమితి కార్యాలయమున దివానుబాదు కృష్ణ నాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద బ్రాహ్మణేతర జన్మి సమితి మనబడు సభకు యిండియన్ లిబరల్ ఫెడరేషను పక్షమువారి సభ జరిగినది. ఈ పక్షమునకు ప్రధాన నాయకుడగు సర్ పి. త్యాగరాజు (ఎం ఎల్ సి) గారును మరి పెద్దవారి ప్రముఖులును సభకు వచ్చిరి. మాలా నా వహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానమునగూర్చి ఒక గంటసేపు చర్చ జరిగినది. కాసన సభలలో స్వరాజ్య పక్షమువారే కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా నుండవలెనని నియమము గాంధీ-దాసు ఒడంబడి కలో నుండుటచే అట్టినిశును ముందగుడనని పలువురు తీవ్ర ముగా ఆక్షేపించిరి. "అన్ని మండలముల ప్రతినిధులతోగూడిన ప్రతినిధిసంఘమువారు బొంబాయి వెళ్లి బొంబాయిలో జరుగ నున్న నాయకులసభలో బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారికి తిని గూర్చి విచరింపవలెను. వంగరాష్ట్రమున దొరతనమువారు స్వీం ధన కాసనముల నములుజరుపుట, న్యాయముగాదని బ్రాహ్మణే తరపక్షమువారుగూడ ఆక్షేపించెదరు గాని ఆకలికాసనములు అరాజకులమైన గాక స్వరాజ్యపక్షము వారివైననే ప్రయోగింప బడెనని విషయమునుమాత్రము అంగీకరింపజాలరని బొంబాయి సభలో ప్రతినిధులు తెలుపవలెను." అను తీర్మానము చివరకు ఆమోదింపబడెను. ప్రతినిధులపేర్లు ముందు ప్రకటింపబడును. (జన్మి సమితి)

చెన్నపురి సంఘ క్షజాతీయ పక్షము

బొంబాయికి ప్రతినిధులను పంపెదరు

మదరాసు యునైటెడ్ నేషనలిస్టు పక్షము వారి సభ గూడ 14 వ తేదీని మహాజన సభామండలంలో జరిగినది. ఈ పక్ష మునకు ప్రధాన నాయకుడగు పి. వి. ఎన్ నరసింహారాజు, కట్ట మంచి రామలింగారెడ్డి, డాక్టరు పి. సుబ్బారాయణు, ఏ. రంగ నాథులందఱూరు, ఎన్. సత్యమూర్తి, టి. ఎ. రామలింగ స్వామి, పి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగారు, పి. సి. నేంకటపతి స్వామి, సి. నరేశ్ మొదలూరు, జే. ఏ. సాల్వానా, మాసానేలు, జ్యోతిరాజు, అంజనేయులు గార్లు మున్నగు వారిలో పెద్దలకు కీర్తిగలవా రందఱును ప్రతినిధులుగా బొంబాయి వెళ్లకలె"నను తీర్మాన మామోదింపబడెను. వారికి కొన్ని ఉపదేశములు చేయబడెనుగాని అది వెల్లడికాలేదు. (హిందు)

భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు

ఎన్నికలు

నాగపూరు రాష్ట్రీయ సంఘము

స్వరాజ్యపక్షమువారు రంగ డాక్టరు ముంజీ, అభయకరు (ఎం. ఎల్. ఏ.) సుమిల్లాఖాను (ఎం. ఎల్. ఏ.) చాక్లె (భండారా), గార్లును స్వతంత్ర పక్షమువారగు పథకు, సతి దాసు, తిహారీ గార్లును భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బెల్గాం కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు

ధిల్లీ మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఎన్నికలు హకిం అబ్దుల్లాఖాను, డాక్టరు అస్సారీ, అస్సారీగారి భార్య, బాలానా మహమ్మదాలీ, మహమ్మదాలీగారి భార్య, మహమ్మదాలీ అబ్దుల్లా అబ్దుల్లా, అసఫాలీ, శంకరలాల గార్లును మరికొందఱును బెల్గాం కాంగ్రెసు సభకు ప్రతినిధులుగా ఎన్ను కొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

(ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా కార్యరేషను

సుభాష చంద్ర బోసుగారి ఆరెసు

17 వ తేదీని కలకత్తా కార్యరేషనుసభ జరిగినది. "బో సుగారిని చెరసాలలో నిలిపియుంచినంతకాలమును తాత్కాలికముగాగాని స్థిరముగాగాని మరియొకరిని ప్రధాన కార్యని కార్యసాధనోద్దేశిగా నియమింపగూడదు" అని ఉపసంఘముగా నేర్పించబడిన ముగ్గురు సభ్యులును రిపోర్టుచేసెరి. దానిని గూర్చి చర్చ జరిగినపిమ్మట అతీర్మాన మామోదింపబడెను. "ఆ కస్మికముగా బోసుగారిని రి వ రిస్యరేషనుక్రింద ఆరెసు చేయుటవలన అపూర్వపరిస్థితు లేర్పడెనుగాన కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటకు కార్యరేషనువారు ఈ ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. చట్టము ప్రకారము ప్రధానోద్దేశికి కొన్ని అధికారములు కలవు. కార్యరేషనువారు వాటిని అధికారములనుగూడ బోసుగారికిచ్చిరి. వానిలో కొన్నిటిని బోసుగారు ఆయాకాళిల ప్రధానోద్దేశిగులకును యితర ఉద్దేశిగులకును వాడుకప్రకారమిచ్చియున్నార. తన అధికారమునుగూడ డిప్టీ ఆఫీ సరుకు ఇచ్చి యున్నార. ఇంకను ఇతర వలసిన అధికారములనుగూడ డిప్టీ ఆఫీసరు జే. సి. ముఖర్జీ గారికిచ్చియున్నట్లు బోసుగారిని కోరవచ్చునుగాన యింకొకరి నిపుడు నియమించుట అనవసరము" అని రిపోర్టులో నున్నది.

"బోసుగారు చెరసాలనుండి డిశంబరు 16 వ తేదీలోగా వచ్చునెడల వచ్చునరకుగాని లేనిచో 16 వ తేదీవరకుగాని ఆయనకు సెలవిచ్చి ముఖర్జీగారిని ప్రధానాధికారిగా నియమింపవలెను" అను సవరణను జే. జి. కోహెనుగా రుపపాదించిరి. "ప్రధానోద్దేశి యింపువుమెట్లు బ్రష్టులోగూడ సభ్యుడు గానూడు. ప్రస్తుతము ముఖర్జీగా రాసంఘమునసభ్యుడుగా నుండవలెనని బోసుగారు వ్యవహారమును పరిశీలించవలెనని ఉప సంఘమువారు నూదించిరి. అపుడాయన కలకత్తాలోనే యున్నట్లు ఆశ్చర్యపడుచున్నది." అని కోహెనుగా రనిరి.

మేయరు:—బోసుగారు కలకత్తాలోనే యున్నారని కార్యరేషనువారు చెప్పినందున, కార్యదర్శి నిత్యము ఆయన కడ కేగి ఉత్తరవులను బడయుచున్నాడు.

కోహెను:—ఉపసంఘమువారి కీనిషయము తెలియునా?

మే:—ఆ విషయమును మన మిపుడు తెలుపజాలము.

కో:—తెలుప జాలనిచో బోసుగారి స్థితి ముందెట్లుండునో మీకసలే తెలియదన్నమాట.

మే:—అంతవరకును నిదానించగూడదా?

కో:—నాకోరికయు నదియే. ఇద్దరు జడ్జిలు క్లాగ్ ముల నన్నిటిని పరిశీలించి రిపోర్టు పంపినపిమ్మట దొరతనము వారు ఆవ్యక్తిని వదులుటయో నిర్బంధమున నుండుటయో నిర్ణయించెదరు గాన అంతవరకును మనము ఏర్పాటుచేయవలెను.

మే:—డిశంబరునెల 15 వ తేదీని కాసనసంఘసభ జరుగునని వాకు తెలిసినది. అంతవరకును చర్చను నిలుప గూడదా?

కో:—అంతవరకును ముఖర్జీగారిని నియమించినచో అపుడు బోసుగారిసంగతి పరిష్కారమగును. అపుడుగూడ ఆయనను వదలనిచో అపుడు స్థిరమున ఏర్పాటులను చేయవలసి యుండును.

మే:—అది దొరతనమునకే నే నేల వదులగూడదు?

కో:—ప్రభుత్వ కార్య విమర్శనము ఇపుడు ఆప్రస్తుతము.

మే:—మీరు దాని నాలోచించుచున్నారు. ఆలోచింప గూడదనియే నేను తెలుపుచున్నాను.

ఈ ప్రసంగ మిట్లు జరుగుచుండగా డబ్ల్యు. ఎన్. జే. విల్సనుగారు తేచి సవరణను బలపరచిరి.

బోసుగారు కలకత్తాలో నున్నంతకాలము ఏర్పాటులను చేయుట అనవసరమని సంతోషమువార బానుగారు నడిపిరి.

మే:—దొరతనమువారు నాయన నింకొకచోటికి తీసికొని పోవలెనని మీరు నూదించుచున్నారు.

బాసు:—వారు చెడ్డసలహాలను విని అట్లు చేసినచో కార్యరేషనువారును దోషయులుగూడ గ్రహింప జాలక పోరు.

ప్రధానాధికారి సహానుధికారికి అధికారమును మార్చుటకు చట్ట మనుసరించుచో నా కాక్షేపణలేవని జి. మార్గసు గారు నడిపిరి.

కోహెను:—డాక్టర్ గింగులోను ఉండి ఉద్దేశిగులు పరిపాలన జరుపుచుండ మరియొకచోటుండి మాత్రము బోసుగారేల వ్యవహారమును చూడగూడదని బాను న్యపేలననాథ బాను గారు నడిపిరి.

ఇపుడు కార్యరేషనుకు కలయేరేదు. ఇది చాల అక్రమముని విల్సనుగా రనిరి.

అది సరిగాదు. కొంతవనిని బోసుగారు మాయమన్నార గాన సగముకల లేదనవలెనని జేకబంధువాసుగా రనిరి. (పరిహాసము)

ఉద్దేశిగి అందుబాటులో ఉండకలెను. అదిగాక బోసు గారి కిపుడు చిత్తకాంతి యుండదు గాన ఆయన సరిగా వ్యవహారము చూడజాలరని విల్సనుగా రనిరి.

మే:—మీరాయనను చూచినచో అట్లు లనియుండన, పలువురు—ఆయన నిర్విచారముగా నున్నారు.

విల్సను:—నాకాసంగతి తెలియక నే నట్లంటిని.

మేయరు:—తెలిసియుండుట ఎప్పుడును లాభకరమే.

విల్సను:—వర్తక సంఘములలో పెద్దఉద్దేశిగి సెలవుమీద వెల్లినచో అతడు రాజీనామాయుచ్చియుట భావించి యింకొకరిని నియమించెదరుగాని ఆయనమరల రాగానే ఆయనపని ఆయనకే యిచ్చెదరు.

మే:—మీకు నెలవిచ్చితిమని మనము బోసుగారికి తెలుపవలెనని కోహెనుగా నూదించిరి. అట్లు తెలుపుటకు మన కధికారము కలదా? చట్టము ప్రకారము మనకట్టి అధికారము లేదు. మీరు సెలవుదరఖాస్తుపెట్టుడు. పెట్టకపోయినను మిమ్ములను మేము తొలగింపము అనిమాత్రమే మనము చెప్పవచ్చును. ఆయన సెలవు కోరలేదు. ఆయనను ఈరీతిగా ఆరెసు చేయుట వలన ఆయన ఉద్దేశిగులను కనర్న డగు నందురా? అట్లన పిలు లేదుగాన ఉపసంఘమువారి నూదన నంగీకరించుటయే కర్తవ్యము. లేనిచో మీరు బోసుగారిపై దోష మూహింపించినవారగుదురు.

పలువురు:—లేదు. లేదు. మేము దోష మూహింప గోరము.

మే:—కోరనిచో ఆయన సెలవు సెలవుపుచ్చుకొనుమని నిర్బంధించగలరా? పనికి భంగము గుండుచున్నదనియో? దానిక బోసుగా రేమి చేసెదరు? మీరు సెలవుకు పెట్టుడు. లేనిచో మిమ్ములను తొలగించెదమని మనము ఆయనకు తెలుపుటకు ఎట్టి అవకాశమును లేదు. అధికార మనలేలేదు.

దాసుగారిట్లు తెలుపగా కోహెనుగారు సవరణను వదలుకొనిరి. అసలుతీర్మాన మామోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి నాయకులు

బాపి స్వామిగారి ఆనూదము

దాసు-గాంధీ ఒడంబడికకు జోసెపు బాపిస్వామిగారు సంపూర్ణామోదిమును తెలిపిరి. గాంధీమహాత్ముడు బొంబాయిలో గామచేవిలో లాబర్నంకోడులో నివసించును. ధాకూరుద్వారా లోనున్న ఎం. ఆర్ జయకురుగారి మండిరమున జేకబంధుదాసు గారు విడిసెదరు.

కీ॥ శే॥ బీ అమృతగారు

రంగూను సభ

బీ అమృతగారి మరణమునకు సానుభూతి తెలుపుటకు రంగూనులో 16 వ తేదీ సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమంది హిందువులును మహమ్మదీయులును యితరులును వచ్చిరి. బత్తారాష్ట్రీయ భిలాపతు సంఘమువారే యీ సభను ఏర్పాటుచేసిరి. మాలానా ఓస్మానునవ్వీగారి రధ్యక్షత వహించిరి. 16 వ తేదీని చాలమంది దుకాణములను మూసివేసిరి. ఇథలో సానుభూతి తీర్మానము లామోదింపబడెను.

మధురలో సభ

16 వ తేదీ సాయంకాలము మధుర కాంగ్రెసుసంఘము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము మాలానాసాహెబుగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అందును లేచి నిలచి సానుభూతి తీర్మానము నామోదించిరి. (ఆ. ప్రె.)

నూలుపంపుట

మధురనుండి 209 మంది 850227 గజముల నూలునడక సమర్థులకి పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

గౌను
పాటీలు

పాంటెన్ పేనల బంగారపు పాటీలబదులు యీ సుతన గౌనుపాటీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్రోసు రూ 14.
గౌనుపాటీల కలము ఒకటూరి సిరాలో నుంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్రోసు రూ 14. గౌనుపాటీ ఫపుంట్ పేనా రూ 1. డబులు రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మద్రాసు.

(1898)

ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకాతి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దస్తులు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మొదలుపెట్టుట అలసిపోవుట మొదలగు

వాటిని విశేషకృత్యము, ఖర్చులేకయే తొలగిచేసి, శాశ్వతయవ్వకము నిచ్చుచు, శాస్త్రసమృత్తముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య పద్ధతి నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో వుండ క్రొత్తచదుకుతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమార్పును కలిగించును. ఈ విద్యను విద్యమలకు వ్రాసిన యీనాముగా పంపబడును. 80 గురికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును కైవాడుటచే నపుంగకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేళవజీ, నెం. 49 బందరుపేటి, మద్రాసు.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

1593

భగవద్గీత

చక్కని నులభవనము. నుండరిమైన బైండు. సాగైన గోజుకాగితములపై ముద్రితము. మేల పదితరాలు. ఈ నులభ తైలి వచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహృదయములను దెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్యంతోపయోగకరమై యుండును ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

పైపుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్కు డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పొగగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ

దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.

ఒకవరిక్షవల్లమీకే తెలియకలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

పీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మున్నదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సాలువకెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్మనూరు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

వారాంతర నిర్ధేష

1924 నవంబరునెల 18-వ తేది మంగళవారము.

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలో ఆత్మహత్యల సంఖ్య గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలో ఆత్మహత్యల సంఖ్య గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలో ఆత్మహత్యల సంఖ్య గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలో ఆత్మహత్యల సంఖ్య గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలో ఆత్మహత్యల సంఖ్య గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	74.7	71.6	0.97	18.61	44.98
విశాఖపట్టణము	82.6	74.1	0.07	14.56	87.09
కాకినాడ	85.5	75.6	...	15.82	89.09
మచిలీపట్టణము	86.9	74.7	...	9.78	41.59
కర్నూలు	87.2	67.8	...	8.45	26.01
బళ్లారి	88.5	68.1	...	2.44	20.51
కడప	88.6	67.5	...	6.51	81.28
కెల్లూరు	88.7	71.2	...	15.51	87.98
మద్రాసు	85.4	68.4	...	15.68	50.74
కడపూరు	88.6	69.6	...	20.89	52.94
సేలము	87.5	64.9	...	5.52	89.80
కోయంబత్తూరు	88.2	69.8	...	10.29	22.29
తిరుచనాపల్లి	86.4	68.0	...	7.07	88.18
నాగపట్టణము	84.8	71.5	...	19.04	54.98
మధుర	9.2	69.7	...	4.65	88.58
పాంబన్	88.9	78.2	...	8.48	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	15.05	28.84
తిరువేంగిడము	88.4	73.8	...	11.02	64.51
కొచ్చిన్	87.1	70.9	...	18.20	114.51
కాలికట్టు	87.8	67.4	...	19.11	117.16
మంగళూరు	87.2	69.6	...	3.44	125.68
కెంగళూరు	82.9	58.7	...	2.90	85.87
మెర్కాట	78.6	52.2	...	4.94	125.46
కొడైకనాల్	64.4	46.5	...	8.09	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో 0.97 వర్షము. విశాఖపట్టణంలో చిన్న జల్లు పడినది. ఉత్తరభాగము దెబ్బకు మేఘములు గలవు. పగటివేడిమి గోపాలపురములో 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. కాకినాడలో 8 డిగ్రీలు ఎక్కువగ నున్నది. రాత్రి వేడిమి గోపాలపురం కాకినాడలలో 5 డిగ్రీలు మచిలీపట్టణంలో 4 డిగ్రీలు ఎక్కువగ నున్నది.

దక్కను:—మేఘములు తక్కువ. రాత్రివేడిమి ఎక్కువగ నున్నది.

కర్నాటకము:—పగటివేడిమి కెల్లూరులో 8 డిగ్రీలు ఆధికముగా నున్నది. రాత్రివేడిమి మదరాసులో 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువగ నున్నది.

సర్కారులలో చిన్న జల్లుపడుట తప్ప వాతావరణ మంతటను ఆనుకూలముగ నుండవచ్చును.

ఆర్. ఎస్. సామూరు,

వారాంతరకాస్త్రజ్ఞుడు.

పెనుగొండ డిస్ట్రిక్టు

మునుసపుకోర్టు

స్మార్తాను నెంబరు 487/1924

వాది:—మట్టాశుబ్బయ్య

ప్రతివాది:—పి. నారాయణరావు

ప్రెజ్డెంట్ ప్రతివాదిపయి రు 72-12-0 లకు తేలిక యినదావాదాఖలుచేసినాడు ఇదరు నెంబరు 27-11-1924 లు వాయిదా వేయబడినది. అదినము ప్రతివాది కోర్టువారియెదుట హాజరయి ఆక్షేపణలు తెలుపుకోవచ్చును. లేనంతట ఏకోర్టు మందు తీర్మానించబడును, అని యిందువల్ల తెలుపద ను యిది.

పెనుగొండ } ఎస్. నారాయణరావుగారు
28-11-1924 } వాదిధరం పశ్చిమ

జూబులు

విజయనగరపుర జాతీయోద్యమము

విజయనగరపుర జాతీయోద్యమము జూలై 22 వ తేదీ మొదలు ఆగ్నేయ నెలఖయవరకు పాకరు (వీధి అమ్మకపు దారు) రిపోర్టు రూ. అ. పై.
బట్టు అమ్మకం 640.6-4
ఖజుర్ నిధి 2-2-10
నెలవారీ చందా వివరాలు 117.0-0
గాంధీపూజానిధి వివరాలు 0-4-8 1/2

మొత్తం 159-18-10 1/2

కలబరిగె నర్సింగరావు,
కార్యపాపపు వ్యవహార.

కళావంతుల సేవాసంఘము. అమలాపురం

పైపేర నిచ్చుట కొరతను గూర్చుటయు తదుద్దేశ్యములను ఇదిగోక కొన్ని కరపత్రముల ద్వారా తెలియజేయడమయినది. తత్సంఘమునకు అట్టే బరువెలగాయకు విరాళములు వసూలుచేయబడినవి. విశేషధన మింకను సమకూర్చునపుటికిన్ని సంఘాద్దేశ్యముల కొరత కొరతని సాధ్యమైనంత త్వరలో నాచరణలో పెట్టవలసిందిగా విన్నవించుకొనుచున్నాము. విద్యార్థి వేతనము లొసంగ నీసంఘకార్యనిర్వాహకవర్గమువారిచే తీర్మానింపబడినది. కాబట్టి విద్యార్థి వేతనములు గోరుకళావంతుల విద్యార్థులు ఈసంఘాద్దేశ్యమునను నాకు (వాసి) వలయు దరఖాస్తుకాగితములను బడసి వెంటనే దరఖాస్తులను పంపించుకొన గోరడమయినది.

కోటిభగి కనకం,
అధ్యక్షుడు.

౧౨ వ ఆర్కవై శ్యమహాసభ, గుంటూరు

నేటివరకు గుంటూరులో వాగ్దత్తమైన మొత్తము.

రూ. ౨౦౮౩-౦-౦
సభ్యులవల్ల ... ౭౩౫-౦-౦
విరాళములు ... ౧౬౩-౦-౦
వసూలుమొత్తము ౧౦౮౮-౦-౦

తెనాలిలో వసూలు మొత్తము ౫౫౦-౦-౦

చీరాల, పేరాల, బాండ్ పేట, వేటపాలెంలో

వాగ్దత్తమైన మొత్తము ౭౦౦-౦-౦

చేరిన ఆహ్వానసంఘసభ్యుల సంఖ్య ౯౧.

నాల్గు సర్కిల్ కమిటీల నుండి యింకా మహాసభాధ్యక్షుని పేరు రాలేదు. తొందరచేయుచున్నాము.

గుంటూరు పట్టణములో యంతెవరకు వసూలు ఆయిన

మొత్తము చాలాస్వల్పము గనుక వైఖ్యలందరు శీఘ్రముగా చందాలుతేసి యీకార్యము నెరవేర్చు ప్రార్థనలు.

౮-౧౧-౧౯౨౪ వరకు జమాఖర్చు లెక్క.

జమ, ఖర్చు.

రూ. ౯౩౫-౦-౦ ఆహ్వానసంఘ సభ్యుల చందావల్ల

౧౬౩-౦-౦ విరాళములవల్ల

ప్రేమనది ... ౧౩-౧౫-౩
పాపేటి ... ౧౮-౪-౦
కూలి ... ౧-౯-౦
బండ్ల బాడిగలు ... ౩-౮-౬
ప్రయాణపు ఖర్చులు ౨-౨-౦
సాదరు ... ౦ ౫-౦

గ్రామములకు వెళ్లినవారికి } ౫౧-౦-౦
ఖర్చులనిమిత్తం ఆదానములు }

కోకాళికారి మాతేటి } ౯౭౩-౦-౦
గురువయ్యగారివద్ద నిల్వనగదు }

నగలు చితానిల్వ ౩౪-౪-౩

౧౦౯౮-౦-౦

౧౦౯౮-౦-౦

మద్ది రాధాకృష్ణయ్య

చీమకుర్తి కుమారస్వామి

ఉప్పూరి వెంకటసున్నయ్య

కేకపల్లి భాస్కరరావు

అధ్యక్షసంఘ కార్యదర్శులు.

కృష్ణామండల ప్రాథమిక పాఠశాలయాల ఆవసర సభ

శ్రీ కృష్ణామండల ప్రాథమిక పాఠశాలయాల ఆవసర సభ యూనైటెడ్ టీడీఎస్ఎల్ఎస్ పవనపేట మ్యూనిసిపల్ పాఠశాలయందు మధ్యాహ్నము 2 గం|| సమావేశమగును. సర్ పా (త్రోగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర) ప్రాథమిక పాఠశాలయాల సభకు ఆ గ్రాసనాధిపతులుగ దయచేయుదురు. ముఖ్యమంత్రి మోతే గంగంగరాజు జమీందారు యమ్. యల్. సి. గారు వాఙ్మహిమనునకు తగుహాతుము చేయుదురు. ఈసభ యేలూరుపురము ననే ఈ సంగి డిశంబరు నెలలో జరుగను గాన యందుకు తగిన ప్రయత్నము జరుపవలసియున్నది. సంఘముల నేర్పరచుట కన్నివిధములను తక్కిన మండలములకు మన మండలమే మార్గదర్శియై యున్నది. రాష్ట్రసభ మన మండలముననే జరుగవలెనున్నది. కనుక ఈకృష్ణామండలము అన్నివిధములను మార్గదర్శియై యుండవలెను. పెద్దలు దయచేయునపుడు మనమెంతయో పుత్రాహవంఃలమై యుండవలెను. ఇచ్చట సంప్రదింప వలసిన విషయములు పెక్కులుండుటవలన ఆవసరసభ సమావేశము ఆవశ్యకమై యున్నది. తాలూకాసంఘముల పంచాయితీ సభ్యులను సెంట్రల్ క్లాసు సెక్రటరీలు ఈ సభకు హాజరుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

తెన్నేటి వెంకటకామేశ్వరావు
దోనపూడి సుబ్బారాయుడు
కార్యదర్శులు.

టీచింగు గ్రాంటు

కృష్ణామండల

1924-25 సంవత్సరములకు ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల కివ్వవలసిన గ్రాంటులో నూటికి రు 25.0-0-0ల చొప్పున తక్కువ నూతనకరణములవలన ఆ సొమ్ము పూర్తిగా యిప్పించవలయునని శ్రీకృష్ణామండల ఎడ్యుకేషనల్ కమిషనరు సెలెక్షన్ డివిజన్ గారు చేసిన సిఫార్సుకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించ నందున ఈసంవత్సరం గ్రాంటు నూటికి రు 25 లు తక్కువనియు అందుకుట్టాలోగల పాఠశాలల నిర్వాహకులు (వివిధ విషయాలకు; సంఘము, వ్యక్తులు) గలసి యూనిటీ కాన్ఫరెన్సు జరిపి గ్రాంటు పూర్తిగానిచ్చునట్లు కొరవలెననియు నవంబరు నెలఖయలో పల బందరులో జరిపబోవు కృష్ణామండల ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల మానేజర్ల డిస్ట్రీబ్యూషన్ సమావేశమున యూనిటీ కాన్ఫరెన్సుగా జరుగుటకు జిల్లానిర్వాహక సంఘమువారు తలచుచున్నారనియు నొక పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సంఘములములన కార్యములు సమకూరగలవు. గాన జిల్లాలోగల టీచర్లు మానేజర్ల వ్యయప్రయోజనాలని తలంపక ఎక్కువ పట్టుకుంటేను ఉత్సాహముతోను సమావేశమునకు హాజరై జిల్లా సంఘకార్యదర్శిగారు కోరినట్లు టీచర్లు రు 1.0.0 చొప్పున చందానిచ్చి సంఘముతరపున మనకష్టములను వివరించుకొనుటకు మంత్రిపుంగవునకు డిప్యూటీ కమిషనరీని వెళ్ల ప్రయత్నము చేయుటకున్న సభను జయప్రదముగా జరుపుటకున్న కొరవలెను. కొన్ని ఆభిప్రాయ భేదము లుండుటవలన జిల్లావిభాగము సమావేశమును యూనిటీ కాన్ఫరెన్సుగా తేయకుండునట్లును కెందుసమావేశములు విడిగా జరుపవలయుననియు జిల్లాకార్య నిర్వాహకసంఘమువారిని కోరుచున్నాను.

తోటకూర కోటయ్య

సాయంకాల ప్రార్థనలు

కలకత్తా, నవంబరు 25—మెట్రోపాలిటెన్ ఆఫ్ యిండియా, మదరాసు, బొంబాయి, కొలంబో లా మూడు, రంగూను, చోటా నాగపురం, లక్నోపురము, తిరునల్వేలీ, మధుర, నాగపురము, ద్వారకా కలు, అసామము విమపూలు కలకత్తా కెఫ్డ్రలలో గావింపబడిన ప్రార్థనలందు బాల్గొంది. డిప్యూటీ సెక్రటరీ విమపూ ఆఫ్ కొలంబోగారు యందుపై (హీ బ్రూన్ 20, చరణము 8) ఉపన్యసించిరి. రేపు ఎవినకోపలిసి నాడు ప్రారంభమై 29 వ తేదీని ఆంత్యమగును. (ఆ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

తిరుపతి (బహిరేఖి)

మా మునిసిపాలిటీనుండి యొగపుపాఠశాలయని, ఏనులు చేరుట, నూతనీయుట, మొదలుగాగల పనులు నేర్చుకొనుటకు, సమగ్ర ఆశ్రమమునకు పంపునట్లు ఆగ్నేయ 80 టేడిని తీర్మానించి అందుకుకాగల ఖర్చులు రు 80.0-0-0 యలు మంజూరు చేసిరి.

పురపాలక సంఘ వైస్ చైర్మన్ యెన్నిక
రేవ లేడిని జరిగిన ఎన్నికలలో శ్రీయుత చేటూరు రంగస్వామి అయ్యంగార్ వైస్ చైర్మన్ గా నెన్నుకొనబడిరి
కలుడుకాగము
మానిసిపల్ సరిహద్దులనుండి కల్లు దుకాణములను తొలగించిరి.

శ్రీయుత నేలం రాజగోపాలాచార్యులవారి రాక:—
19-11-24 తేదీని శ్రీయుత నేలం రాజగోపాలాచార్యులువారు తిరుపతికి విచ్చేయుదురు. వారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు పురపాలక సంఘసభ్యులందరు 14-11-24 తేదీ జరిగిన మీటింగులో నేకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి.

సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శనము

ఆంధ్రదేశ చిత్రకళ (స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, నవంబరు 14:— ఆంధ్రదేశ హైందవ చిత్రకళాసంఘసభ్యులకు శ్రీయుత దామెర్ల రామారావు, వి. వెంకటరత్నం, సి. భావ్యకాన్తరావుగారు (రాజమండ్రి) వెంట్రిలో జరిగిన సామ్రాజ్యప్రదర్శనమునకు పంపిన చిత్రపటములు పాఠ్యాత్ములచే మిగుల కొనియాడబడినవని తెలియుచున్నది. పై సభ్యులు పంపిన చిత్రపటముల వివరముల నిట వెల్లడుచున్నాను.

దామెర్ల రామారావుగారు పంపినవి:— కార్తికభృగ్గమ (విలువ పా 100) అజంతావిహార (40 పానులు) సిద్ధార్థా గోదయ (10 పానులు)

వి వెంకటరత్నం గారు - నటరాజ (పానులు 20) సి. భావ్యకాన్తరావుగారు - శివశీర్షిక (25 పానులు) గోపికలు.

కనేడియన్ జాతీయ ప్రచర్యనాధికారులు 'సిద్ధార్థరా గోదయ' 'నటరాజ' పటములకు తమ ప్రచర్యనమును తీసికొని వెళ్లుటకు ఉత్తమ హైందవ చిత్రకళా చిహ్నములుగా వివిధ రాష్ట్ర చిత్రకళాప్రదర్శనములలో ప్రచారము చేయుటకును పైచిత్రకళల అనుమతిని కోరిరి.

బోర్డుపాఠశాల-మరుబొమ్మ

(నెల్లూరు తాలూకా)

పైపాఠశాలయొక్క ప్రభుత్వాధికారము హాత్మకము ఈనెల 9 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము జరుపబడెను. నెల్లూరుతాలూకాలోని ఆధ్యక్షులు శ్రీయుత కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. పాఠశాల విద్యార్థుల వైప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడినది. పాఠశాల ప్రధానాధికారియగు పాఠశాలయొక్క సాంవత్సర పాఠశాల పరిక్షను చదివెను. కొటంబేడు చిదంబరకాశ్రిగాచే వ్రాయబడిన పంచత్తుములను చదివిరి. "ఉపాధ్యాయుల విధులు గ్రామస్థుల బాధ్యత" అను విషయమునుగూర్చి గూడూరు రేంజిపాఠశాలల డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుగా రంగు మ-కా-రా-శ్రీ ఏ. పద్మనాభరెడ్డిగారు యొక గాంధీజ్యోతిస్ వ్యాస మొసగిరి. మ-కా-రా-శ్రీ గునుపాటి యేనాదిరెడ్డిగారు ఆధునికవిద్యకును, వర్తమానవిద్యకును గల వ్యత్యాసములను ప్రాథమికముగ జూపుచు, నుపన్యసించిరి. ఏతత్విషయమును గురించియే శ్రీయుత మరుపూరు రామిరెడ్డిగారు ఉపన్యసించిరి. ప్రహారంలోని కొన్ని భక్తిరసపదములను పాఠశాలలోని విద్యార్థులు ప్రదర్శించిరి. ఆధ్యక్షులు తమ ఆంత్యోపన్యాసములో ఇటువంటి మహోత్సవ సమావేశములవలనవిద్యాభ్యాసయొక్కయు, ఉపాధ్యాయులయొక్కయు భవిష్యత్తు భవిష్యత్తు కి సహకారము లనియు, ప్రాథమిక పాఠశాలయలకు లెక్కువవేతన మొసగునది సభ్యునియు, అధికమన్నీతివలన బానిస ఇచ్చుటకు నీలులేకుండ యున్నదనియు సమయముగైగ యుపన్యసించిరి. ఆధ్యక్షునికి వందనములతో సభ ముగింపబడెను. (బహిరేఖి)

నెల్లూరు మునిసిపల్ సంఘము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

9 వ వార్డు లేటు చేయడంపట్ల: నెల్లూరు మునిసిపల్ సంఘమునకు చేరిన 9 వ వార్డు (నాయజివీధికి దక్షిణము, తిప్ప రాజువారివీధి ఎడనావీధి, దండువారివీధి, చాకలివీధివై రా) లేటు చేయడం కడచినమాసమున జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్యాలయమున సమావేశమై తమవాగ్దాత సంబంధించిన అనేకముల ములగూర్చి చర్చించిరి. ఈ దిగువతీర్మానములకు గావించిరి.

౧. నెల్లూరు మునిసిపల్ వారి యెన్నిక ప్రకారం ౯9 రు వార్డులోని మునిసిపల్ పట్టులు చెల్లించువారు యావత్తు మందిని చేరి ఒక సంఘముగా ఉండవలసిగానున్ను, నడుమ సంఘమును 9 వ వార్డులేటు చేయడం సంఘముని పిలువబడినదిగా నున్ను తీర్మానించుచున్నారు.

౨. ఈ సంఘమునకు శ్రీయుత మొదలి బమ్మినరసు గారు. బి. ఏ. బి. యల్, అధ్యక్షులుగను, శ్రీ పోలవరపు ను బ్బరామయ్య, టి. దండాయుధంపత్తిగారు కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొనడమైనది.

౩. ఈ సంఘమునకు వీధికి యిద్దరువంతున కార్యనిర్వాహకసభ్యులు యేర్పాటుచేయవలసినది.

౪. ఈ దిగువకొన్నినవారు కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది -- ౧. మూలం కామయ్యగారు ౨. సయ్యదు యిబ్రహీంసాహెబుగారు ౩. పెరుగొండ సు బ్రాయలునాయుడుగారు ౪ కంటూరుని వెంకటసుబ్బారెడ్డి గారు (డాక్టరు)గి. బి.వి. వరదాచార్యులుగారు(వకీలు)౬.ఆనం డుబ్బారెడ్డిగారు ౭. యె. వెంకటనారాయణయ్య గారు ౮. మొదలి బమ్మినరసుగారు (వకీలు) ౯. పోలవరపు నుబ్బరామయ్యగారు ౧౦. యరగుడిపాటి వెంకటచలంపంతులు (వకీలు) ౧౧. దుర్భాస బ్రహ్మయ్యశర్మగారు (కాలేజిపండితులు) ౧౨. కొడ్లూరామిరెడ్డిగారు (బ్యాంకరు) ౧౩. టి. దండాయుధం పత్తిగారు ౧౪ కుంపటి నూరభగవానలు (వకీలు) ౧౫. యస్. శ్రీనివాసయ్య (వకీలు)

మునిసిపల్ సంఘ సమావేశము

ఈనెల ౧౦ తేది కార్యాలయమున మునిసిపల్ సంఘ సమావేశము జరిగెను. శ్రీ అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ప్రథమమున సుతనాథులు రాజభక్తి ప్రమాణముల గైకొనిరి. కార్యక్రమమునందు అనేకముఖ్యవిషయముగూర్చి యోచించిరి. కర్మకాలములయందు నీరు కొళాయిలలో పడుచుండవలయుననియు, కొన్ని ఖంటలు ప్రతిదినము నిలుపు పద్ధతుల మానివేయవలయుననెడి అభిప్రాయము పూర్వమే కొండలు మునిసిపల్ సభ్యులకు కలిగియుండెను. ఈవిషయముగూర్చి యీసభలో చర్చింపవలసియుండెను. కారణాంతరములచే దీనిని ప్రత్యేకసభయందు చేర్చి మెనుగారు వచ్చినతర్వాత తీర్మానించనిచో బాగుండునని తలచి సభ్యులు కొరకుచే యాతీర్మానము ఆపుదలచేయబడెను.

నలహాసంఘములు

మునిసిపల్ సంఘములో నిర్వహింపవలసినట్టి కార్యములన్నిటిని చక్కగ నెరవేర్చుటకై కొన్ని ఉపసంఘములు ఏర్పాటుపడియున్నది. ఈ ఉపసంఘసభ్యులు తామొక్కొక్క కాఖ్యలందు శ్రద్ధవహించి పనిచేయుచు, మునిసిపల్ పరిపాలన మన అధ్యక్షులకు పలయసలహాల నిసంగుమండ నుద్దేశింపబడి యున్నది.

సూతనాథులమునకు యీసమావేశమున సంఘసభ్యుల ఎన్నికలు జరిగెను. ప్రథమమున శ్రీ నేలూరు కింగరాచార్యులుగారు ఈనలహాసంఘము లనవసరమనియు, కడచిన వత్సరమున నీ సంఘములు యేలాటి కార్యముల నిర్వహించి యుండలేదనియు, యీవిషయమై తాము సంఘాధ్యక్షుల కొక ప్రశ్న వేసి యుండ, వారు ను యీ సంఘముల పరిపాలన విశేషము పని జరుగలేదనెడి అభిప్రాయమును దెలుపు ప్రత్యుర మొసంగియున్నారనియు వాదించిరి. వీరి అభిప్రాయమున యెవ్వరును ఏకీభవించుటలేదు. అంత ఎన్నికలు జరిగెను. ఈ దిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి.

౧. పట్టివరపు (కోడువగూడెం)-విడితూరు ఆదినారాయణయ్యగారు, కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు. ౨. ఆర్యాగళాఖ - అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారు (వై నచేర్ మెన్) వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు. ౩. విద్యాకాఖ్య-పహమద్ ఫల్లాఉద్దీన్ సాహెబు, వాల్మీకి నరసింహరావుగారు, మేరియమ్మగారు.

౪. పనులువగై రాలు - (శ్రీలిక్కవరపు రామిరెడ్డి, నా తా నందెరుమాడ్ల శ్రేష్ఠిగారు.

౫. దీపములు, కొళాయిలు, నీరుగైరా: - శ్రీ అబ్దుల్ రహీమాన్ సాహెబుగారు, సుబ్రహ్మణ్య ఆచారి గారు.

౬. అంగరక్షణానా కార్యదర్శి-శ్రీ పి. పున్నయ్యగారు.

౭. రిమ్యూనరేటివ్ ఎంటర్ప్రైజెస్:- ఖాజామి య్యాసాహెబు, నారాయణకామయ్య శ్రేష్ఠిగారు.

శ్రీదీక్షితసంస్కృతపాఠశాల తురియవార్ని కోత్వవసథ-గారపాడు

గుంటూరు తాలూకా గారపాటిగ్రామములో శ్రీదీక్షిత సంస్కృత పాఠశాలభవనమున మధ్యశ్రీ కాశ్యప్తాచార్యుల వారియాధిపత్యమున శ్రీదీక్షితసంస్కృతపాఠశాల తురియవార్ని కోత్వవసథ (8-11-24) తేదీన జరుపబడినది. ఆనాటియంద యమున శ్రీదీక్షితలవారిచాచార్యులమును సర్వాలంకార కోభిత మైననోకమందిరముననుంచి భజనసమాజముతోడను భేరిమృదంగాది మంగళవాద్యములతోడను నారుగంటలుమొదలు తొమ్మిది గంటలవరకు నేతానందమగ గ్రామముంతయును నుత్సవమొనర్చు బడి భోజనాంతరము రెండుగంటలకు సభ ప్రారంభింపబడెను. పథమును దైవప్రార్థనతోననసభాసదులకు స్వాగతమొసంగిన పిమ్మట శ్రీవడ్డపాటి సీరంజీవశాస్త్రిగారిచే ప్రేరేపించబడి కొమ్మూరి వేంకటరత్నశాస్త్రిగారిచే బలవరచవిదినవెనుక శ్రీకాశీ కృష్ణాచార్యుల వార్గగ్రాసనమధిష్ఠించిరి. పాఠశాలప్రధానోపాధ్యాయులగు వడ్డపాటి కొటయ్యశాస్త్రిగారిచే పాఠశాలగత సంతకముల నివేదిక వినిపింపబడిన తరువాత నాచార్యులవారు విద్యార్థుల విద్యాభ్యాసవిధానమును బోధింపెడి. చట్టాల రామలింగస్వామిశాస్త్రిగారు సంస్కృతవిద్యాప్రామాఖ్యమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పాఠశాల నిర్వహణమునగూర్చి శ్రీ నిరంజనశాస్త్రిలవారు విపులముగా బ్రబోధించిరి అంగలకుడిటి ముఖ్యశాస్త్రిగారు పాఠశాలమారి సుబ్రహ్మణ్యముగారు పాఠశాల విరాళధనమును పహాలుచేయుటకు గొందరు ప్రచారకులు గావలయునని విచించుచు తాముప్రచారకస్వమును సంగీరించి శక్త్యను సారము పాఠశాలకు వార్షికవిరాళముల వాగ్దానపూర్వకముగా నొసంగినపిమ్మట గొందరు మహాజనులుచేచి ప్రచార కాంగీకారభావము నూచించుచు మూడువందలరూపాయిల వార్షికవిరాళముల వాగ్దాన పూర్వకముగా సమర్పించిరి. పిమ్మట సగ్రాసనాధిపతిగారు భారతీయులప్రాచీనాన్నత్యమునకు నివాసమై యశేష భావాభివాజుగను సంస్కృతభావము దురదృష్టవశమున విడనాడి యన్యభావలసభ్యసించి నీతిమతదూరులై యనన్యసామాన్యమైన యార్యస్వత్యమును గోల్పోయి నిజేజుగై యుండిన మనభారతీయులొకనైన మాతృభాషావిజ్ఞానమును సంపాదించి యధికప్రజ్ఞావంతులై యన్యోన్యస్నేహభావముతో మెలగుచుండిన యెడల చిరకాలములోనే మరల మనప్రాచీనాన్నత్యమునుబడయగలమని బోధించుచు, యీపాఠశాల విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు అధిపతులు శుక్ల పక్షశితకరభాతి దివదిన ప్రస్ఫుద్ధిగాంచిన ప్రకాశమొందుటకు బరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారని తమయవ్యాజప్రేమ భావమును దెలుపుచు యంత్యోపన్యాసమును ముగించిరి. అగ్రాసనాధిపతులకు సభ్యులకు కనుకొమ్మూరి వేంకటరత్నశాస్త్రిగారువందలమలదెలుపుటతో భగముగింపబడెను. నాటిరాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు కొమ్మూరి వేంకటరత్నశాస్త్రిగారు నళినిదేవిచరిత్రమును బెజగాడ లింగ మూర్తిగారు ఉత్తరరామాయణమును కొళ్లపూడి మల్లికార్జున రావుగారు తులసీచరిత్రమును హరికథారూపమున జెప్పిరి.

(ఒక విలేఖరి)

సాస్థులుగారి రాజీనామా

వంగరాష్ట్ర కాసన సంఘసభలో స్వరాజ్యపక్షము సభ్యులలో నొక రగు సాస్థులుగారు సభ్యత్వము రాజీనామానిచ్చిరి. (అ. వె.)

కుంభకోణం మ్యునిసిపాలిటీ

మహాత్ముని చాయాపటము

“సభామందిరమున మహాత్మునిచాయాపటమును నెలకొల్పవలెను. ఆయనమును సంఘమువారే భరింపవలెను. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో బాలురును బాలికలును విధిగా నూలువదుకు నట్లేర్పాటుపవలెను. వంగరాష్ట్ర నిర్బంధకాసనములను నిరసింపవలెను.” అనుతీర్మానములు సంఘసభలో ఉపపాదించబడును. (అ. వె.)

నార్లువెప్పర్న్ రైల్వే అడ్వైజరీకమిటీ

ఆదాయము సంక్రమింపకరముగనున్నది

లాహోరు, నవంబరు 15:-ఆర్థికపత్రమువందు వివరింపబడిన మొత్తముకంటె ఆదాయముపెక్కుగా నున్నదనియు ప్రయాణీకులవలన రాబడి మామూలుగ నెయ్యుండెననియు సరకులన రాబడిపెక్కుననియు పదిహేనవ నార్లువెప్పర్న్ రైల్వేల అడ్వైజరీ సంఘ సమావేశమున అగ్రాసనాధిపతి జెల్పెను. ఆలస్యముగా వచ్చి టికెట్టుకొనుటకు కాలములేక యున్న ప్రయాణీకులకు ట్రావిలింగ్ టికెట్టులు తిరిగి వారు సర్టిఫికేట్టుచేయ నధికార మియవలసినవని కోరు నూచన ఉపసంహరింపబడెను. ఆములలో నీది కొంత దగాగా పరిణమించునని అగ్రాసనాధిపతి జెల్పెను. గాగ్గులకు గూడ నీ అధికారము దీనివేయుటకు ఆలోచింపబడు మన్నదనియు ప్రయాణీకులు కాలక్రమపట్టికలో జెల్పబడిన వేళలకు స్టేషనులకు వచ్చి టికెట్టు కొనుక్కొనుటయే మంచివని అగ్రాసనాధిపతి జెల్పెను. (అ. వె.)

ప్రతివాదికి న్యాయవాది కుదరకపోవుట

కేసు ప్రాజోర్టునకు మార్చబడెను

ముఖ్యన్యాయమూర్తిగారి హెచ్చరిక ఆలహాబాదు, నవంబరు 16:-పాజమాన్ పురము మన సలు కోర్టునుండి ప్రాజోర్టునకు తరలేనును విచారణనిమిత్తము మార్చవలసినదని గుల్లామాత్ అను నొక పతివాది ప్రాజోర్టునకు దరఖాస్తుజెల్పెను. చాలభాగ్యవంతుడగు నొక స్థానిక స్త్రీడురు వాది యగుటచే పాజమాన్ పురములో తనకేసు యే పీడరునుబట్టి లేచని దరఖాస్తుదారుడు జెల్పెను. దరఖాస్తునిషయమై విచారిం చుచు ప్రధాన్ న్యాయమూర్తిగారు యిట్లు జెప్పిరి:- బారు సభ్యులు తగిన రుసుమును దీసికొని ప్రజలకు తోడ్పడవలయును. ప్రజలమైన కారణములగులగ్నాడే యేన్యాయవాదియు కేసు దీసికొనుట తిరస్కరించిన బాగుగనుండురు గాని సర్వసాధారణ వ్యాజ్యములందు ప్రజలకు సహాయము నీయుండుట ఉచితమై నది గాదు. బారు ప్రజాసేవ తేవనమునకు తోడ్పడవలయునని యెల్లరు స్పష్టము నెరుంగవలయు నని ప్రధాన్ న్యాయమూర్తి జెల్పి మనసముగోర్టులో విచారణ నాపుచేయుట కుత్తరవిచ్చి కేసు ప్రాజోర్టులో విచారణచేయుటకువాయిదావేసిరి. (అ. వె.)

మార్కము

కలకత్తా, నవంబరు 15:-బ్యాంకు తెలిగ్రాపు ట్రాన్స్ ఫర్ 1 పి 5 18 16; డిమాండు 1 పి 5 27-12 (అ. వె.)

నోటిసు

దక్షిణవల్లూరుఎస్టేటు సీనియరుజమీన్దారు గారగు శ్రీ రాజా బొమ్మదేవర సత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరు జమీన్దారుగారి మీద తేబడిన యిన్సాల్ వెన్సి గ్రంథములో:-

కృష్ణా జిల్లాకోర్టు ఫయలు.

ఐ. పి. నెం 21/1924 రు.

ప్రెగ్రంథములో జిల్లాకోర్టువారు ఈదిగువ సంతకము చేసినవారిని “ఇంటరింగ్ రిసీడరు”గా అప్పాయింటుచేసి ఎస్టేటు తాలూకు యావదాస్సిని స్వాధీనము చేసికొనుటకు ఉత్తరవులు ఇచ్చించియున్నారు. సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డు ఆర్డరు నెం41రు, రూలు నెంబరు 1, లోని అధికారము యావత్తు వారికి ఇచ్చించి యున్నారు. సదరు ప్రకాశము ఆన 1924 సం॥ రెం॥ డి 10 నవంబరు తేదీన పబ్లికేషన్ చేసికొనడ మయినది. గనుక ఇంతటి నుంచి సదరు ఎస్టేటుకు సంబంధించిన వ్యవహారములను గురించిన్ని, పరిపాలనావిధానము యావత్తున్నూ వారిచే జరుపబడును. గనుక వారికే ప్రాసుకోసవలసి యుండుంది. అట్లు వైన ఉదహరించిన ప్రకారము జరుగక జమీన్దారుగారిలో జరుపు కొనువారికి గలుగునవచ్చును వారు (రిసీడరుగారు) ఎంతమాత్రము జవాబుదారీ కాదు. సదరుకృష్ణా వారే భరించవలసియుండుంది. ఎస్టేటుతో నిమిత్తము ఉండదు. ఇంతేగాక, రాజాగారు ఇవ్వవలసిన బాకీదార్లకున్నూ, ఋణికులకున్నూ కూడా సదరు ఎస్టేటుమీద రావలసిన బాపతులన్నిటి విషయములొనన్నూ ఈదిగువ సంతకము చేసినవారికే డి 15-12-1924 తేదీలోగా తెలియపరుచుకొనవలసి యుండుంది.

మచిలీపట్నాము. } వడ్డపాటి ప్రేరాజు, బి. ఎ. బి. ఎల్. 16-11-1924.

కృష్ణా జిల్లాకోర్టువారిచే నియమింపబడిన ఇంటరింగ్ రిసీడరు.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

స్థానికసంఘములు అభివృద్ధికొరకు నియమించిన
ఉపసంఘముయొక్క సభ్యుల సూచన

ఈ ఉపసంఘమును సమావేశపరచుటకు నన్ను నియమించిరి. ఈ జిల్లాలోనున్న తాలూకాబోర్డులలో ముందుగా భీమవరం తాలూకాబోర్డునకు జనవరలో ఎన్నికలు జరుగును. అందువల్ల యీ నెల 30 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు భీమవరంలో శ్రీయుత ముప్పి లక్ష్మీనారాయణగారి భవనమున సమావేశపరచుటకు నిశ్చయించితిని గావున ఉపసంఘసభ్యులున్న స్థానిక స్వపరిపాలనయందు అభిమానులను భీమవరం తాలూకాలో ప్రస్తుతమున్న బోర్డుసభ్యులనుకూడ రావలసి నదిగ కోరుచున్నాను.

ఈ ఉపసంఘసభ్యులలో యీ దిగువ సంతకములు చేసినవారు వారి అభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. యందువలన యమై ఎవరేనినమైసలహానిచ్చినను దయతో స్వీకరించెదము. అటుల తెలుపగోరువారు శనివారపు సుబ్బారావు నిడదవోలు అని వ్రాయగోరినాను.

ప్రకాశిక

1 పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో నన్ను లేబరు ఏలూరు, భీమవరం, నరసాపురం తాలూకాబోర్డుల లోనికిన్ని యీ జిల్లాలోనున్న యూనియనులు మ్యునిసిపలు సంఘములలోని క్రింది కాంగ్రెసుసభ్యులకు చెందినవారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడునట్లు బోర్డులలో ప్రచారమొనర్చుచు ప్రాతినిధ్య భర్తమును బోర్డుకు బోధపరచుచు రాజకీయపరిజ్ఞానము కలిగించుటయే యీసంఘముయొక్క ముఖ్యవిధి. 2. ఎన్నికలలో లేనిపోని సాంఘిక రాజములు కార్యక్రమములే పక్షముతను అంత మొందింప జేయుటయే, వర్గభేదములు, వ్యక్తిసంబంధములు కలిగించే అభ్యర్థనల బిడ్డివేసి బోర్డుకు తొలగించి బోర్డుయొక్క సంపూర్ణహక్కులను నెలకొల్పకొనటకు సుయోగ వాతావరణము బోర్డుకు కలుగజేయుటయే, 3. బోర్డులలో జరుగు వ్యవహారములను ఎప్పటికప్పుడు బోర్డుకు తెలియజేయుచు యీ పరిపాలనయందు వారికి తగినంత శ్రద్ధను కలుగజేయుటయే, 4. రాజకీయసంఘటనలలో ముఖ్యమైనవి యగు దేశీయ మహాజనసభ (కాంగ్రెసు) వా రామోదించిన తీర్మానములలో సాంఘికాభివృద్ధికి, రాజకీయాభివృద్ధికి, పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కారణభూమియగు తీర్మానములను స్థానికసంఘములవారికి గీరించి ఆచరణలోనికి తెప్పించుటల పాటు పడుట, 5. తేజయవైద్యవిధానమును నభివృద్ధిపరచుటకు ముఖ్యముగా పాటుపడుట, (6) బోర్డువారి యధీనములోనున్న ఆరోగ్యశాలకు తేలము ఉద్యోగులగుండుక వారిని ప్రజలకాలోగ్యసేవకుగ నుండునట్లు జేయించి ఆరోగ్యశాలవారిచే ఉపన్యాసముల మూలముగను మాజుటలంతరు ప్రచుర్యములన్నియు మున్నగువాటిచే ఆరోగ్యప్రచారమున్ను ముఖ్యముగ వారిచే తనే మద్యపాననిషేధప్రచారమున్ను జేయింప జేయుటకు పాటుపడుట, (7) బోర్డు సంస్థలద్వారానే గోరక్షణశాలలను గ్రంథాలయములను స్థాపింపజేయుటకు వాటిపోషణకు సహాయము చేయుటకు పాటుపడుట, (8) ప్రజోపయోగకరమగు వివిధములగు విషయములనుగూర్చి పరిశోధనలు బాధ్యతగల ఉపసంఘములకు బోర్డుసభ్యులలోనుండియు సభ్యులనుండియు ఏర్పాటుచేయించి వివిధశాలలలో ప్రశంసనీయముగ పని జేయించుట, (9) పై ఉద్దేశ్యములను ఆచరణలోనికి తెచ్చుట కంగీకరించువారినిన్ని యీదిగువ అర్హతగలవారినిన్ని యీ సంఘమువారు పాటుపడుదురు.

అర్హత

- (1) కాంగ్రెసుసభ్యత్వము (2) ఉద్వరధారణము, శ. సుబ్బారావు, శి. శివరావు.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

బర్యాగవర్మరుగారు మహాత్మ మెననేపకు

బహుమతుల నిచ్చుట

రంగూను, నవంబరు 15:—బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమందు బర్యాగవారు ప్రదర్శనమునకు బంపిన కస్తువులకు యింజనీరు, కంట్రాక్టరు, సగిషీపనివాడు మొదలగువారు గౌరవరూపముగా కృతఃపాదములు నివర్తించుచు ప్రతివానికినొక బంగారు జేబుగడియారమును నొక యోగ్యతా పత్రికయు నిచ్చిరి.

(అ. ప్రె.)

ఆంధ్రదేశము పంపిననూలు

మూడవవాయిదా

మూడవనెలక్రింద ఆంధ్రదేశమునుండి జనుపచ్చిననూలు మొత్తం సభ్యులు 55 కి 1175891 గజములున్నా 32324 కులముల ఎత్తు సరిన్నీ గల్గియున్నది. సభ్యులలో పంపిన నూలు పొడవు 1980396 లు గజములున్నా 5412 15/6 కులముల ఎత్తు సరిన్నీ కలిగియున్నది. సభ్యులలో మొత్తము 1049, మొత్తము మూడవవాయిదాకు నూలు పంపినవారిసంఖ్య 1599 గురు. వీరు పంపిన నూలు పొడవు 8156287 గజములున్నా 8645 3/16 కులముల ఎత్తు సరియును గల్గియున్నది.

రెండవవాయిదా నూలు మొత్తము 24,22,219 గజముల పొడవును 7447 కులముల బరువును కల్గియున్నది. సంఖ్య 1175 కావున రెండవనెలకన్న యీ నూలు (మూడవ వాయిదానూలు) గజములలో 3 వ వంతున్న తూకములో 6 వవంతున్నా పెరిగినవి. నూలుసభ్యులు నెనుకటి నాయిదాకున్న 424 గురు ఎత్తుచ నుండిపంపిరి. కాని గజరాతునకును మనకును ఇంకను 100 లేదా కలదు. దానికి కారణము మనరాష్ట్రములోని బాతీయపాక శాలల విద్యార్థులపేర్లనుగాని సంఖ్యనుగాని ఈయకపోవుటయే. నాల్గవవాయిదానెను బాతీయవిద్యార్థులయనులన్నియు నూలుపాకకి పంపిన విద్యార్థుల పేర్లను అధ్యయన సంఖ్యనెను ఇత్తురని ప్రార్థించుచున్నాము. మొదటి నెలలో సగటున మనీషికి 1472 గజములపొడవు 5 1/8 కులముల తూకము పంపిరి. రెండవ నెలలో 2614 1/2 గజముల పొడవు 6 1/8 కులముల తూకమును పంపిరి. కాని మూడవ వాయిదాకు సగటున మనీషికి 1974 గజముల పొడవును 5 18/32 కులములను పంపిరి. సగటున మనీషికి పంపబడిన నూలుకన్న తక్కువ పంపినట్లు తేలుచున్నది. దీనికి కారణము హెచ్చుమొదలి 2001 గజములకు తక్కువపంపుటయే. ఇకముందటలుగక అందరను 2000 గజములకు తక్కువకావడే నూలు పంపుదురని ప్రార్థన.

మహమ్మదీయులు క్రిందటి నెలలో 9 మందియును యీ నెలలో 10 మందియు నూలు పంపిరి. కాని యభివృద్ధిచాలదు. ఇంకను హెచ్చుమొదలి మహమ్మదీయులు దీనియందు శ్రద్ధవహింపవలెను. స్త్రీలసంఖ్య యభివృద్ధియగుచున్నది రెండవనెలలో 221 మందిన్నీ ఈనెలలో 312 గురును స్త్రీలు నూలుపంపిరి. ఆంధ్రదేశపు ఈ సాధ్యములు మా హృదయపూర్వక వందనములు. స్త్రీలే మొత్తముమీద హెచ్చు సన్ననినూలు పంపి ఆంధ్రదేశపుకీ దీని ఇనుమడించుచున్నారు. కాని స్త్రీలసంఖ్య ఇంకను అభివృద్ధి గాంచవలెను.

మూడవనెలలో సభ్యులలో 124 గురు 2000 గజములకు తక్కువనూలును పంపిరి. ఇట్టిహక్కు వారికి లేదు. వీలన రెండవ నెలలో నూలుపంపిన ఎన్నిక సభ్యుల సంఖ్య 55 కాని 86 గురు మాత్రమే తక్కువ నూలును పంపిరి. ఈనెల తక్కువ పంపినవారి సంఖ్య పెరిగినది. ఇది విచారకరము. అంతయుగాక అహమ్మదాబాదులోని అఖిలభారత సంఘమువారు 2001 కు తక్కువ నూలు పంపినవారి సంఖ్యను మొత్తము రాష్ట్రముమీద పంపిన వారిలో చేర్చుకుండగనే రాష్ట్రాధ్యక్షులను క్షయింతురట. కాన అందరను 2000 గజములైనను పంపవలెను. ఆగరు ఆరునెలగజములకు మించి పంపిరి. వారిపేర్లు విడిగా ప్రచురింపబడును:—వారికి మా హృదయ పూర్వక వందనములు.

సభ్యులు పంపిన నూలులోకల్ల శ్రీధైత సుబ్బారావు గారు, గడియారం చిదంబరయ్యగార్ల నూలు చాల బాగున్నది. 68 నెంబరుకు సమమగుచున్నది. మొత్తము 50 నెంబర్కు వైన పంపినవారు 12 గురు గలరు. వారిపేర్లు వేరేప్రచురింపబడును. వీరికృషి ప్రశంసాపాత్రము.

సభ్యులలో 1049 మందిలోను 478 గురు 2000 గజములకు తక్కువ పంపిరి. ఈసంఖ్య నెనుకటి నెలకు దాదాపురెట్టింపు అగుచున్నది. నూలు పంపినవారి సంఖ్య మాత్రము రెట్టికొరకులేదు. మహమ్మదాబాదు బహుమానములు నిజముగా నీ యభిమానుల కృషిచేతనే యాంధ్రదేశమునకు లభింపవలెను. అందులకు వారు 2000 గజములకు తక్కువ పంపిన బహుమానము మనకురాదు. దానికి కారణము వైన వ్రాసి యుంటిమి. వీరిలో 22 మంది 6000 గజములకు మించి పంపిరి. వారిపేర్లు క్రింద ప్రకటింపబడును. వీరిలోగూడ స్త్రీలే 600 గా 6000 కు మించి పంపుచున్నారు.

వీరు పంపునూలు 6 కంటే ముతకగాదు. ఈ త్రహెత్తము మైన నూలు పంపినది గొల్లకోట కమలామణిగారు 187 మొ

దలు 480 వరకు కలదు. పోయిననెల యీనెలకూడ వరుసగా నూలు వేపుబాయమ్మగారు 180 కంటేవ నెంబరుగల నూలును పంపి యాంధ్రనారీమణుల హస్తకళలమును చాటుచున్నారు. మొత్తము 50 వ నెంబరుకుమించి పంపినవారు 24 గురు కలరు. యొక్కేని లీలావతిగారు 127 వ నెంబరు పంపిరి. మిగిలినవారు నూలులోపల నెంబరుగల నూలు పంపినవారు. వీరిపేర్లు వేరే ప్రకటింపబడును. వీరి కృషి త్యాగము లకుకరణములు. ప్రతినెలకు విశువక పంపిన గాని గాంధీమహాత్ముని వృష్టి నాకర్షింపజాలము. వీరిలో 105 గురు 50 నెంబర్కు వైనను 50 వ నెంబర్కు లోపును పంపిరి. రెండవనెలలో 40 నెంబరు నుండి పేర్లు ప్రచురించెదమి. కాని యీనెల వారిసంఖ్య చాల యుండుటచే 50 నెంబరువై వారి పేర్లు మాత్రము ప్రచురించుచున్నాము. ఇది చాల సంతోషదాయకము. చాలభాగము 15.25 వరకు నున్నది.

సభ్యులు పంపిననూలు మొత్తము 20.25 వరకు నుండును. 80 మొదలు 50 వరకు నెంబరుగల నూలును పంపినవారు 85 గలరు. ఇది అభివృద్ధి సూచకము.

22 బాతీయ విద్యార్థులకు నూలుపంపి తమధర్మమును నిర్వహించినవి. వారిపేర్లు మూడునెలలనుండి పంపిననూలు వివరములతో ప్రచురింపబడినవి. మూడవనెల. కాని 100 కు మించి విద్యార్థులయను లుండియు 5 వ వంతు మాత్రము నూలు పంపుట విచారకరము.

బాలబాలికల యంత్యోగము దిశానివాళిసృష్టి గాదు చున్నది. ఈనెల బాతీయ విద్యార్థులయనులలోని వారు గాక 75 గురు బాలబాలికలు నూలు నర్పించిరి. బాతీయ విద్యార్థులయను లోని బాలురుకూడ కలిసి 11 గురు పంచుబాలురు నూలు నర్పించి ధన్యులైరి. ఇది ప్రశంసాపాత్రము.

ఆంధ్రకటుల 5 గురు నూలు నర్పించి మనరాష్ట్రమును గౌరవించిరి. వారికి హృదయపూర్వక వందనములు.

అందరిని మించి 25 గురుభక్తులు వారికేతికొలది దానములిచ్చి వారి యభిమానమును వెల్లడించిరి. వారికి మా హృదయ పూర్వకవందనకేతము లర్పించుచున్నాము.

శత్రుతా మెంకటచలపతిరావు.

వ్యవహార ఆం|| ఖ|| బ్యాంకు గుంటూరు 15.11.24.

నోటీసు

తర్కసంగ్రహ సర్వస్వము అపూర్వ గ్రంథము

అన్నభట్ట విరచిత తర్కసంగ్రహ వ్యాఖ్యాన రూపము న్యాయ సాస్త్రీయ పారిభాషిక పదార్థా సంగ్రహయంతము. శబ్దబోధ లక్షణ తత్వమన్వయ తద్వోపప్రసక్తి నిరూపక లక్షణ పరిష్కారాది సంప్రదాయ సిద్ధపాఠపద్ధతి ప్రతిపాదకము తర్కశాస్త్రము నభ్యసించువారలకు తిరిగి చింతనాపెత్తు లేకుండా సరసముగు సులభమగునట్టి యపూర్వకైతితో సర్వలక్షణ తర్కవిషయములను బోధించగలదు. అను విషయమై సందేహమేమిన్ని లేదు నాగరాక్షరములతో మంచి కాకితమునందు అచ్చు వేయబడినది. బహుకాలాభ్యాస సాధ్యముగు తర్కశాస్త్రీయ పరిభాషాన్నియును అతి సులభకైతిలో గ్రంథాదియందు 111 పేజీలలో వ్రాయబడినవి గ్రంథముంతయును ఘూరు మొత్తము 270 పేజీలు. దీనివెలరు 2-0-0.

విధేయడు (పోస్తేజి లేదు)

కురుగంటి శ్రీరామశాస్త్రి,

తర్కపండితుడు సంస్కృతి (కిలాశాల) కాలేజి తెనాలి

(ప్రాప్తజేతం) గుంటూరుజిల్లా మెదాన్ (పెసిడెన్సీ).

రెడ్డిరాణి సచిత్రకావ్యసృజిక సంగీత చందారు 3 మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విట కైతలయ్య అద్భుతచర్మలు, బీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిథునానురాగము (చేరుగన్న నమల) వెల 12 గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) 10 ఆంద్రీనామసంగ్రహము (సజీక) వెల 4

రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టినిది మదరాసు.

Now Ready for Sale:

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలుల పాలిటి సంజీవి మేనాము, నిక్కాక శుక్ల నవ్వు ము, నిస్సత్తువ, అతిమాత్రము, వీటిని వాతించి మంచి బలమును, యౌవనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు కరప్రపాదము. 2 డబ్బీలను వాడుదు.

20 తులముల డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0, 3351 పి. జి. పి. అందు కంపెనీ,

ఆయుర్వేద సమాజం వెరిజేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

శిలగులభము! (పోర్టుభిర్లుప్రత్యేకము) గణాధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాకల

కమాత్రలు వివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆప్తచింతలు,

అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బలతయను. పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరస్సు,

ప్రశ్న, అనులు, మువలగువానియందు కలిగిడి నొప్పు

లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు

చెప్పును.

ఈ మాత్రలు మేనావాక నొప్పులను వెంటనే

మాన్యును. యిందు ఆనేక విషయముల చేరినవి. అనుభవము

గల ఔషధమునుగలచేతను పరమమాంశక్రియ యని చెప్ప

చెప్పును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోర్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హిందీ - తెలుగు.

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన శుభశ్రేణిని వ్రాయబడినది.

వాలశిక్ష 0-8-0

మొదటి వాచకం 0-8-0

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0.

తమ లభిస్తు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లింగరాజులయము - కన్నుపురి.

రోమహరి డిక్షనరీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భిక్షమును సీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములుమా

సంవిమములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము

లు పెక్కుదు, మంటయొందదు. రోమములు రాలిపోవును

దంతశూల హరి

శిల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-13-0

దంతశూలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, వల్లిన

దిరిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిల చోట,

చూచిన మందులో కడిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు బొంబాయి.